

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1932

SEPTEMBER

SISUKS PEALE MUU:

Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932 a.

Pandimajad 1931 a.

Väljaränd 1931 a.

Õnnetused mootorsõidukitega 1931 a.

Töökaitse 1931 a.

Põhiarimaks 1929—30 a.

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt
1931 a.

Tööstuse leving linnades, alevs ja maal 1930 a.

Vangid 1930—32 a.

Nr. 130(9)

TALLINN

Nr. 130(9)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932 a. —		<i>Conditions du travail et salaires des marins en</i>	
R. Sõrmus	481—486	1932	481—486
Pandimajad 1931 a. — R. Sõrmus	486—489	<i>Lombards en 1931</i>	486—489
Väljaränd 1931 a. — G. Tomberg	490—492	<i>Émigration en 1931</i>	490—492
Õnnetused mootorsõidukitega ja söidumääruste rikkumised 1931 a. — H. Reiman	493—495	<i>Accidents des voitures à moteur et infractions aux règlements de route en 1931</i>	493—495
Töökaitse 1931 a. — R. Sõrmus	495—505	<i>Inspection du travail en 1931</i>	495—505
Põhiarimaks 1929—30 a. — V. Feldman	506—510	<i>Impôt sur patentes commerciales de 1929—30</i>	506—510
Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifide kohta 1931 a. — L. Pöder	510—523	<i>Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1931</i>	510—523
Suur- ja kesktööstuse leving linnades, alevais ja maal 1930 a. — E. Grep	524—531	<i>Localisation des entreprises industrielles d'après des villes, bourgs et campagne en 1930</i>	524—531
Vangid 1930—32 a. — H. Reiman	532—534	<i>Prisonniers de 1930—32</i>	532—534

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

Standard- numeraat- (aloon)		(Numérotation permanente)	
Tab. 1. Vällekaubandus juulis	536	Tab. 1. Commerce extérieur en juillet	536
„ 2. Vällekaubandus muude riikidega juulis	538	„ 2. Commerce extér. avec les autr. pays en juillet	538
„ 3. Tähtsamate ainete vällekaubandus juulis	538	„ 3. Commerce extér. des princip. artiel. en juillet	538
„ 4. Tollimette läbikalk juulis	540	„ 4. Actifs des bureaux douaniers en juillet	540
„ 5. Riiigrandteed augustis	535	„ 5. Chemins de fer en juin	535
„ 7. Tallinna sadama tegevus augustis	541	„ 7. Mouvement du port de Tallinn en août	541
„ 8. Eesti Panga äriseis 31. VIII. 32	541	„ 8. Bilans de la Banque d'Estonie le 31. VIII. 32	541
„ 10. Erapankade äriseis 1. VIII. 32	542	„ 10. Situat. financ. des banq. privées au 1. VIII. 32	542
„ 11. Tähtsamate ühispankade äriseis 1. VIII. 32	542	„ 11. Bilans des princip. banques coopér. au 1. VIII. 32	542
„ 12. Riigi sissetulekud juulis	543	„ 12. Recettes de l'État en juillet	543
„ 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil augustis	543	„ 13. Cours du change à Tallinn en août	543
„ 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud augustis	460*	„ 14. Nombre de personnes ayant passé les confins de la République en juillet	460*
„ 15. Linnade rahvastik augustis	460*	„ 15. Mouv. de la populat. dans les villes en août	460*
Liikvel olev raha	476*	Billets en circulation	476*
Pankadevahelise arvekoja tegevus	„	Mouvement de la chambre de compensation	„
Protestitud veksalid	„	Effets protestés	„
Kapital emissioonid	„	Émissions des capitaux	„
Tööstustoodang	„	Production de quelques industries	„
Loomataundid	„	Épizooties	„
Tapamajade tegevus	„	Fonctionnement des abattoirs	„
„ 24. Saarimäägininnad aprillis ja mais	461*	„ 24. Prix de gros en avril et mai	461*
„ 25. Toiduainete maksumus kalorilise aitsalduse järgi 1926—32	544	„ 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1926—32	544
„ 26. Turuhinnad augustis	545	„ 26. Prix de détail en août	545
„ 27. Elumaksumusindeksid	544	„ 27. Nombres-indices du coût de la vie	544
„ 28. Suurimäägindeksid	544	„ 28. Nombre-indices des prix de gros	544
„ 29. Töösturg juulis	546	„ 29. Marché du travail en juillet	546
„ 30. Tööstusettevõtted ja töölolu 1. augustiks	547	„ 30. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 août	547
„ 31. Tööõnnetused tööstusettevõttes juulis	548	„ 31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en juillet	548
„ 32. Tööstusnäidiste arvu liikumise indeksid	548	„ 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main-d'oeuvre dans les entrepr. industr.	548
„ 33. Makkuahalused juulis	548	„ 33. Maladies contagieuses en juillet	548

* Viimased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.
Par * sont désignés les tableaux parus dans les NN précédents.

MEREMEESTE TÖÖ- ja PALGATINGIMUSED 1932 a.
CONDITIONS du TRAVAIL et SALAIRES des MARINS en 1932.

Sisu: 1. Meremeeste arv, lhk. 481. 2. Meremeeste päritolu, lhk. 482. 3. Meremeeste vanus, lhk. 484. 4. Meremeeste palgad ja tööaeg, lhk. 485.

Riigikogu poolt 31. jaanuaril 1928 a. vastuõetud Meremeestekodu seaduse § 51 järgi iga Besti kodanik, kes teenib Eesti laeval meremeheks, peab olema registreeritud Meremeestekodus ja varustatud teenistusekirjaga (vt. RT 13 — 1928). Selle nõude kohaselt samna seaduse põhjal ellu kutsutud Meremeestekodu peab meremeeste registrit (Acme süsteemi kartoteeki), mille andmete põhjal on koostatud kõik järgnevad kokkuvõtted. Kokkuvõtted on tehtud avalik-

kude tööde korras Riigi Statistika Keskbüroo ja Meremeestekodu ühise kava kohaselt Meremeestekodu vanema juhatusel.

1. Meremeeste arv. 1932 a. veebruaris oli Meremeestekodus registreeritud üldse 6 173 meremeest ja 383 naiskõõgi- ja kajutiteenijat, seega kokku 6 556 inimest.

Meremeeste üldarv 1931—32 a. — *Nombre des marins de 1931—32.*

1.	1931 a. juulil — <i>Juillet, 1931</i>		1932 a. veebruar — <i>Février, 1932</i>			
	Registree-ritud Meremeeste kodus	neist tööl:		Nombre des marins enregistrés	dont actuellement occupés aux navires:	
		eesli laevadel	välismaa laevadel		estoniens	étrangers
Dekl juhtkond — <i>Officiers:</i>						
Kaugesõidu kaptenid — <i>Captitaines au long cours</i>	162	111	4	164	63	1
Kaugesõidu tüürimed — <i>Premiers officiers</i>	150	98	12	157	46	7
Ligisõidu kaptenid — <i>Captitaines au grand cabotage</i>	60	41	6	71	13	6
Ligisõidu tüürimed — <i>Seconds officiers</i>	81	50	4	82	15	3
Kipperid — <i>Patrons de grande cabotage</i>	218	117	3	216	40	1
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	88	50	—	90	22	—
Masina juhtkond — <i>Mécaniciens:</i>						
I järgu mehaanikud — <i>I-ers mécaniciens</i>	26	18	—	26	14	—
II „ „ — <i>II-nds mécaniciens</i>	27	20	—	26	18	—
III „ „ — <i>III-mes mécaniciens</i>	53	36	1	55	30	1
Mootormehaanikud — <i>Mécaniciens-moteuristes</i>	1	—	—	1	—	—
Assistendid — <i>Assistants-mécaniciens</i>	101	58	1	104	39	3
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	19	12	—	19	6	—
Raadio-operatuurid — <i>Radio-opérateurs:</i>						
I kl. raadiooperatuurid — <i>Radio-opérat. de la I classe</i>	4	3	—	5	3	—
II „ „ — <i>Radio-opérat. de la II classe</i>	4	3	—	6	3	—
II „ „ (ajut.) — <i>Radio-opérat. (temporaires) de la II classe</i>	1	1	—	1	—	—
III kl. raadiooperatuurid — <i>Radio-opérat. de la III classe</i>	14	5	—	14	5	—
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	9	6	—	9	5	—
Dekl meeskond — <i>Personnel marin:</i>						
Pootsmanid — <i>Mâtres d'équipage</i>	192	60	11	194	35	6
Puusepad — <i>Charpentiers</i>	57	15	2	59	9	1
Tuukrid — <i>Scaphandriers</i>	4	1	1	4	1	1
Vanemad madrused — <i>Matelots</i>	910	308	15	933	129	14
Nooremad madrused — <i>Novices</i>	1 204	369	27	1 211	137	9
Laevapoisid — <i>Mousse</i>	1 463	513	24	1 636	186	18
Masina meeskond — <i>Personnel de la machine:</i>						
I järgu motoristid — <i>Moteuristes de I r.</i>	54	26	6	53	5	7
II „ „ — <i>Moteuristes de II r.</i>	40	12	—	42	6	—
I „ „ masinistid — <i>Machinistes de I r.</i>	13	5	—	14	2	—
II „ „ „ — <i>de II r.</i>	15	6	—	15	—	—
Masina õpilased — <i>Garçons graisseurs</i>	14	4	—	14	1	—
Selgitamata — <i>Prof. non indiquée</i>	71	25	2	71	11	1
I järgu kütjad — <i>Chauffeurs de I r.</i>	374	123	15	387	79	7
II „ „ kütjad — <i>Chauffeurs de II r.</i>	453	101	11	472	64	6
Laeva arst — <i>Médecins de bord</i>	1	—	—	1	—	—
Bagermeisterid — <i>Capt. de bat.-drague</i>	2	—	—	2	—	—
Laekur — <i>Cuisiniers</i>	1	1	—	1	—	—
Kõõgi ja kajuti personal — <i>Personnel civil:</i>						
Mehed — <i>Hommes</i>	115	36	3	118	16	3
Naised — <i>Femmes</i>	373	136	5	383	69	3
Kokku — Total:						
Mehed — <i>Hommes</i>	6 019	2 243	148	6 173	1 069	95
Naised — <i>Femmes</i>	373	136	5	383	69	3
Üldse — Gr. total	6 392	2 379	153	6 556	1 078	98

Järgnevas käsitluses kasutame kõikjal meremeeste nimetuse all meremeeste üldarvu arvatud kaasa naisteeniad. 1931 a. veebruariga võrreldes on registreeritud meremeeste arv vähenenud 168 inimese võrra (6 724 : 6 556 ehk 100 : 97,5); 1931 a. juulist peale aga tõusnud 164 võrra (6 392 : 6 556 ehk 100 : 102,6).

Kutserühmade järgi registreeritud meremehed jagunesid 1932 a. veebruaris järgnevalt:

	Arv	%	
Deki juhtkond	780	11,9	
Masina juhtkond	231	3,5	
Raadio-operaatorid	35	0,5	
Deki meeskond	3 937	60,1	
Masina meeskond	1 068	16,3	
Laeva arst, laekur, bagermeistrid	4	0,1	
Köögi ja kajuti personaal: {	mehed	118	1,8
	naised	383	5,8
Kokku	6 556	100	

Tähelepanu väärib, esiteks, väike raadio-operaatorite arv, teiseks, vastuoksa, väga suur deki meeskonna, eriti laevapoiste arv. Raadio-operaatorite kutse on meil alles noor ja raadiojaamadega varustatud laevade arv väike. Sellega on, loomulikult, seletatav ka raadio-operaatorite arvu väiksus. Registreeritud laevapoiste arv on niivõrt suur, et asjatundjate arvamise järgi meie oma olemasolevas kaubalaevastikus normaaloludes võiks neist kasutada vast ainult 15%. Suurt tungi merele, mida näeme laevapoiste kõrges arvus, tuleb seletada maal teistel aladel valitseva tööpuudusega, samuti kui meie laevaomanikkude püüdega kasutada võimalikult odavamalt tööjõudu.

Tab. 1 näeme, et laevasõidu hooajal omamaa laevastik suudab tegelikult kasutada meremehi vaid väga piiratud arvul — 1931 a. juulis 2 379 meremeest ehk 37,2% olemasolevast meremeeste tööjõust. See asjaolu sunnib meremehi otsima omale tööd mujalt — välismaa laevadel.

Mil määral on läinud korda kasutada seda võimalust, selgub järgnevast. Kindlad andmed on Meremeestekodul vaid Eesti sadamates välismaa laevadele munsterdatud meremeeste arvu kohta. Nende andmete järgi pidi välismaa laevadel teenima 1931 a. juulis, olles munsterdatud Eesti sadamates, üldse 153 meremeest. 1932 a. veebruariks, mil laevasõidu hooaega võib lugeda lõppenuks, langes nende arv 98 peale.

Need andmed ei haara aga täies ulatuses välismaa laevadel teenistust leidvate meremeeste arvu. Osa meremehi rändab teenistuse otsimise sihiga otse välismaa sadamatesse, kus neil teatud määral läheb ka korda leida teenistust. Väljarännustatistika näitab, et väljarändajate hulgas oli meremehi 1931 a. 319, 1930 a. 144 ja 1929 a. 278. Neist ainult üksikud siirdusid väljaspoole Euroopat (1931 a. 9, 1930 a. 5), kuna rõhuv enamus on võtnud reisu sihiks Euroopa riikide sadama. Sellisteks osutuvad tähtsamatena Antwerpen (Belgias) ning Rotterdam (Hollandis); vähesed

siirduvad veel Hamburgi (Saksas), Amsterdami (Hollandis) ja osalt Meemeli (Leedus). Meremeestekodu hinnangu järgi leiab eesti meremeestest tööd välismaa laevadel, munsterdudes laevale välissadamates, umbes 200 mehe ümber. Seega võib hinnata Eesti meremeeste üldarvu, kes leiavad teenistust välismaa laevadel, umbes 350 peale.

Nii on eesti meremeeste tööjõu kasutamise võimalused ka välismaa laevadel kaunis piiratud. Kuigi võtta arvesse kõik meremehed, kes välismaa laevadel leiavad teenistust, jääb meil ikkagi ligi 60% (1931 a. ca 3 660 meest ehk 57%) meremeestest laevasõidu hooajal kasutamata. Navigatsioonil lõppedes tõuseb nende arv ca 5 000 mehele ehk 80%-le. Tõsi, kõik need ei ole veel kogenud pikaajalise meresõidu läbi teinud meremehed. Suur arv on neist algajad, noored meremehed, kes oma kodukohas ei suvel ega talvel ei leia enese tööjõu ratsionaalset mahutust.

2. Meremeeste päritolu.

Provenance des marins.

Järgnevad andmed meremeeste päritolust on esmakordsed sel alal. Meremehe päritolu määramisel on püütud selgitada igal üksikul juhul meremehe ehk tema vanemate alaline elukoht, et määrata koht, kus meremees kasvanud või vähemalt pikemat aega elanud.

Tuleb üldiselt tähendada, et meremehe kutse valikul, nagu andmed näitavad, kokkupuutumine merega, päritolu rannaäärsetest kohtadest ja saartelt etendab määrava tähtsusega osa. Seda eriti kutsesaladel, kus tööülesanded ei eelda eri kutseskoskuslikku ettevalmistust, näiteks, deki meeskonnas ning köögi ja kajuti isiklikus koostises. Kuigi ka teistel, kõrgema kvaliteediga kutsesaladel meremeeste päritolukohana domineerib ikkagi mererannik ja mereäärsed linnad, etendavad siin meremehe kutse valikul teatud osa soodsamad tehnilise hariduse ja sellise kutseskoskuse saamise võimalused. Selliste kutseliikidena tuleb nimetada masina juhtkonda, raadio-operaatorite kutsesala ning masina meeskonda. Neile kutsesaladele on linna rahvastik, kus kutseskoskuslikke töölisi rohkem, annud suhteliselt suurema arvu meremehi, kui puht maa rahvastik. Nende tung merele on, võib-olla, osalt seletatav, niisama kui laevapoistelgi, maal valitseva tööpuudusega. Oma kutseskoskuse poolest nad on kõlbulikumad nii vabrikutöös kui ka laevanduses. Seepärast, nähtavasti, üldise tööpuuduse mõjul püütakse siirduda sinna, kus on vähegi lootust teenistuse saamiseks.

Üldiselt 67,3% meremeestest on pärit maalt ja 32,7% linnadest. Meremeeste päritolu järgi on esikohal Läänemaa, kust on pärit 1 323 meremeest ehk 21%. Siin enamiku meremeestest on annud saared ja mereäärsed vallad. Nii, üksipäini Emmaste vallast on pärit 400 meremeest, Keina v. 152, Kõrgessaare v. 126 ja Suuremõisa v. 148, seega Hiiumaa valdadest kokku 826 meremeest. See annab 62,4% Läänemaalt pärit meremeestest ja Eesti meremeeste üldarvust 12,7%. Peale selle, Vormsi saarelt on pärit

Meremeeste päritolu (%) (kuuni 1. jaan. 1932 a. M.-kodus registreeritud merem.) — Provenance des marins enregistrés avant le 1. I 1932.

2.	Deki juhtkond Officiers	Masina juhtkond Mécaniciens	Raadio- operaatorid Radio- télégraphistes	Deki meeskond Personnel marin	Masina meeskond Personnel de la machine	Köögi- ja kajuti personaal Personnel civil	Kokku Total
Maad — Arrondissements:							
Viru	16,6	4,6	10,2	8,7	8,0	15,7	10,0
Järva	—	1,0	3,3	0,3	1,3	2,1	0,6
Harju	9,9	3,6	3,3	9,9	5,1	8,9	8,8
Lääne	21,3	6,6	3,3	24,8	12,1	16,8	21,0
Saare	8,9	12,4	3,3	17,2	15,0	9,5	15,1
Pärnu	11,1	2,0	3,3	0,3	2,2	3,6	7,7
Viljandi	0,7	2,0	6,7	0,7	0,8	1,9	0,9
Tartu	1,4	1,0	—	2,5	2,9	1,5	2,3
Valga	—	—	3,3	0,1	0,4	0,8	0,2
Võru	0,1	0,5	—	0,7	1,0	0,6	0,6
Petseri	—	0,5	—	0,1	0,2	—	0,1
Kokku — Total	70,0	34,2	36,7	74,3	49,0	61,4	67,3
Linnad — Villes:							
Tallinn	17,0	44,4	40,2	11,3	30,0	20,8	17,1
Haapsalu	1,4	1,0	3,3	0,8	0,6	1,1	0,9
Kuressaare	1,4	2,6	—	1,3	0,5	1,5	1,2
Narva	0,4	1,0	—	1,5	2,0	2,1	1,4
Nõmme	0,8	4,1	3,3	1,2	1,0	1,1	1,2
Paide	—	—	—	0,0	—	0,2	0,0
Paldiski	1,2	0,5	—	0,7	0,8	1,3	0,8
Petseri	—	—	—	0,1	—	—	0,1
Pärnu	5,6	6,6	0,0	4,4	6,5	4,5	5,0
Põltsamaa	—	—	—	0,0	0,1	0,2	0,0
Rakvere	0,4	0,5	—	0,8	0,9	1,7	0,8
Tapa	—	—	—	0,1	0,3	0,4	0,2
Tartu	1,8	4,6	6,6	2,8	6,1	2,5	3,3
Tõri	—	—	—	0,1	0,2	0,4	0,1
Valga	—	—	3,3	0,3	0,4	0,4	0,3
Viljandi	—	0,5	—	0,2	0,5	0,4	0,2
Võru	—	—	—	0,1	0,3	—	0,1
Kokku — Total	30,0	65,8	63,3	25,7	51,0	38,6	32,7
Üldse — Gr. total	100	100	100	100	100	100	100
Teadmata — Inconnu	1,5	14,8	9,1	1,8	5,9	4,6	3,2

214 ja rannaäärsest Rikholdi vallast 126 meremeest. Väärrib tähelepanu asjaolu, et laeva juhtkonnast Läänemaa on annud üksi 21,3% ja deki meeskonnast 24,8%. Järgneval kohal on meremeeste päritolu poolest Saaremaa (15,1%). Saaremaa valdu pole eraldi vaadeldud. Selle järele tuleb Virumaa, kust on pärit 629 meremeest ehk 10% meremeeste üldarvust. Enamuse Virumaa päritoluga meremeeste arvust on annud samuti mereäärised vallad — Palmse v. (220 meest), Vihula v. (95 m.), Peetri v. (82 m.) ja Kunda-Malla vald (41 m.). Need vallad annavad kokku 438 meremeest ehk ca 70% Virumaa meremeeste üldarvust. Järgnevalt Harju- ja Pärnumaa on annud ligikaudu võrdselt veidi alla 10% meremeeste üldarvust. Ka siin on päritoluna domineerival kohal rannaäärised vallad — Harjumaal Kõnnu (157 meest), Kolga (87 m.), Kiiu (37 m.), Vihterpalu (32 m.) ja Viimsi (29 m.). Harjumaal saared — Naissaare, Aegna, Prangli, Pakri j.n.e. — on annud meremehi võrdlemisi vähe. Pärnumaal on rannaäärised vallad annud võrdlemisi väikse osa meremehi (246 meest). Mereäärsetest valdadest nimetamisväärsed arvu meremehi on annud vaid Orajõe (106 meest) ja Häädemeeeste vald (72 meest). Vastandina teistele maadele, suure osa (239 meremeest ehk 49,3% Pärnumaa päritoluga meremeestest) on annud siin sisemaa, merega mitte kokkupuutuvad vallad.

Linnadest esineb meremeeste päritolukohana esikohal Tallinn, kust on pärit Meremeestekodu and-

mete järgi 17,1% meremeeste üldarvust. Tõeliselt Tallinna osatähtsus meremeeste päritolukohana peaks olema arvatavasti veidi madalam, maade ja võib olla vähesel määral teiste linnade osatähtsus on tõeliselt, vastuksa, suurem. Seda sel põhjusel, et osa meremehi päritoluga väljaspool Tallinat, kes kaotsiläänud isikutunnistuse asemel lunastasid uue isikutunnistuse Tallinnas, loeti, kui nende vanemate asukoht oli teadmata, Tallinna päritoluga meremeeste hulka. Tallinna päritoluga meremeeste andmeid peame võtma selle reservatsiooniga.

Tallinna päritoluga on märgitud suur osa kõrgema kutseoskusega meremehi. Siit on pärit 44,4% masina juhtkonnast, 40,2% raadio-operaatoritest ja 30% masina meeskonnast. Nende kõrge protsent Tallinna kohta on täiesti loomulik, kuna Tallinnas tehnilise hariduse ja kõrgema kvaliteediga kutseoskuse saamise võimalused on lähedad. Pealegi sellise kutseoskusega tööjõu peale maal on nõudmine väike. Deki juhtkonna päritolu poolest ületab Tallinat (17%) vaid Läänemaa (21,3%) ja ainult Virumaa on Tallinnale ligidane (16,6%). Teistest linnadest meremeeste päritolukohana esineb nimetamisväärselt vaid mereäärne Pärnu, kus igalt kutsesalalt on pärit ümmarguselt 5—7%; peale selle Tartu, kust pärit 3% ümber meremeeste üldarvust. Üksikud teised linnad on annud 1% ümber, enamjaolt aga alla 1% meremeeste üldarvust.

3. Meremeeste vanus.
Age des marins.

Meremeeste keskmine vanus on 29,4 aastat. Vanemaid on deki ja masina juhtkonna liikmed, kumbki keskmise vanusega 43,2 a. Ses kahe rühmas leiame mitmel eri kutsealal meremehe keskmiselt ligi 50 a. vanusega. Nii, kaugesõidukaptenite keskmine vanus on 47,5 a. ja neist üle 40% on vähemalt 50 a. vanuses. Ligidalt

samas vanuses on kipperid — keskmiselt 45,9 a. vanused, 50 a. ja vanemaid 39,1% — ja teadmata kutsealaga deki ja masina juhtkonna liikmed. Kõige vanemad on ses kahe rühmas II järgu mehaanikud, kellest 50,1% on jõudnud juba 50 a. vanuseni. Asjatundjate arvamise järgi deki juhtkonna liikmetel on raske leida kuivalmaal paremini tasutavaid töökohti, sellepärast nad püsivad vanema elueani meremehe kutsealal.

Meremeeste jaotus vanuse järgi 1932 a. (%) — Répartition des marins d'après l'âge en 1932 (%).

3.	Meremeeste jaotus vanuse järgi 1932 a. (%) — Répartition des marins d'après l'âge en 1932 (%)										Kokku — Total	Teadmata — Inconnu	Keskmine vanus (keskmiaast) — Age moyen (moyenne)	Arv — Nombre
	2. a. — 20 ans	20—24 a.	25—29 a.	30—34 a.	35—39 a.	40—44 a.	45—49 a.	50—54 a.	55—59 a.	60 a.				
Sellest: Dont:	Deki juhtkond — Officers:										100	—	43,2	777
	Kaugesõidu kaptenid — Capitaines au long cours													
	tüürimehed — Premiers officiers													
	Ligisõidu kaptenid — Capitaines au grand cabot.													
	tüürimehed — Seconds officiers													
Sellest: Dont:	Masina juhtkond — Mécaniciens:										100	—	43,2	230
	I järgu mehaanikud — Irs mécaniciens													
	II " " — II-nds " "													
	III " " — III-mes " "													
	Mootormehaanikud — Mécaniciens moteurs													
Sellest: Dont:	Raadio-operantid — Radiotélégraphistes:										100	—	29,1	33
	I klassi raadio-operantid — Opérateurs de 1 cl.													
	II " " — II " "													
	II " " ajutised raadio-operantid — Opérateurs temporaires													
	III klassi raadio-operantid — Opérateurs temporaires													
Sellest: Dont:	Deki meeskond — Personnel marin:										100	—	26,9	3 906
	Pootsmanid — Matres d'équipage													
	Puusepad — Charpentiers													
	Tunkrid — Scaphandriers													
	Vanemad madrused — Matelots													
Sellest: Dont:	Masinaeeskond — Personnel de la machine:										100	—	30,8	1 062
	I järgu motoristid — Moteuristes de I rang													
	II " " — Moteuristes de II rang													
	II " " masinistid — Machinistes de I rang													
	II " " " " — de II rang													
Sellest: Dont:	Kõõgi- ja kajuti-personaal — Personnel civil:										100	—	32,4	495
	Mehed — Hommes													
	Naised — Femmes													
	Laevaarst — Médecins de bord													
	Bagermeisterid — Capt. de bat. arague													
Sellest: Dont:	Laevapoisid — Mousse										100	—	53,0	1
	Bagermeisterid — Capt. de bat. arague													
	Laevapoisid — Mousse													
	Laevapoisid — Mousse													
	Laevapoisid — Mousse													
Kokku — Total:	Mehed — Hommes										100	—	29,2	6 310
	Naised — Femmes													
Üldse — Gr. total.											100	—	29,4	6 507

Raadio-operantid on üldiselt noored, sest nende kutseala on alles võrdlemisi noor. Nad on kõik 20—35 a. vanuses. Sellest vanemaid on raadio-operantide hulgas üsna vähe ja nende keskmine vanus ei ületa 30 a.

Deki ja masina meeskonna liikmete, samuti kõõgi ja kajuti personaali koostis on vanuse järgi väga mitmekesine. Mitmel kutsealal leiame siin suuremal arvul noori algajaid meremehe. Nii, kutseoskuselt vanemaid madruseid üle 10% on vanuses alla 25 a., nooremaid madruseid on selles eas 39,7%, laevapoisid 64,6%,

masinaõpilasi 85,8%, II järgu kütjaid 31,0%, kõõgi ja kajuti personaali liikmeid mehi 49,5% ja naisi 11,7%. Laevapoisidest 18,8%, masina õpilastest 14,2% ning kõõgi ja kajuti personaali mees-liikmetest 12,9% ei ole jõudnud veel 20 a. vanuseni. Viimati mainitud 3 kutseilki on ainukesed, kus noori meremehe on suhteliselt nii suurel arvul. Teistel kutsealadel on arvukalt esindatud keskealised ja nende keskmine vanus kõigub ümmarguselt 30—35 a., peale mõningate erandite (v. tab. 3).

4. Meremeeste palgad ja tööaeg. *Salaires et durée du travail des marins.* Eesti meremeeste palgad on kujunenud selles mõttes enamjao teiste maade meremeeste palkadest erinevad, et need pole normatud kollektiiv-lepingutega. Tavaliselt Laevaomanikkude ühingu poolt töötatakse iga aasta peale välja nn. maksimum palgatariifid. Nende järgi makstakse palka auriikutel. Purjelaevadel aga, kus sageli kasutatakse noorte algajate meremeeste tööjõudu, meremeeste palgad on madalamad Laevaomanikkude ühiseuse normidest.

1932 a. peale Laevaomanikkude ühiseuse koostas palgatariifi, mille Ühiseuse peakoosolek kiitis heaks 17. II 1932 a. Ühiseuse palgatariifi normid olid keskmiselt 15% võrra madalamad 1931 a. normidest. See palgatariif leidis aga meremeeste ja nende kutseühisuste poolt tugevat vastuseisu — meremehed ei olnud nõus astuma teenistusse neil tingimustel. Palgatariif

võeti uuesti kaalumisele Laevaomanikkude ühiseuse, meremeeste kutseühisuste esindajate ja Hariduse-Sotsiaalministeeriumi esindaja ühisel nõupidamisel.

Tööandjate ja töövõtjate kokkuleppel pandi 1. V 1932 a. maksma uus palgatariif, mille normid on keskmiselt ca 10% võrra madalamad 1931 a. normidest (v. tab. 4), kuid 5% võrra kõrgemad Laevaomanikkude ühiseuse poolt esialgu koostatud tariifinormidest, mis pidid astuma jõusse 1. aprillil 1932. Üldiselt need normid ei käi rannasõidu ja kohaliku sõidu purjekate kohta. Palgad on arvatud laevameeste oma toidul.

Palgatariif sisaldab peale palgatabeli veel lisana täiendavaid tingimusi, milliseist olulisemad on järgmised.

Ühes-samas seltsis või laeval kauemat aega teeninud isikutel võib tösta palka esimese 3 aasta tagant kuni 10% põhipalgast.

Meremeeste palgatariif (maakev 1. maist 1932 a.) — *Salaires des marins (taux de salaires fixés de 1. V 1932).*

4.	Põhipalk <i>Taux de salaires</i>	Lisapalk välism. sõidus <i>Supplément à l'étranger</i>	
		Ligisõidus <i>Mer Baltique</i>	Kaugesõidus <i>Long cours hors de M. Balt.</i>
	Ekr.	Taani või Rootsi kr. <i>Couronnes danoises ou suédoises</i>	Inglise £
Laevajuhid — Capitaines des navires.			
1. a.-l. üle 1 000 br. r. t. — <i>Navires au-dessus de 1 000 br. ton.</i>	140.—	90.—	10.0.0
2. a.-l. 201—1 000 br. r. t. — <i>De 201—1 000 br. ton.</i>	125.—	80.—	9.0.0
3. väiksemad — <i>Plus petits</i>	110.—	75.—	8.0.0
Tüürimehed — Officiers.			
Laevad kuni 1 000 br. r. t. — <i>Navires au-dessous de 1 000 br. ton.</i>			
I	90.—	60.—	4.10.0
II	70.—	55.—	4.0.0
Laevad 1 001—2 000 br. r. t. — <i>Navires de 1 001—2 000 br. ton.</i>			
I	100.—	60.—	4.10.0
II	78.—	55.—	4.0.0
Laevad üle 2 001 br. r. t. — <i>Navires au-dessus de 2 001 br. ton.</i>			
I	110.—	60.—	4.10.0
II	85.—	55.—	4.0.0
III	75.—	55.—	4.0.0
Mehaanikud ja mootormehaanikud — Mécaniciens et motoristes-mécaniciens.			
Laevad kuni 250 IHP — <i>Nav. jusqu'à 500 JHP.</i>			
I	90.—	65.—	4.0.0
II	110.—	80.—	6.0.0
III	90.—	60.—	4.0.0
Laevad 501—1 000 IHP. — <i>Nav. de 501—1 000 JHP.</i>			
I	120.—	80.—	6.0.0
II	100.—	60.—	4.0.0
III	78.—	60.—	4.0.0
Laevad üle 1 001 IHP. — <i>Nav. au-dessus de 1 001 JHP.</i>			
I	135.—	80.—	6.0.0
II	110.—	60.—	4.0.0
III	85.—	60.—	4.0.0
Dekimehed ja teenijad — Personnel marin et civil.			
Pootsmaan — <i>Mattre d'équipage</i>	60.—	35.—	3.0.0
Puusepp — <i>Charpentier</i>	58.—	35.—	3.0.0
I j. madrus üle 36 k. sõit. — <i>Matelot navig. plus 36 m.</i>	50.—	25.—	2.0.0
II j. madrus 18—36 k. sõit. — <i>Novice navig. 18—36 m.</i>	42.—	25.—	2.0.0
Dekipoiss 8—18 k. sõit. — <i>Mousse navig. 6—18 m.</i>	32.—	25.—	2.0.0
Stuurt või kokk — <i>Steward ou cuisiniers</i>	58.—	25.—	2.0.0
Kajuti teenija — <i>Garçon-navigat.</i>	36.—	25.—	2.0.0
Kokapoiss, messp. 6—18 k. s. — <i>Garçon de mess etc. n. 6—18 m.</i>	32.—	25.—	2.0.0
Junga, poiss alla 6 k. sõit. — <i>Garçon n. moins de 6 m.</i>	23.—	15.—	1.0.0
Masinamehed — Personnel de la machine.			
Assistent ja motorist — <i>Assistant et motoriste</i>	60.—	35.—	3.0.0
I j. kütja — <i>Chauffeur de I r.</i>	55.—	25.—	2.0.0
II j. kütja või trimmer — <i>Chauffeur de II r. ou soutier</i>	46.—	25.—	2.0.0
Raadiotelegrafist III j. laevades — <i>Radio-opérateur</i>	75.—	55.—	4.0.0
Masina ja katla õpipoiss — <i>Garçon graisseur</i>	23.—	15.—	1.0.0

Ligisõidu all loetakse sõitu Baltimere piirides, kaasa arvatud kõik Daani ja Rootsi sadamad, vaatamata kas need asuvad Baltimore piirides, Saksa sadamad Elbe jõel ja Norra sadamad Rootsi piirist kuni Larvikini.

Kaugesõidu all loetakse sõitu Baltimere sadamast väljaspoole ja alalist sõitu sadamate vahel väljaspool Baltimert.

Laevajuhtidele võib peale palga maksa eritasu puhaskasust. Kui assistent sõidab mehaanikuna, siis võib ta kokkuleppel saada vastava mehaaniku põhipalga, kuid elukalliduse-lisa assistendi normi järgi.

Tüürimehed, mehaanikud ja kaptenid, kellel on raadio-telegrafisti kutsetunnistus ja täidavad tege-likult raadiotelegrafisti kohuseid, saavad lisatasu 30 kr. kuus.

Deki ja masina juhtkonna liikmetele, kes sama omaniku teenistuses üle 1 aasta, võib anda laevaoma-niku äranägemisel puhkust kuni 2 nädalat aastas, mida võib anda ka osakaupa. Puhkusel makstakse põhipalk.

Ületunnitööde eest makstakse tüürimeestele ja mehaanikutele 60 *smk.* ning pootsmannidele, puuseppa-tele, assistentidele, motoristidele ja meestele 40 *smk.* tunnis.

Vaba vahi ajal mehi võib kasutada mitmesugus-teks palgatariffis loendatud töödeks, ilma et selle eest õigus oleks ületunnitasa nõuda. Need tööd on järg-mised: laeva manövreerimine navigeerimiseks ja sõi-duks tarvilised tööd, kui nad on mõõdapääsmatud

laeva, inimelu või laadungi julgeolekuks, mitmesugus-teks proovimanöövriteks, abiandmisel teistele laeva-tele või inimelu päästmisel j.n.e.

Meremeeste tööaeg on jaotatud merel harilikku merevahi alusel, võttes aluseks laeva juhtkonna arvu, mis on nähtud ette deki- ja masina juhtkondade sõidu-seaduses (RT 185/186 — 1925, RT 32 — 1927 ja RT 104 — 1928).

Meeskond töötab merel harilikku kahe-vahi süs-teemi alusel, peale masina meeskonna, kelle suhtes osalt maksev kolmevahi norm.

Harilikku merevahi alusel võivad kesta tööd laeva seisumisel reidil, laeva peatumisel sadamas alla 24 tunni, reisi kestel sadamasse tulekul süte või tagavarade täiend-amiseks või väiksema avariid puhul, sadamasse tulekul laeva kinnitamiseni ning asetamiseni sadamas lõplikule seisukohale ühes tarvilise laeva puhastamisega ning kordaseadmisega lossimiseks või laadimiseks ja enne reisi algust kuni 24 tunni kestel laeva kordaseadmisel laeva mereleminekuks.

Sadamas on meremeestel normaalne tööaeg, vastavalt sadama normile.

Meremeeste kohta varem Keskbüroo väljaandolis ilmunud:

Meremeeste töö- ja palgatingimused, E. Statistika nr. 114(5), 1931 a., lk. 316—319.

R. Sõrmus.

PANDIMAJAD 1931 a.

LOMBARDS en 1931.

Sisu: 1. Pandimajade operatsioonid, lk. 486. 2. Pantlaenuade summad, lk. 487. 3. Pantlaenuade rühmitus suuruse järgi Tallinna linna pandimajas, lk. 488. 4. Oksitud pandid, lk. 488. 5. Laenuitingimused pandimajades, lk. 488. 6. Pandimajade tulud ja kadud, lk. 480.

1931 a. teotses, samuti kul eelmistel aastatelgi, vaid 2 oma-valtuse pandimaja — Tallinnas ja Tartus. Need on mõlemad vastavate linnavalitsuste omad, — viimane neist ametliku nimetu-sega Tartu linna laenukassa ja müügisaal. Järgnev ülevaade on koostatud Tallinna pandimaja 1931 a. aruande ja Tartu pandimaja poolt ülevaate kava kohaselt koostatud 1931/32 majandusaasta andmete põhjal.

1. Pandimajade operatsioonid. Pandimajade peamiseks tege-*Opérations des lomb-* vusosalaks on loomulikult lühi-*bards.* ajaliste laenuade andmine reaali-kindlustuse vastu panditavate esemete näol. Kõrvaliste operatsioonidena Tallinna pandimajas etendab teatud osa veel esemete komisjonimüügile võtmine ja Tartu pandimajas klientuuri poolt hoiuletoodavate esemete hoid. Need kõrvalised tegevuseharud etendavad siiski üsna tähtsusetu osa, eriti Tartus.

Nagu Tallinna pandimaja märgib 1931 a. aruandes, pandimajad on saanud linna kodanikkude väärarvata

tarviduseks ja nende abi kasutavad kodanikud väga mitmesugustest ühiskonna kihtidest. Tartu laenu-kassa ja müügisaal märgib 1931/32 a. tegevuse kohta, et nähtavasti majandusliku surutise mõjutusel on hakanud kasutama laenukassa krediiti ka mõned äri-lised ettevõtted.

Tarvidus krediidi järele, teisest küljest mõnede klientide hulgas soov paigutada teatud aegadel pan-tide näol hoiule oma esemeid on olnud pandimajade klientuuril alati suur. Klientuuri nõuete rahuldamist täiel määral on kuni viimase ajani takistanud ruumide puudus ja tegevusekapitali nappus. Selleks on tulnud teotseda kuni siiani suurel määral laenukapitaliga ja suurendada ruume. Ruumide küsimuse lahendas Tal-linna pandimaja juba 1928 a. pandimaja majale ühe korra pealeehitamise teel. Tartu laenukassa sai omale uusi ruume juurde alles 1931 a. novembris. Ruumide

Pandimajade operatsioonid 1926—31 a.
Opérations des lombards de Tallinn et Tartu de 1926—31.

L.	Operatsioonide arv keskmiselt päevas Nombre d'opérations par jour	Pantide arv — Nombre des gages				
		Vastuvõetud pandid Entrés par engagement				Kokku Total
		Riidevarustus Vêtements	Muud pandid Autres gages	Väljalasutatud pandid — Sortis par dégageant	Beharvenastatud lõpul A la fin de l'année budgétaire	
Tallinn.						
1931	605	41 555	28 773	70 328	66 964	36 115
1930	562	39 914	24 195	64 109	59 813	34 785
1929	536	35 541	20 873	56 414	54 794	32 418
1928	537	35 339	26 747	62 086	60 046	30 798
1927	467	27 652	18 827	46 479	43 250	29 658
1926	404	24 382	16 963	41 345	37 812	26 429
Tartu.						
1931/32	183	23 470	20 015	15 107
1930/31	182	20 257	19 075	13 781
1929/30	124	20 052	16 943	13 907
1928/29	123	19 559	16 492	12 106
1927	111	22 108	19 476	10 229
1926	117	17 747	16 458	8 914

puudusel oli Tartu laenukassas 1931 a. maist kuni novembrini pantide vastuvõtmine piiratud.

Tallinna pandimaja tegevus näitab viimasel kolmel aastal eriti hoogsat arengut. Nii 1927 a. anti uusi laene 46,5 tuh. pandi vastu (1928 a. andmed pole võrreldavad), 1929 a. tõusis pantlaenu arv 56,4 tuh. (1927 a. võrreldes +21,4%), 1930 a. 64,1 tuh. (+37,9%) ja 1931 a. juba 70,3 tuh. peale (+51,3%). Lühikese aja kestel 1927—31 a. pandimaja tegevus on kasvanud ümmarguselt 1½-kordseks. Vastuvõetud uute pantide arvu järgi viimase aastaga Tallinna pandimaja tegevus on suurenenud ümmarguselt 1/10 võrra (9,7%).

Tallinna pandimajja kahel viimasel aastal pantimisele toodud esemete vahetuse liikide järgi laseb järeldada, et neil aastail, eriti just 1931 a. enam kui varem on hakanud pandimaja krediti kasutama ka jõukamad kodanikud. Nimelt, pandid riidevarustuse näol, milliseid toovad pandimajja peamiselt kehvemad kodanikud, ei osuta sellist tõusu, kui seda näeme väärtuslikumate pantide suhtes. Riidevarustuse näol vastuvõetud pantide arv tõusis, eelmise aastaga võrreldes, 1930 a. 12,3% ja 1931 a. 4,1% võrra. Pandimajas vastuvõetud muud pandid, millistena on arvestatud kuld- ja hõbeasjad, kalliskivid ja igasugu peenmehaanika tooted, nagu fotoaparaadid, gramnofonid, jalgrattad, õmblusemasinad j.n.e. — näitasid seevastu tõusu 1930 a. 15,9% ja 1931 a. 18,0% võrra. Selle tulemusena on ka muude pantide arvuline osatähtsus

Vastuvõetud riidevarustuse ja muude pantide vahetuse Tallinna Huna pandimajas 1927—31 a.
Rapport entre les articles de vêtement et autres objets parmi des gages du lombard de Tallinn de 1927—31.

2.	Arvuline vahetuse D'après le nombre		Vahetuse hinnatud väärtuse järgi — D'après la valeur	
	Riidevarustus	Muud pandid	Vêtements	Autres gages
	%			
1931	59,1	40,9	46,3	53,7
1930	62,3	37,7	49,3	50,7
1929	63,0	37,0	47,9	52,1
1928	56,9	43,1	43,7	56,3
1927	59,5	40,5	44,7	55,3

tõusnud 1930 a. 37,0% pealt 37,7% peale ja 1931 a. juba 40,0% peale panditud esemete üldarvust. Sellest tuleb järeldada, et praegu üleelatava majandusliku kitsikuse mõjutusel ka jõukamate ühiskonnakihtide sissetulekud on vähenenud ja et mõningaile neist on saanud hädavajaliseks pandimaja krediit.

Tartu laenukassa tegevus ei osuta, vastandina, mitte nii hoogsat tegevuse arenemist kui Tallinna pandimaja. Uute ruumide soetatmise tõttu võeti siiski ka Tartus 1931/32 a. uusi pante vastu 2,2 tuh. ehk 10,9% võrra rohkem kui eelmisel majanduseaastal. Igatahes tuleb tähendada, et Tartu laenukassa tegevuse aeglasemast tõusust ei saa järeldada nagu ei puuduks Tartu laenukassal arenemiseks samad eeldused kui Tallinna pandimajal. Klientuuri krediidiinõue on Tartus suhteliselt, võibolla, samuti suur kui Tallinnaski. Tartu laenukassa tegevuse aeglasem arenemistempo on põhjustatud sellest, et ruumide puudus ja tegevusekapitali nappus Tartu laenukassa tegevust pidurdavad rohkem kui Tallinna pandimaja oma.

2. Pantlaenude summad.
Montant des prêts.

Pantlaenude liikumisest annab filevaate tab. 3. 1931 a. kestel Tallinna pandimaja andis uusi laene 859 tuh. kr ja aasta lõpul laenude summa seis oli 475 tuh. kr. Antud uute laenude summa tõusis 1931 a. üldiselt 33 tuh. kr ehk 4% eelmise aastaga võrreldes. Nii on 9,7%-se pantide arvulise tõusu juures pantlaenude summa tõus liiga väike. Selle põhjuseks on peamiselt asjaolu, et riidevarustuse vastu antud laenud on summaliselt langenud 2,5% võrra, sellele vaatamata, et panditi siia liiki kuuluvaid asju 4,1% võrra rohkem kui eelmisel aastal. Nähtavasti on pandimajja toodud 1931 a. rohkem väikse väärtusega asju, sest erilisi kitsendusi pantlaenude suhtes riidevarustuse kindlustusel ei ole Tallinna pandimajas 1931 a. tarvitusele võetud. Ka väärtuslikumate asjade

Pantlaenude summad 1925—31 a. — Prêts accordés de 1925—31.

3.	Aasta koosmül väärtused pantide hinnatud väärtus (tuh. kr) Évaluation des gages acceptés (milliers de kr)					Uute pantlaenude summa (tuh. kr) Prêts accordés (mill. de kr)	Pantlaenude summa eelarveaasta lõpul — Montant des prêts à la fin de l'année budgétaire	Pantlaenu keskmine suurus (kr) Montant moyen d'un prêt (kr)	Tasutud laenu (tuh. kr) Mont. des déagements (milliers de kr)
	Riidevarustus Vêtements	Muud pandid Autres gages	Kokku — Total						
	Tallinn.								
1931	1 201	397	462	859	475	12,3	825		
1930	1 240	407	419	826	441	12,9	788		
1929	1 063	339	369	709	403	12,0	677		
1928	1 115	325	418	743	372	12,0	722		
1927	720	244	301	545	351	11,7	500		
1926	581	197	239	436	306	10,5	380		
1925	457	162	181	343	250	10,6	334		
Tartu.									
1931/32	310	215	150	10,2	103		
1930/31	299	202	145	10,5	189		
1929/30	298	202	144	10,1	180		
1928/29	308	208	136	10,7	174		
1927/28	350	235	110	10,6	216		
1926	313	202	101	11,4	193		
1925	248	162	92	10,6	156		

vastu antud pantlaenu summa ei ole tõusnud (419 tuh. kr : 462 tuh. kr ehk 100:110,3) samas proportsioonis kui tõusis pandiks toodud esemete arv (28.773 : 24.195 ehk 100 : 118,9). Tuleb järeldada, et ka panditud väärtusele on olnud 1931 a. väiksema väärtusega kui eelmisel aastal. Kuna pantide arv on tõusnud tunduvalt rohkem, kui nende vastu antud laenu summa, siis on keskmine pandi vastu antud laenusumma Tallinna pandimajas langenud 1931 a. 12,9 kr pealt 12,2 kr peale. See summa on väiksem kahe eelmise aasta omast, kuid veidi kõrgem 1928 a. ja kõigi eelmiste aastate keskmisest pantlaenu summast.

Tartu pandimajas, samuti kui Tallinnas, ei ole pantlaenu summa tõusnud võrdset pantide tõusule. Nii tõusis panti võetud esemete arv 10,9%, pantlaenu arv aga ainult 6,4%, võrreldes eelmise aastaga. Ühes sellega on vähenenud laenusumma keskmiselt ühe pandi kohta 10,5 kr pealt 10,2 kr peale (100 : 97,1).

Pandimajade klientuuri krediteerimise kohta võib üldiselt tõendada, et pandimajad on suutnud viimastel aastatel käsikäes uute ruumide muretsemise ja tegevusekapitali suurenemisega, osalt omakapitali kasvu teel, rahuldada võrdlemisi suurt klientuuri ringkonda, veidi suurendades ühtlasi laenu suurust igal üksikul juhul.

3. Pantlaenude rühmitus suuruse järgi Tallinna linna pandimajas.
Répartition des prêts accordés d'après le montant à Tallinn.

Tallinna linna pandimaja annab oma aruandes peale muu pantlaenude jaotuse nende suuruse järgi. Sellest nähtub, et kõige pisemate laenu arvu

(kuni 5 kr ühe pandi vastu) on suhteliselt jäänud püsima eelmise aasta tasemele. Neid on üle 1/3 üldarvust — 1930 a. 36,7%, 1931 a. 36,6%. Järgmine laenu

Pantlaenude jaotus suuruse järgi Tallinna linna pandimajas 1927—31 a. (%) — *Répartition des prêts accordés d'après le montant à Tallinn de 1927—31 (%)*.

	Laenu suurus (kr) — Montant (kr)				Kokku Total
	—5	5,1—10	10,1—50	50—	
1931 . . .	36,6	32,7	28,8	1,9	100
1930 . . .	36,7	31,4	29,2	2,7	100
1929 . . .	36,7	30,2	27,4	2,7	100
1928 . . .	39,5	30,8	27,6	2,1	100
1927 . . .	42,6	29,0	25,6	2,2	100

rühm (5,1—10 kr pandi vastu) on ainuke, kus märgata väikest tõusu — 1930 a. 31,4%, 1931 a. 32,7% laenu üldarvust. Suuremad laenu on suhteliselt vähenenud. Nii laene 10,1—50 kr oli 1931 a. 28,8% eelmise aasta 29,2% vastu. Veel enam on lüüdnud arvuliselt tagasi laenu üle 50 kr (1,9% pro 2,7% laenu üldarvust).

4. Oksitud pandid. Pandimajadel on põhikirja kohaselt õigus määrata sundmüügile oksjoni teel vaid neid panditud esemeid, millised jäetakse lunastamata ühe kuu jooksul peale tähtaja möödumist. Tavaliselt aga peetakse neid pandimajas oksjonile määramata veel pikema aja kestel.

1931 a. oksiti Tallinnas 1692 panti ehk 2,4%, arvatud uute pantide arvust. Suhteliselt ei ole oksitud pantide arv Tallinna pandimajas muutunud. Tartus, vastupidi, on 1931 a. oksitud pante palju vähem kui eelmisel aastal. Seal müüdi 920 panti ehk 4,1% eelmise aasta 6,1% vastu.

Oksitud pandid 1930—31 a.
Gages vendues aux enchères de 1930—31.

5.	Tallinn		Tartu	
	1931	1930	1931/32	1930/31
Üldarv — Nombre total	1 692	1 516	920	1 240
% aastast vastuvõetud uute pantide koguarvu kohta — % au total des gages entrés	2,4	2,4	4,1	6,1
Pandil lasuv keskmine laenu suurus (kr) — Montant moyen d'un prêt (kr)	8,5	8,9	9,4	8,0
Müügil saadud keskm. ühe pandi eest (kr) — Somme moyenne perçue à la vente (kr)	20,1	19,7	17,6	14,8
Pantide müügist rohkem saadud kui pandil lasuv laen (%) — Somme perçue en % au prêt correspondant	136,5	121,3	87,2	85,0

Pantlaenu suuruse ja oksitud pantidel lasuva laenusumma võrdluse selgub, et oksjonile lastakse minna üldiselt väiksema väärtusega esemeid. Nii oli keskmine pantlaenu suurus Tallinna pandimajas viimastel aastatel 12—13 kr (1931 a. 12,2 kr), oksjonil müüdnud pantidel lasus aga laene alla 9 kr (1931 a. 8,5 kr). Tartus on see vahe küll tunduvalt väiksem — 1931/32 m.-a. 10,2 kr : 9,4 kr. Väärtuslikumaid esemeid püütakse oksjonimüügist päästa, sest oksjonil saadav hind on tihti äärmiselt madal, enamjaolt aga kindlasti tublisti väiksem kui on pantide tõeline väärtus.

Oksjonil on aga siiski pantide müügil saadud tunduvalt rohkem, kui pantide omanikud on saanud nende kindlustustel laenu. Näiteks, 1931 a. Tallinna pandimajas saadi oksjonil pantide müügist 136,5% võrra ja Tartus 87,2% võrra rohkem kui lasus neil pantidel laenu. Põhjus peitub lihtsalt selles, et pandimajad annavad krediiti alati tublisti alla pandi tõelise väärtuse. Vastasel korral paljud jätkaks oma pandid lunastamata ja pandimaja muutuks vanakraami kaupluseks.

5. Laenu tingimused Pandimaja krediidi kasutaja pandimajades. *Conditions du crédit dans les lombards.* seisukohalt laenu tingimused on pandimajas väga rasked. Laenu protsente ühes tulevastu kindlustuse, ühekordse piletimaksuga j.n.e. tuli maksta Tallinna pandimajale

Laenukapitali % Tallinna ja Tartu linna pandimajades ning erapankades 1927—31.
% payés sur les prêts accordés par les lombards à Tallinn et Tartu en comparaison avec les % aux banques de 1927—31.

6.	Pandimajad Lombards		Erapangad — Banques privées	
	Tallinna	Tartu	5 suuremat panka — 5 banques principales	16 väiksemat panka — 16 petites banques
1931 . . .	19	25	9—12	0—12
1930 . . .	19	25	9—13	12—13
1929 . . .	19	25	11—13	11—13
1928 . . .	19	25	11,5—13,5	12,5—15,0
1927 . . .	19	25	13,5	14,5—18,0

senini 19% ja Tartu laenukassale 25%. Lainud sügisel Tallinna pandimaja alandas laenu % ühe võrra. 22. I. 1932 a. kokkuleppe-protsentid määrata seaduse järgi tohivad nüüd pandimajad võtta laenu pealt ainult 8% — endise 12% asemel. Et katta osalt laenu protsendimäär alandamisest tekkinud kahju, on Tallinna linna pandimaja tõstnud pantide hoidmise ja tulevastu kindlustuse kuludeks võetavat maksu 6% pealt 7,2% peale. Kuid see abinõu ei suuda katta laenuprotsendi määr alandamisest tekkinud puudujääki. Tartus alandati 1. II. 1932 a. % määrata pantlaenu pealt 12 pealt 8 peale ja pantide kindlustamise ning hoidmise kuludeks võetavat maksu 12% pealt 10% peale aastas. Selle tagajärjel pandimajad töötavad antud tingimustel palju väiksema kasuga kui seni.

6. Pandimajade tulud ja kulud.
Recettes et dépenses des lombards.

Tallinna pandimaja sai 1931 a. tulusid üldsummas 135,0 tuh. kr, mille juures kulusid ühes hoonete amorti-

satsioon ja laenu kulusid ühes hoonete amorti- satsioon ja laenu kulusid ühes hoonete amorti- satsioon ja laenu kulusid ühes hoonete amorti- Seega jäi 1931 a. tegevusest puhaskasu 12,2 tuh. kr. Ligi 9/10 tuludest saavutas Tallinna pandimaja laenu- protsentidest ja komisjonist ja muud tulud — nn. pileti- maks 1% suuruses iga uue laenu pealt, n.n. oksjoni- maks — s.o. sissetulekud oksjonikulude katteks, kinnisvara ekspluatatsiooni kulud j.n.e. andsid pandi- majale tulu 12,3%.

Kuludest ligi 1/2 läheb valitsemise ja pandimaja ülalpidamise kuludeks — palgad, kinnisvara eksplua- teerimine, üür, küte, valgustus, kontorikulud j.n.e., 46,5% läks operatsioonidest tingitud kulude katteks — % laenatud tegevusekapitali pealt ja osaline laenu kustutus, pantide tule vastu kindlustus ja hoidmine, riigimaksud j.n.e. 4,4% kulude üldsummast kirjutati Tallinna pandimajas 1931 a. kinnisvara amortisatsioon

Pandimajade kassa üldine läbikäik ning tulud ja kulud 1930—31.
(tuh. kr.)
Montant des transactions, recettes et dépenses des lombards de 1930—31
(milliers de kr.)

7.	Tallinna pandimaja Lombard de Tallinn		Tartu pandimaja Lombard de Tartu	
	1931	1930	1931	1930
Kassa läbikäik — <i>Montant des transactions:</i>				
a) Üldse — <i>Total</i>	2 490	2 365	66,4	73,0
b) Operatsioonipäeva kohta — <i>Moyenne par un jour</i>	8,4	7,9	2,2	2,0
Tulud — <i>Recettes</i>	135,0	134,6	43,2	45,5
Sellest %-s — <i>Dont en %:</i>				
a) % ja komisjon — % et <i>commissions</i>	87,7	84,9	97,0	92,9
b) Muud — <i>Autres</i>	12,3	15,1	3,0	7,1
Kulud — <i>Dépenses</i>	122,8	122,5	34,4	28,4
Sellest %-s — <i>Dont en %:</i>				
a) Valitsemis- ja ülalpidamiskulud — <i>Frais de l'administration et d'entretien</i>	49,1	50,7	...	53,5
b) Operatsioonikulud — <i>Frais d'exploitation</i>	46,5	44,7	...	41,4
c) Muud — <i>Autres</i>	4,4	4,6	...	5,1
Puhaskasu — <i>Bénéfice net</i>	12,2	12,1	8,8	17,1

niks (2% kinnisvara väärtusest) ja vallasvara amortisatsiooniks (10% vallasvara väärtusest).

Tartu laenukassa on lõpetanud 1931/32 m.-a. poole võrra väiksema kasuga kui eelmisel majandusaastal (8,8 tuh. kr : 17,1 tuh. kr). Laenu protsendimäär alandamise ja osalt pantide vastuvõtu piiramisega on laenukassa tulud üldiselt 73,0 tuh. kr pealt langenud 66,4 tuh. kr peale. Tartu laenukassa kulud on kasvanud mitmel alal. Suurema kulude tõusu on põhjustanud suurenenud ruumide üür juuresaadud uute ruumide arvel. Vähest tõusu näitab ka kulu kassa ametnikkude palkadeks.

Pandimajade tegevuse kohta Keskbüroo väljaandis eunem ilmunud artiklid ja andmed:

- Pandimajad 1930 a., R. Sõrmus, E. Statistika 1931 a., nr. 118(9), lhk. 520—523.
Pandimajade tegevus 1929 a., R. Sõrmus, E. Stat. 1930 a., nr. 104(7)—105(8), lhk. 404—408.
" " 1927—28 a., R. Sõrmus, E. Stat. 1929 a., nr. 89(4), lhk. 225—229.
" " 1922—26 a., R. Sõrmus, E. Stat. 1927 a., nr. 73(12), lhk. 690—695.

VÄLJARÄND 1931 a. ÉMIGRATION en 1931.

Sisu: 1. Väljarändajate arv ja sihtmaa, lhk. 400. 2. Väljarändajate koostis, lhk. 491.

1. Väljarändajate arv ja sihtmaa.
Nombre des émigrés et pays de destination.

Väljaränd Eestist on kuivanud järjekindlalt iga aastaga kokku. Kui 1929 a. loeti veel 1439 väljarändajat, langes viimaste arv 1930 a. 1005-le ja 1931 a. juba 644-le; neist mehi 66,3%, naise 33,7%. Eelmise aastaga võrreldes on kahanemine 461 in. võrra. Rasked majanduslikud tingimused ja tööpuudus terves maailmas, nende hulgas ka tuntud sisserännu maades, nagu Am.-Ühendriikides, Kanadas, Lõuna-Ameerikas (Brasiilias, Argentiinas j. t.) ja Austraalias, on sundinud tähendatult riike võtma sisserännu piiramiseks abinõusid tarvitusele. Selle tagajärjel on ka Eestist väljarändajate arv vähenenud määrani, mida pole varematal aastatel tulnud ette. Teisest küljest peab tähendama, et Vabadussõja ajast Eestisse jäänud Vene emigrantidest (riikkondusetud) on suur osa juba varematal, lähematel aastatel rännanud välja, mis omakorda mõjutanud kahandavalt viimaste aastate väljarändajate arvu. Mitte üksi väljarändu pole piiranud maailma majanduslik surutis, vaid ka juba varem väljarännanud on sundinud pöörama kodumaale tagasi. Nii, viimase viie aasta (1927—31) jooksul ülepiirilikkemise andmeil on eesti kodanikke (siin hulgas ka reisikaartidega ja sisepassidega liiklejad) läinud riigist välja rohkem kui tulnud sisse kõigest 390 in. Võttes aga viimased neli aastat (1928—31), siis sel ajavahemikul saabus Eesti kodanikke riiki tagasi 1463 in. võrra rohkem kui siirdus välja, mis immigratsiooni (endiste väljarändajate tagasituleku) selgeks tunnuseks.

Eesti kodanikkude ülepiirilikkemine 1927—31 a.
Citoyens estons ayant passé les confins de la République de 1927—31.

1.	Sissesõitnud <i>Entrés</i>	Väljasõitnud <i>Sortis</i>	Valde (+ ohk —) <i>Différence (+ ou —)</i>
1931	132 268	131 318	+040
1930	144 434	144 073	—239
1929	145 129	145 321	—192
1928	141 176	140 222	+954
1927	110 032	111 885	—1 853

Võrreldes eelmise aastaga on kahanenud eriti Ameerikasse väljarändajate arv — 287 in. võrra (55 in. pro 342). Tuntud väljarännu maadesse, nagu Am.-Ühendriigesse, Kanadasse ja Argentiinasse, on 1931 a. rännanud välja vaid üksikud inimesed eelne-

vate aastate 100—150 in. vastu igasse maasse. Brasiiliasse väljarändajaid leidis 1928—31 a. ainult üksikuid. Samuti Austraaliasse väljarännanute arv on 1930—31 a. kuivanud täiesti kokku (1930 a. vaid 27 in., 1931 a. 6 in.). Eriti kõrgo oli see arv aga 1927 a., nimelt 641 in.

Aafrika ja Aasia pole eestlastele kunagi olnud silmapaistvad väljarännu kohad.

Euroopa riigesse väljarändajate arv pole langenud sel määral, kui tilalnimetatud maadesse. 5—600 in. leidis ka 1931 a., kes siirdusid Eestist välja uue elukoha soetamise ja tööleidmise sihiga. See on igatahes arv, millest suurem osa kahtlemata jälle peatselt tuleb kodumaale tagasi (eriti meremehed).

Venemaale väljarännanute arv on langenud juba 1928 a., püsites 60—90 in. piires igal aastal.

Väljaränd Eestist 1926—1931 a. — *Émigration de 1926—1931.*

2.	1931				1930	1929	1928	1927	1926
	Kokku <i>Total</i>	Mehed <i>Hom.</i>	Naised <i>Fem.</i>						
Üldse — <i>Total</i>	644	427	217	1 005	1 439	1 293	2 322	2 426	
Ameerika — <i>Amérique</i>	55	11	44	342	379	313	413	472	
Sel.: Ühendriigid	32	7	25	144	113	132	
Dont: Et. Ühis									
Kanada — <i>Canada</i>	6	1	5	97	141	115	
Argentiina — <i>Argentine</i>	10	2	8	77	73	38	
Brasília — <i>Bresil</i>	5	1	4	17	27	9	
Muud ja selguseta — <i>Autres et pays inconnus</i>	2	—	2	7	25	19	
Austraalia — <i>Australie</i>	6	3	3	27	86	96	641	223	
Aafrika — <i>Afrique</i>	6	3	3	10	8	3			
Sel.: L. Aafrika	5	2	3	6	5	3			
Dont: <i>Afrique du Sud</i>							6	16	
Aasia — <i>Asie</i>	14	10	4	10	5	3			
Euroopa riigesse	563	400	163	616	961	878	1 262	1 715	
Sel.: S.N.V.L. —									
Dont: U.R.S.S.	63	31	32	61	90	401	565	1 145	

Üksikuist Euroopa riigest, kuhu rohkemal määral rännatud välja, torkab silma eeskätt Saksa (92 in.), siis Vene (63), Rootsi (43), Prantsuse (24), Hollandi (22), Danzig (21), Soome (21), Leedu (18). Teistesse riigesse vähemal määral. Sihtmaa oli teadmata 203 juhul, milline arv väljarändajaid koosneb peamiselt meremestest, kes välispassi võtnud mitmesse riiki või kõigisse maadesse.

Väljaränd Europasse sihtmaade järgi.
Emigration en Europe d'après les pays de destination.

3.	1931			1930	1929	1928
	Kokku Total	Mehed Hom.	Naised Femmes			
Austria — Autriche	1	—	1	7	2	—
Belgia — Belgique	4	3	1	56	78	19
Danzig — Danzig	21	19	2	12	12	14
Helveetsla — Suisse	1	—	1	—	2	2
Hispaania — Espagne	—	—	—	3	—	—
Hollandi — Pays-Bas	22	15	7	116	147	59
Inglise — Angleterre	21	10	11	11	5	8
Itaalia — Italie	1	—	1	4	18	6
Jugoslaavia — Yougoslav.	—	—	—	—	1	1
Kreeka — Grèce	—	—	—	—	—	—
Leedu — Lithuanie	18	4	14	22	20	16
Norra — Norvège	—	—	—	—	3	—
Poola — Pologne	14	9	5	7	9	12
Prantsuse — France	24	10	14	161	232	19
Rootsi — Suède	43	16	27	20	22	24
Rumeenia — Roumanie	—	—	—	—	—	1
Saksa — Allemagne	92	67	25	53	95	48
Soome — Finlande	21	15	6	27	150	170
Taani — Danemark	5	4	1	3	6	1
Tsehhoslov. — Tchécoslov.	7	7	—	2	1	1
Ungari — Hongrie	2	2	—	—	—	1
Vene — Russie	63	31	32	61	90	401
Mund riigid — Autr. pays	—	—	—	6	5	4
Teadm. sihtmaa — Inconnu	203	188	15	30	63	71
Kokku — Total	563	400	163	616	961	878

Sooliselt Euroopa riigesse väljarändajad on suures enamuses mehed — 71,0%. Eeskätt suure meeste

%-ga esinevad teadmata sihtmaa, Tsehhoslovakkia, Danzig, Saksa, Taani, Soome. Naiste ülekaal esineb Leetu, Prantsusse, Rootsi ja Inglise väljarännanute juures. Venemaale rändas välja mehi ja naisi võrdselt.

2. Väljarändajate koostis.
Composition des émigrés.

Vanuselt moodustasid (mehed naised koos) töajulised, nimelt 20—59 a., väljaspoole Euroopat väljarännanute juures 75,3%, Euroopa riigesse rännanute juures 79,4%. Vastavalt meestel väljasp. Euroopat — 51,8% ja Euroopasse — 85,5% ning naistel väljasp. Euroopat — 87,1% ja Euroopasse 64,2%. Vanuslik koostis Euroopasse ja väljaspoole Euroopat väljarännanute juures on mitmeti erinev. Nii moodustavad kuni 19 a. vanused (üldse) väljaspoole Euroopat väljarännanud 23,5% (mehed aga koguni 43,2% ja naised 11,1%), Euroopa riigesse väljarännanud aga 16,5% (mehed 13,5% ja naised 23,1%). Toodud andmeist ilmneb, et väljaspoole Euroopat on rännanud välja suhteliselt märksa rohkemal määral noori (eriti mehi) kui Euroopa riigesse, milliste väljarännanute arv omakord leidub suhteliselt rohkem vanu (60 a. ja üle 4,5%, naisi koguni 12,3% väljaspoole Euroopat rännanute 1,2% vastu).

Väljarändajate vanus 1931 a. — Age des émigrants.

4.	Passimantikke Personnes munies de passeports			Ühessõitjaid Person. comprises dans les mêmes passeports			Üldse — Grand total					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	% Total H. F.		
Väljaspoole Euroopat — Hors d'Europe.												
Alla 14 a.	1	1	—	11	7	4	12	8	4	14,8	20,7	7,4
15—19 a.	7	5	2	1	1	—	7	5	2	8,7	18,5	3,7
20—29 a.	26	7	19	—	—	—	26	7	19	32,1	25,9	35,2
30—59 a.	32	6	26	2	—	2	35	7	28	43,2	25,9	51,9
60 ja enam	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1,2	—	1,8
Teadmata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	67	19	48	14	8	6	81	27	54	100,0	100,0	100,0
Euroopa riigesse — Pour pays européens.												
Moins de 14 a.	5	3	2	34	13	21	30	16	23	6,9	4,0	14,2
15—19 a.	53	37	16	1	1	—	54	38	16	9,6	9,5	9,9
20—29 a.	225	170	40	2	—	2	227	178	51	40,5	44,1	31,5
30—59 a.	211	105	40	7	—	7	218	165	53	38,9	41,4	32,7
60 et plus	21	3	18	2	1	1	23	4	19	4,1	1,0	11,7
Inconnu	1	1	—	1	—	1	2	1	1	0,3	0,3	0,0
Total	516	385	131	47	15	32	563	400	163	—	—	—

Rahvuselt moodustasid väljaspoole Euroopat väljarännanud eestlased 82,7% (mehed 85,2%, naised 81,6%) ja Euroopa riigesse rännanud eestlased 80,6% (mehed 89,7% ja naised 58,3%). Üldiselt rändas eestlasi suhteliselt märksa vähem välja, kui rahva koostises leidis eestlasi — 87,7%. Ainult Euroopa riigesse rännanud mehed moodustasid sellest kõrgema % (89,7). Suhteliselt palju rändas välja sakslasi väljaspoole Euroopat — 12,4% (mehi 14,8%, naisi 11,1%); Euroopa riigesse — 4,6% (mehi 3,0%, naisi 8,6%), kuna üldises riigi rahvastiku koostises moodustavad sakslased vaid 1,7% kogu rahvast.

Võrdlemisi kõrge oli ka rootslaste ja juutide %. Rootslasi rändas välja väljasp. Euroopat — 1,2%,

Euroopa riigesse — 6,6% (mehi 3,3%, naisi 14,7%). Juute vastavalt — 1,2% ja 1,2%, millised % määrad palju kõrgemad nende rahvuste %-st kogu rahvast. Venelasi rändas suhteliselt vähem välja, kui neid leidub rahvastiku koostises (8,2% kogu rahvast), nimelt väljasp. Euroopat 2,5% ja Euroopa riigesse 5,9%.

Kutsesala andmestikus eriti väljaspoole Euroopat rännanute juures leidis palju teadmatuid — 48,1%. Olevate andmete järgi koosnesid väljarändajad: mere-mehed — 21,4% ja 63,2% (väljaspoole Euroopat rännanute arv on tähendatud enne ja Euroopa riigesse pärast), õppinud töölised — 28,6% ja 5,3%, lihttöölised — 9,5% ja 4,9%, majateenijad — 9,8% ja 6,9% (naised — 17,4% ja 30,8%), ametnikud —

Väljarändajate rahvus (etniline) 1931 a. — Nationalité des émigrants (ethnique).

5.	Passiomanikke Personnes munies de passeports			Ühessõitjaid Personnes comprises dans les mêmes passeports			Üldse — Grand total					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	%		
										Total	H.	F.
Väljaspoole Euroopat — Hors d'Europe.												
Eestlasi	55	17	38	12	6	6	67	23	44	82,7	85,2	81,6
Saksilasi	8	2	6	2	2	—	10	4	6	12,4	14,8	11,1
Venelasi	2	—	—	—	—	—	2	—	2	2,5	—	3,7
Rootslasi	1	—	1	—	—	—	1	1	1	1,2	—	1,8
Lätlasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soomlasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juute	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1,2	—	1,8
Poolakaid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	67	19	48	14	8	6	81	27	54	100,0	100,0	100,0
Euroopa riigesse — Pour pays européens.												
Estoniens	436	355	81	18	4	14	454	359	95	80,6	89,7	58,3
Allemands	13	6	7	13	6	7	26	12	14	4,6	3,0	8,6
Russes	24	11	13	9	2	7	33	13	20	5,0	3,3	12,3
Suèdois	33	12	21	4	1	3	37	13	24	6,6	3,3	14,7
Lettons	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finois	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Juifs	4	—	4	3	2	1	7	2	5	1,2	0,5	3,1
Polonais	4	1	3	—	—	—	4	1	3	0,7	0,2	1,8
Autres	2	—	2	—	—	—	2	—	2	0,4	—	1,2
Total	516	385	131	47	15	32	563	400	163	100,0	100,0	100,0

9,5% ja 4,9%, vabakutselised — 11,0% ja 7,5%, õpilased — 4,8% ja 2,2%, teisi kutsealasi vähemal määral.

Eriti torkab silma suur meremeeste arv Euroopa riigesse väljarännanuis, nimelt 310; panes sellele juure väljaspoole Euroopat suundunud 9, saame

meremehi kokku 319, mis teeb 49,5% kõigist 1931 a. väljarännanuis. Meremehed on aga niisugune liikuv element, keda nende suures enamuses ei või lugeda riigile täiesti kadumalainuiks, vaid neid tuleb kord arvestada tagasitulnutena — n. ö. immigranditena.

Väljarändajate kuiseala — Profession des émigrants.

6.	Passiomanikke Personnes munies de passeports			Ühessõitjaid Person. comprises dans les mêmes passeports			Üldse — Grand total					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	%		
										T.	H.	F.
Väljaspoole Euroopat — Hors d'Europe.												
Põllupidajaid	1	—	1	—	—	—	1	—	1	2,4	—	4,4
Põllutöölisi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tööst. ja kaub. ettev.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Õppinud töölisi	8	2	6	4	2	2	12	4	8	28,6	21,1	34,8
Lähtetöölisi	3	1	2	1	—	1	4	1	3	9,5	5,3	13,0
Äriteenijaid	1	1	—	—	—	—	1	1	—	2,4	5,3	—
Majateenijaid	4	—	4	—	—	—	4	—	4	0,5	—	17,4
Meremehi	9	9	—	—	—	—	9	9	—	21,4	47,3	—
Ametnikke	4	—	4	—	—	—	4	—	4	9,5	—	17,4
Vabakutselisi	3	—	3	—	—	—	3	—	3	11,9	10,5	13,0
Õpilasi	2	—	2	—	—	—	2	—	2	4,8	10,5	—
Teadmata	32	4	28	7	4	3	39	8	31	48,1	20,6	57,4
Kokku — Total	67	19	48	14	8	6	81	27	54	—	—	—
Euroopa riigesse — Pour pays européens.												
Agriculteurs	31	2	1	2	—	2	5	2	3	1,0	0,5	2,9
Ouvriers agricoles	14	4	10	2	—	2	10	4	12	3,9	1,1	11,5
Entrepren. des entreprises com- merc. et industriel.	4	2	2	—	—	—	4	2	2	0,8	0,5	1,9
Ouvriers qualifiés	19	15	4	7	3	4	26	18	8	5,3	4,7	7,7
Journaliers	19	14	5	5	—	5	24	14	10	4,9	3,0	9,6
Employés de commerce	1	—	1	—	—	—	1	—	1	0,2	—	1,0
Service domestique	32	2	30	2	—	2	34	2	32	6,9	0,5	30,8
Marins	310	307	3	—	—	—	310	307	3	63,2	79,3	2,9
Employés	20	11	9	4	1	3	24	12	12	4,9	3,1	11,5
Professions libérales	25	11	14	11	6	5	36	17	19	7,3	4,4	18,3
Bênes	11	9	2	—	—	—	11	9	2	2,2	2,3	1,9
Inconnus	58	8	50	14	5	9	72	13	59	12,8	3,2	36,2
Total	516	385	131	47	15	32	563	400	163	—	—	—

Väljarännu kohta seni Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid ja andmed:

Väljaränd 1930 a., H. Reiman, „Eesti Statistika“ nr. 113(4), 1931 a., lk. 241—243.
 Väljaränd 1929 a., „ „ „ „ nr. 108(6), 1930 a., lk. 339—341.
 Väljaränd 1928 a., „ „ „ „ nr. 90(5), 1929 a., lk. 277—279 jnc. oelm. aastak.

ÕNNETUSED MOOTORSÕIDUKITEGA ja SÕIDUMÄÄRUSTE RIKKUMISED 1931 a.

ACCIDENTS des VOITURES à MOTEUR et INFRACTIONS aux RÈGLEMENTS de ROUTE en 1931.

Telmisel aastal alustatud statistikat õnnetustest mootorsõidukitega ja sõidumääruste rikkumisest (E. Stat. nr. 116—117, lhk. 444—446) jätkame 1931 a. kohta endises ulatuses. Õnnetuste põhjuste selgitamiseks pole seni läinud korda hankida tarvilikke andmeid, sellepärast jääb selgusetuks, mil määral õnnetused on tingitud sõidukite (ja nende mehhanismide) puudustest ja riketest või juhtidest enestest.

Mootorsõidukitega õnnetuste arv 1931 a. (tab. 1) oli eelmisest aastast väiksem nii linnas kui maal. Seevastu on tõusnud mootorsõidukitest põhjustatud hobuste lõhkumised ja linnades eriti mootorsõidukite suhtes sõidumääruste rikkumised. Kuna sõidumääruste rikkumise alal on tõusnud peamiselt ettevaatamata ja kiire sõidu eest protokollide tegemine — 524 eelmise aasta 331 vastu, siis võiks vast oletada, et õnnetuste vähenemist on põhjustanud eeskätt mootorsõidukite liiklemise alal maksvate korralduste valjenemine.

Seda osutab teataval määral ka 1931 a. mootorsõid. õnnetuste laad. Üldarvust, 675 juhust, langeb

pealesõitmiste arvele 119, ehk 17,5% eelmise aasta 19,5% vastu; samuti on langenud sõiduki või esemete purunemisuhtude arv — 74,3% : 76,5% vastu; selle juures aga on tunduvalt tõusnud õnnetused sõitjatega (ühes arvatud autojuhid) 8,2% : 4% vastu. Kuivõrt viimast laadi õnnetused — 1931 a. 55 eelmise aasta 35 vastu — on tingitud autojuhist või jälle sõiduki rikkest, jääb lahtiseks.

Arvates õnnetustele mootorsõidukitega juure viimastest põhjustatud hobuste lõhkumised, milliste arv on tõusnud peamiselt inimesi vigastamata, saame kokku mootorsõidukitest põhjustatud õnnetusi 1931 a. 700 eelmise aasta 898 vastu, mis annab 100 registreeritud sõiduki kohta 22,6 : 24,7 juhu vastu. Õnnetusjuhtude arv inimestega on 100 sõiduki kohta langenud 6,0—2,3 peale. Sellevastu, sõidumääruste rikkumised, nii kui selgus juba absoluutarvudest, on tõusnud, 100 sõiduki kohta 57,1 juhule eelmise aasta 47,7 vastu.

Samu vahekordi näitavad ka suhtarvud 1000 elaniku kohta (tab. 2), millest võime jälgida mootorsõid. õnnetuste ja sõidumääruste rikkumisi üksikutes lin-

Mootorsõidukitega õnnetuste määr 1 000 el. kohta.
Proportion des accidents des voitures à moteur.

2.	Õnnetuste arv 1 000 el. kohta				Sõidumäär. rikkum. 1 000 el. k.	
	Üldse		Õnnetusi inimestega		1931	1930
	1931	1930	1931	1930		
Üldse—Gr. total	0,6	0,8	0,2	0,2	1,6	1,4
Linnad—Villes	1,4	1,9	0,3	0,4	4,4	3,6
Tallinn	2,0	3,5	0,5	0,8	7,3	5,4
Haapsalu	0,7	1,1	0,2	—	0,2	3,1
Kuressaare	2,5	1,2	0,9	0,5	7,9	6,0
Narva	0,9	0,9	0,1	0,2	1,2	0,9
Nõmme	0,8	1,5	0,1	0,3	4,2	1,1
Paide	0,9	1,2	0,6	0,6	7,1	7,0
Paldiski	—	—	—	—	0,9	0,9
Petseri	0,2	1,2	—	—	0,9	2,8
Pärnu	0,3	1,1	0,0	0,2	3,6	3,9
Põltsamaa	0,3	1,0	0,3	0,3	3,9	3,5
Rakvere	0,5	1,2	0,1	0,4	3,6	2,7
Tapa	0,7	1,5	0,5	—	0,2	0,5
Tartu	0,7	0,8	0,3	0,3	1,8	1,9
Tõrva	—	—	—	—	5,2	4,4
Türi	—	1,2	—	—	0,9	0,3
Valga	0,2	0,2	—	—	2,1	1,8
Viljandi	1,5	1,3	0,2	—	2,6	5,6
Võru	0,2	0,2	—	—	2,4	2,1
Maad—Arrond.	0,3	0,3	0,1	0,1	0,4	0,5
Viru	0,3	0,3	0,1	0,1	0,5	0,6
Järva	0,2	0,4	0,0	0,0	0,1	0,3
Harju	0,6	0,7	0,2	0,2	0,8	1,2
Lääne	0,2	0,3	0,1	0,1	0,4	0,3
Saare	0,1	0,2	0,0	0,0	0,8	0,8
Pärnu	0,2	0,4	0,1	0,1	0,3	0,8
Viljandi	0,4	0,3	0,2	0,0	0,3	0,2
Tartu	0,3	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
Valga	0,0	0,2	—	0,1	0,1	0,3
Võru	0,1	0,1	0,0	0,0	0,6	0,6
Petseri	0,1	0,1	—	—	0,1	0,1
100 reg. sõiduki kohta	22,6	24,7	2,2	6,0	57,1	42,7

Sõidumääruste rikkumiste %
Répartition des infractions aux règlements de route en %

3.	Sõidumääruste rikkumiste %		
	Lubamat. loaga või loata sõit <i>Course sans permis de cond. ou permis inadéq.</i>	Ettevaat. ja kiire sõit <i>Course imprud. ou exagr. de vitesse</i>	Muud—Autres
Linnad—Villes	14,2	33,3	52,5
Tallinn	11,9	37,1	51,0
Haapsalu	100,0	—	—
Kuressaare	20,0	11,4	68,6
Narva	27,6	20,7	51,7
Nõmme	15,8	73,7	10,5
Paide	33,3	4,2	62,5
Paldiski	100,0	—	—
Petseri	50,0	—	50,0
Pärnu	13,3	60,7	36,0
Põltsamaa	61,5	7,7	30,8
Rakvere	8,9	4,4	86,7
Tapa	—	—	100,0
Tartu	12,4	18,6	69,0
Tõrva	25,0	—	75,0
Türi	33,3	—	66,7
Valga	33,5	11,5	50,0
Viljandi	12,5	18,7	68,8
Võru	15,4	23,1	61,5
Maad—Arrond.	21,3	13,0	65,7
Viru	23,0	4,0	72,1
Järva	50,0	32,3	16,7
Harju	21,8	10,1	68,1
Lääne	37,9	13,8	48,3
Saare	16,3	9,3	74,4
Pärnu	23,8	19,0	57,2
Viljandi	29,4	35,3	35,3
Tartu	15,4	15,4	69,2
Valga	—	100,0	—
Võru	—	13,3	75,0
Petseri	—	11,1	88,9
Kokku—Total	15,5	29,7	54,8
1930 a.	12,9	21,3	65,8

Õnnetused mootorsõidukitega ja sõidumääruste rikkumisel 1931 a. --- Accidents des voitures à moteur et infractions aux règlements de route en 1931.

Üldse Gr. total	1931										1930		1931	1930	
	Õnnetused mootorsõidukitega ja sõidumääruste rikkumisel 1931 a. --- Accidents des voitures à moteur					Sõidumääruste rikkumised 1931 a. --- Infractions aux régl. de route					Mootorsõid. põhjust. hobuste lõhkumise Emportement de chevaux causés par les voitures à mot.				
	1931		1930		1931		1930		1931		1930				
	Õnnetused inimestega Accidents avec personnes	Kokku Total	Sõiduki ehk osajärgi Cause de l'objet	Kokku Total	Liubamata loata või ilma Course sans permis de conduite	Õnnetused ilma sõidumääruste rikkumiseta Accidents sans infractions	Kokku Total	Õnnetused inimestega Accidents avec personnes	Kokku Total	Õnnetused ilma sõidumääruste rikkumiseta Accidents sans infractions	Õnnetused inimestega Accidents avec personnes	Kokku Total			
119	35	501	675	893	274	524	969 ¹⁾	1 767	1 532	13	12	25	15	2 407	2 450
85	23	364	472	642	207	463	762	1 452	1 184	5	4	9	6	1 933	1 882
55	12	264	331	455	113	353	486	952	699	—	—	—	1	1 268	1 155
3	1	2	8	5	7	4	—	1	14	—	—	—	—	4	19
1	1	7	11	5	1	4	24	35	26	2	3	5	4	51	35
2	1	20	23	23	8	6	15	29	23	—	—	—	—	32	46
2	1	9	11	20	9	42	6	57	15	—	—	—	—	68	35
1	1	1	3	4	8	1	15	24	23	—	—	—	—	27	27
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	1	6	7	23	10	38	27	75	81	1	1	2	—	5	16
1	—	—	1	3	8	1	4	13	11	—	—	—	—	34	104
1	—	5	6	15	4	2	39	45	34	—	—	—	—	14	15
1	1	1	3	6	—	—	1	1	2	—	—	—	—	4	8
18	4	27	49	54	—	24	89	129	130	—	—	—	—	179	184
—	—	—	—	—	—	—	0	12	10	—	—	—	—	12	10
—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	—	3	5
—	—	3	3	3	10	3	13	26	23	—	—	—	—	29	26
1	1	17	19	16	4	6	22	32	68	1	—	—	—	52	84
—	—	1	1	1	2	3	8	13	12	—	—	—	—	14	13
34	32	137	203	241	67	41	207	315	368	8	8	16	9	534	618
6	4	28	38	30	14	3	44	61	72	1	2	3	—	102	111
1	—	9 ¹⁾	10	20	3	2	1	6	14	1	—	1	—	17	34
2	11	36	49	59	15	7	47	69	101	1	—	2	—	120	160
5	1	8	14	18	11	4	14	29	21	—	—	—	—	43	39
2	—	5	7	10	7	4	32	43	32	3	1	4	6	54	48
5	1	9	15	29	5	4	12	21	43	—	—	—	—	37	73
3	8	12	23	17	5	6	6	17	10	2	—	2	1	42	27
7	6	20	33	29	2	2	2	9	17	—	—	—	—	47	43
—	—	1	1	5	—	2	—	2	9	—	—	—	—	4	14
3	1	5	9	9	5	0	34	45	43	—	—	—	—	55	52
—	—	4	4	6	—	1	8	9	6	—	—	—	—	13	12

1) Auto põlemine.
2) Nelst 283 loata reisi ajate vedu.

nades ja maades. Selgub, et kohati on õnnetuste arv ka tõusnud — nii Viljandis, Kuresaares, Viljandi- ja Tartumaal, kuid enamikus kohis, eesotsas Tallinnaga, on see langenud, ühenduses sõidumääruste rikkumiste kasvuga või koguni langusega.

Sõidumääruste rikkumiste juures võime, võrrel-

des eelmise aastaga, konstateerida lubamata loaga ja ettevaatamata ning kiire sõidu tõttu protokollide tegemise tõusu muude sõidumäär. rikkumiste arvel. Ka sellest võiks järeldada valjemat kontrolli mootorsõidukite liiklemise alal. Vahekorda üksikutes linnades ja maades näitab tab. 3.

Varem Keskbüroo väljaandels Hinnud andmed:

Õnnetused mootorsõidukitega ja sõidumääruste rikkumised 1930 a., II. Reiman, E. Statistika nr. 116 (7) — 117 (8), lk. 444—446.

R. Sõrmus.

TÖÖKAITSE 1931 a. INSPECTION du TRAVAIL en 1931.

S i s u : 1. Tööinspektiooni organisatsioon, lk. 495. 2. Töökaitse tegelik ulatus, lk. 495. 3. Tegevad ja seisvad ettevõtted, lk. 496. 4. Ettevõtete jaotus nende asukoha ja suuruse järgi, lk. 497. 5. Välismaalaste ja kodakondsusetute arv tööstuses, lk. 497. 6. Tööinspektorite vahetalitus, lk. 499. 7. Tööliste kaeluste põhjused, lk. 500. 8. Töökaitseseaduste rikkumine ettevõtetes, lk. 501. 9. Ettevõtjatele ja ettevõtete juhatajatele määratud trahvid, lk. 502. 10. Tööinspektorite ja politsei kaudu sissenõutud haigusekindlustuse maksud, lk. 502. 11. Tööinspektorite vahetalituse ettevõtjatele väljanõutud tööliste teenistus, lk. 503. 12. Ettevõtete revisjon, lk. 503. 13. Käitiste tööiskonna asutised, lk. 504.

1. Tööinspektiooni organisatsioon. Organisation de l'inspection.

Tööinspektiooni organisatsioon ja tööjaotus inspektiooni alal jäid 1931 a. muutumata. Ametis olid endiselt vanem tööinspektor, kelle juhtimisele kuulus kogu tööinspektiooni organisatsioon, 5. jaoskonna tööinspektorit ühes 5 abiga ning vastav kantselei töäjõud. Samuti muutumata jäid ka tööinspektiooni jaoskondade piirkonnad. I jsk. kuulus umbes $\frac{1}{2}$ Tallinna linna, $\frac{1}{2}$ Harjumaad, Lääne- ja Saaremaa täielikult; II jsk. — samuti umbes $\frac{1}{2}$ Tallinna linna, $\frac{1}{2}$ Harjumaad ja Järvamaa täielikult; III jsk. — Võrumaa täielikult; IV jsk. — Viljandi- ja Pärnumaa ning V jsk. — Tartu-, Valga-, Võru- ja Petserimaa.

Ajajooksul kujunenud riiklikud ülesanded töökaitses järelevalve alal on paisunud sedavõrt laiaks, et praegune töökaitses ametkond nende ülesannete täitmiseks on arvuliselt väike. Kõik tööinspektorid rõhutavad oma arvannetes, et suur osa nende eneste ja nende abide isiklikust tööjõust kulub kantseleitööks. Aast-aastalt kantseleitöö võtab järjest rohkem nende tööaega, kuna tööala iga aastaga laieneb. Seetõttu töökaitses ametkonna otsekohesed ülesanded jäävad rohkem tahaplaanile.

Üks jaoskonna tööinspektoritest märgib oma aruandes selle kohta: „Ettevõtete vähese revideerimise põhjuseks on suur kantselei-

töö, mis kasvab iga aastaga järjekindlalt. Pannakse maksta uusi seadusi, mis panevad tööinspektorite peale uusi ülesandeid nii kantseleitöös kui ka revideerimisel, kuid tööjõud on endine. Sellega on akuutselt päevakorras küsimus, kas jätta kantseleitöö tegemata ja revideerida ettevõtteid, või talitada vastupidi. Kantseleitöö on aga tähtsajaline vastavate seaduste ja korralduste põhjal. Sellepärast paljud vajalised revideerimised ja ametkäigud tööinspektori asukoha linnas asuvatesse ettevõtetesse on tehtud aruande-aastal (1931 a.) peale normaal-tööaja. Aruande-aastal suudeti vähemalt kantseleitöö kuidagi teha ära, aga nüüd näib, et edaspidi vist ka osa sellest jääb tegemata“.

2. Töökaitses tegelik ulatus. Champ d'activité de l'inspection.

Töökaitses järelevalve all seisid 1931 a. lõpul üldse 4 001 ettevõtet, millest suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse mõiste järgi (RT 28 — 1920) kuulusid:

suurtööstusse	253 ettevõtet	6,3 %
kesktööstusse	1 145 „	28,6 „
väiketööstusse	2 603 „	65,1 „
Kokku	4 001 „	100 „

Nii, arvuliselt valitseval kohal on järelevalve all seisvaist ettevõttest väiketööstuslikud ettevõtted, kus tavaliselt on alla 5 palgalise isiku. Veidi üle $\frac{1}{4}$ kuulub neist kesktööstuse liiki, kuna suurtööstuslikud ettevõtted moodustavad ettevõtete üldarvus õige väikse osa.

Tööspektsiooni alla kuuluvate ettevõtete arv ja jaoskondade pindala 1931 a. lõpul — *Entreprises soumises à l'inspection du travail et l'étendue des districts d'inspection en 1931.*

1.	Tööspekts. jaosk. — <i>Districts d'inspection</i>					Kokku — <i>Total</i>			
	I	II	III	IV	V	1931	1930	1929	1928
a) Ettevõtete arv — <i>Nombre des entreprises à la fin de l'année.</i>									
Suurtööstus — <i>Grandes entreprises</i> ¹⁾	67	67	39	28	52	253	263	243	224
Kesk- ja väiketööstus — <i>Entreprises moyennes</i> ²⁾	336	244	170	153	242	1 145	1 107	1 115	1 063
Väiketööstus — <i>Petites entreprises</i> ³⁾	533	450	270	572	769	2 603	2 455	2 198	2 098
Kokku — <i>Total</i>	936	770	479	753	1 063	4 001	3 825	3 556	3 385
1930	863	732	441	734	1 055	—	—	—	—
1929	778	656	360	738	1 026	—	—	—	—
b) Jaoskonna pindala (tuh. km) — <i>Superficie (milliers de km)</i>									
	10,6	5,8	7,1	9,1	12,7	45,2	45,2	45,2	45,2

Tab. 1 nähtub, et üldine järelevalve all seisvate ettevõtete arv tõusis aastaga 3 825 pealt 4 001 peale (tõus 4,6%). Juurdekasvu näitasid väike- (2 603:2 455 ehk 106,0:100) ja kesk- ja väiketööstuse (1 145:1 107 ehk 103,4:100) kuuluvad ettevõtted, kuna suurtööstus- ettevõtete arv, vastuoksa, on vähenenud (253:263 ehk 96,2:100).

Töökaitse järelevalve all seisvate palgaliste arvu järgi järelevalve ulatuse käik on järgmine:

	Töökaitse järelevalve all palgalisi (tulundats). —
1931 a.	45,5 ²⁾
1930	49,0 ²⁾
1929	51,8 ²⁾
1928	45,0 ²⁾
1927	44,4 ²⁾
1926	41,1 ³⁾
1925	44,6 ³⁾
1924	39,8 ³⁾
1923	42,8 ³⁾

Neid andmeid ei saa võtta täies ulatuses tööstuse aktiivsuse näitajana. Seda võivad nad olla vast ainult suurtööstuse kohta. Nii võib vahest öelda, et töökaitse järelevalve all seisvate suurtööstuse liiki kuuluvate ettevõtete üldarv, arvatud ühes seisvad ettevõtted, on valitseva majanduskriisi mõjul vähenenud veidi üle 5%. Väiketööstuse liiki kuuluvate ettevõtete arvu tõusu tuleb seletada peamiselt tööspektrite korraldustega — uute ettevõtete järelevalve alla arvamise ja tööspektrite aruannetele lisatud seletuskirjadest võib järeldada, et väiketööstuse alal suur osa seisab alles väljaspool töökaitse järelevalvet. Nii, üks tööspektrite arvab, et tema jaoskonnas poole aasta vältel võiks järelevalve all seisvate väiketööstusettevõtete arvu suurendada 100% võrra. Ka olevat kesk- ja väiketööstuse liiki kuuluvaid ettevõtteid, mis seisavad väljaspool töökaitse järelevalvet. Selliseid leidub kahtlemata võrdlemisi suurel arvul eriti ehituse alal.

3. Tegevad ja seisvad ettevõtted. *Entreprises fonctionnantes et inactives.* Tööspektrite aruanded sisaldavad muuseas andmeid, mis võimaldavad selgitada tegevate ja seisvate ettevõtete arvu vahet.

Töökaitse järelevalve alla kuuluvate ettevõtete arv vastava aasta lõpuks 1923—31. *Nombre des entreprises soumises à l'inspection du travail de 1923—31 (à la fin de chaque an.).*

2.	Ettevõtete arv — <i>Nombre des entreprises</i>			
	Üldse Total	Sellest tegevaid ettevõtteid <i>Dont les entreprises fonctionnantes</i>		
		Arv — <i>Nombre</i>	% üldarvust <i>% au nombre total</i>	1923 = 100
1931	4 001	3 466	86,6	206
1930	3 825	3 428	89,6	204
1929	3 556	3 042	85,5	181
1928	3 385	2 953	87,2	175
1927	3 050	2 716	89,0	161
1926	3 082	2 744	89,0	163
1925	2 850	2 546	89,1	151
1924	2 148	1 886	87,8	112
1923	1 885	1 684	89,3	100

Tab. 2 näitab, et kriisielsetel aastatel tegevaid ettevõtteid on olnud aasta lõpuks veidi alla 90%. Nii on ka normaaloludes tegevuseta seisvaid ettevõtteid võrdlemisi palju. Tuleb selgituseks märkida, et aasta lõpp langeb ajale, mil tegevuseta on suvesesoonelt tegevad hooaja-ettevõtted. Just see asjaolu põhjustab tunduvalt suurel määral kõrget tegevuseta ettevõtete arvu. 1931 a. näitab tegevate ettevõtete arvu suhtelist vähenemist, ja vastuoksa, seisvate ettevõtete kasvu, mida, loomulikult, on põhjustanud valitsev kriis — tööpuudus.

Mainitud ettevõtete arvuline vahet on ettevõtete suuruseliikide järgi tunduvalt erinev. Nimelt, aasta lõpuks seisvaid ettevõtteid on seda rohkem, mida suuremad on ettevõtted. Osalt põhjustab seda asjaolu, et väiketööstuse liigis on vähem hooajalisi ettevõtteid, mis jäävad talveks seisma. Teisest küljest näib aga tab. 3 arvudest, et igas liigis on olnud kriisi desorganiseerivale mõjule erinev vastupanuvõime. Nii, peamiselt otse tarvitajale produtseeriv väiketööstus on suutnud hästi panna vastu kriisi mõjule. Seisvate ettevõtete arv peaaegu ei olegi siin tõusnud, võrreldes kriisielsete aastatega (1928 a.). 1929 a. võrreldes on seisvate ettevõtete arv sees liigis koguni vähenenud. Suur- ja kesk- ja väiketööstuses aga on see vahet erineva iseloomuga. Siin on tavaliselt seisvaid ettevõtteid rohkem ja kriisiaastail

¹⁾ Rühmitus tehtud Suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse kohaselt (RT 28 — 1920 a.).
²⁾ 1. juulil. ³⁾ Aasta lõpul.

Töökaitse järelevalve all olevad tegevad ja seisvad ettevõtted.
Nombre des entreprises soumises à l'inspection du travail.

	Tegevad	Seisvad	Kokku	%	
				Funktsion- nantes	Inactives
3.					
Aasta lõpul — <i>À la fin de l'année:</i>					
Suurtööstus — <i>Grandes entrepr.</i>					
1931	190	63	253	75,1	24,9
1930	202	61	263	76,8	23,2
1929	196	47	243	80,7	19,3
1928	189	35	224	84,4	15,6
Kesktööstus — <i>Entrepr. moyennes</i>					
1931	884	261	1 145	77,2	22,8
1930	909	198	1 107	82,1	17,9
1929	893	222	1 115	80,1	19,9
1928	843	220	1 063	79,3	20,7
Väiketööstus — <i>Petites entreprises.</i>					
1931	2 302	211	2 603	91,9	8,1
1930	2 317	138	2 455	94,4	5,6
1929	1 953	245	2 198	88,9	11,1
1928	1 921	177	2 098	91,6	8,4
Kokku — Total:					
1931	3 466	535	4 001	86,6	13,4
1930	3 428	397	3 825	89,6	10,4
1929	3 042	514	3 556	85,5	14,5
1928	2 953	432	3 385	87,2	12,8
30. juunil — Au 30 juin:					
Suurtööstus — <i>Grandes entreprises.</i>					
1931	224	30	254	88,2	11,8
1930	224	34	258	86,8	13,2
Kesktööstus — <i>Entrepr. moyennes</i>					
1931	856	252	1 108	77,3	22,7
1930	849	250	1 108	76,6	23,4
Väiketööstus — <i>Petites entreprises.</i>					
1931	2 365	187	2 552	93,4	6,6
1930	2 288	138	2 426	94,3	5,7
Kokku — Total:					
1931	3 445	449	3 894	88,5	11,5
1930	3 361	431	3 792	88,6	11,4

näeme siin seisvate ettevõtete tõusu. Eriti kõrge on 1930 ja 1931 a. südasuvel seisvate kesktööstus-ettevõtete arv; seda põhjustab piiritusevabrikute seis suvekuudel, milliseid on arvestatud kesktööstuses üle 100. Need lõpetavad kõik suveks tegevuse, peale mõne piiritusepuhastamise vabriku.

4. Ettevõtete jaotus nende asukoha ja suuruse järgi.
Répartition des entreprises d'après localité et grandeur.

suuruse järgi see vahekord on veidi erinev — linnades ja alevites asuvate ettevõtete arv kõigub aluseksvõetud ettevõtete suuruserühmade järgi ümmarguselt 60—80%. Alates 5—20 töötajaga ettevõtete rühmast kuni rühmani 51—100 töötajaga näeme linnade ja alevite osatähtsuse kasvu ettevõtete suurenemise suunas. Viimasse kahte rühma kuuluvaid ettevõtteid (ettevõtted üle 100 töötajaga) on valdades suhteliselt juba rohkem kui celmistes rühmades. Loomulikult, see vahekord on püsiv lähemal ajavahemikul. Nii ei näe 1931 a. lõpul, võrreldes 30. juuniga, olulisi muutusi.

Töötajate arvuline vahekord sama jaotuse järgi on celmainitust pisut erinev. Ülekaal linna ja alevi kasuks on töötajate arvu poolest veel suurem. Suvekuil 75% töötajast asub linnades ja alevites ning 25% maal. Kuid maal asuvate tööstusettevõtete arvu tuleb siiski pidada suhteliselt kaunis kõrgeks. Seda tõstavad kõrgele mõningad maal asuvad suure-

Ettevõtete ja töötajate jaotus nende asukoha ja suuruse järgi.
Répartition des entreprises soumises à l'inspection du travail d'après localité et grandeur.

	30. VI 1931			31. XII 1931		
	Linnad ja alevid	Vallad	Kokku	Villes et bourgs	Communes rurales	Total
4.						
Ettevõtted — Entreprises:						
1—4 töötajaga	1 869	774	2 643	1 954	804	2 758
5—20 <i>travailleurs</i>	551	376	927	601	337	938
21—50 "	148	49	197	133	38	171
51—100 "	43	9	52	57	7	64
101—500 "	43	17	60	43	14	57
501— "	11	4	15	10	3	13
Kokku — Total	2 665	1 229	3 894	2 798	1 203	4 001
Töötajaid ettevõttes —						
<i>Nombre des travailleurs dans les entreprises:</i>						
1—4 töötajaga	2 763	1 146	3 909	2 911	1 269	4 180
5—20 "	4 739	1 878	6 617	4 827	1 545	6 172
21—50 "	4 413	1 141	5 554	3 575	534	4 109
51—100 "	2 382	603	2 985	2 725	221	2 946
101—500 "	8 718	3 721	12 439	8 867	1 943	10 810
501— "	11 448	2 580	14 028	9 970	1 410	11 380
Kokku — Total	34 461	11 069	45 530	32 675	6 922	39 597
Seisest — Dont:						
Mehi — <i>Hommes</i>	21 585	9 363	30 948	20 385	6 060	26 445
Naisi — <i>Femmes</i>	12 876	1 706	14 582	12 290	862	13 152
Ameeriklasi — <i>Mineurs</i>	774	156	930	637	99	736
Alamteenijaid — <i>Service</i>	3 623	474	4 097	3 709	781	4 580
Välismaalasi — <i>Étrangers</i>	320	59	379	263	45	308
Kodakondsusetuid — <i>Sans sujétion</i>	878	636	1 514	816	575	1 391

mad ettevõtted. Näiteks, kogu meie põlevkivitööstus asub maal. Peale selle asuvad maal turbatööstus, mõned paberivabrikud, suurem osa saeveskeid, piimameiereid, piiritusevabrikud jne. Tunduvalt madalam on maal asuvate tööstusettevõtete arvuline osatähtsus talvekuil, mil seisab tegevuseta rida maal asuvaid hooajaliselt suveti töötavaid ettevõtteid.

Ettevõtete suhteline inimtööjõu arvu vahekord nende suuruse järgi oli 1931 a. juunis %:

	Ettevõtteid	Neis töötajaid
1—4 töötajaga	67,9	8,6
5—20 "	23,8	14,5
21—50 "	5,1	12,2
51—100 "	1,3	6,6
101—500 "	1,5	27,3
501— "	0,4	30,8
Kokku	100	100

Siit nähtub, et vaevalt 2% töötajate arvult suuremate ettevõtete rühma kuuluvaist ettevõteteist mahutab ligi 60% tööstuses tegevast inimtööjõust. Vastuoksa, väikesed ettevõtted (1—4 töötajaga), milliseid on arvult ligi 70%, ei mahuta 10% töötajate üldarvust (üksikasjad vt. tab.).

5. Välismaalaste ja kodakondsusetuid arv tööstuses ja transport-ettevõttes.
Nombre des étrangers et personnes sans sujétion dans l'industrie et transport.

Tööinspektorite 1931 a. aruanded sisaldavad esmakordselt andmeid tööstuses ja transporti alal (arvatud välja riigi raudteed) teotsevate välismaalaste ja kodakondsusetuid — Eestis Nanseni passiga elavate vene rahvusest isikute arvu kohta. Neil andmeil oli töökaitse järele-

Ettevõtete ja töötajate jaotus töötajate arvu järgi ettevõtetes 30. juunil 1931 a.
Répartition des entreprises soumises à l'inspection du travail d'après le nombre des travailleurs au 30. juin 1931.

	Töötajate arvuga — Entreprises ayant														
	1—4		5—20 travailleurs			21—50		51—100		101—500					
	Ettevõtteid		N. des entreprises		N. des travailleurs		Ettevõtteid		Ettevõtteid		Ettevõtteid		Ettevõtteid		
	Tegevaid	Seisvaid	Neis töötajaid	Fonctionnaires	Inactives	Tegevaid	Seisvaid	Tegevaid	Seisvaid	Tegevaid	Seisvaid	Tegevaid	Seisvaid		
I Murrud ja kaevandused	3	—	5	3	3	24	4	1	123	1	1	52	0	1 052	
II Mineralide ümbertöötamine	82	31	150	30	12	282	1	2	328	3	2	154	0	829	
III Metallitööstus	323	20	475	61	12	598	27	2	969	3	—	212	7	1 685	
IV Keemiatööstus	29	5	67	27	7	283	7	1	272	4	—	345	—	—	
V Nahatööstus	56	9	90	25	1	230	2	—	48	—	—	122	—	—	
VI Tekstiilitööstus	59	10	98	30	9	334	8	1	255	—	1	—	8	1 720	
VII Puutööstus	257	32	406	107	37	962	24	14	759	8	4	519	4	1 065	
VIII Paberitööstus	14	—	34	4	3	90	4	—	98	—	—	—	4	947	
IX Poligraafiatööstus	41	1	80	44	—	470	12	—	360	4	—	284	3	555	
X Toidu-, maitseain. ja jookide tööstus	960	58	1 605	191	120	1 615	22	—	759	0	1	584	6	1 326	
Sellest: X, 2. Pagari ja kondiitritööstus	224	7	407	26	—	222	—	—	—	—	—	—	—	230	
XI Kehakatte ja pudukaupade tööstus	332	21	377	36	0	337	7	5	244	1	2	81	2	492	
XII Ehitustööstus	17	1	44	32	20	82	22	3	701	4	1	251	3	604	
XIII Elektri ja gaasi ja veevarustus	7	1	20	9	—	70	3	—	104	—	—	166	—	453	
XIV Puhastustööstus	250	1	388	21	2	184	4	—	126	—	—	—	—	—	
XV Transport ja side	24	—	64	28	—	311	12	1	417	3	—	215	5	811	
Kokku	3 460	183	3 909	702	225	6 608	169	29	5 563	43	10	2 985	56	3	12 439
Kokku 31. XII 1931	2 525	233	4 180	707	231	6 182	130	41	4 094	42	22	2 946	50	10 810	
„ 31. XII 1930	2 479	115	4 419	633	160	6 219	166	50	5 263	39	26	2 917	48	10 077	
„ 30. VI 1930	2 379	147	4 415	657	236	6 228	195	35	6 280	60	12	4 112	54	11 621	
„ 30. VI 1929	1 982	...	4 073	670	...	6 370	197	...	6 393	72	...	4 846	50	12 126	

	Üldse — Total														
	501 ja enam 501 et plus			Ettevõtteid N. des entrepr.		Töötajaid — N. des travailleurs							Neist — Dont:		
	Ettevõtteid		Neis töötajaid	Fonctionnaires		Mehi — Hommes	Naisi — Femmes	Kokku — Total	Alla 18 a. — N. des mineurs (au-dessous de 18 ans)			Alamteenijaid N. de service	Välismaalasi Étrangers	Kodakondsusetud Sans sujétion	
	Tegevaid	Seisvaid		Tegevaid	Seisvaid				M.-H.	N.-F.	K.-T.				
I Industrie extractives	3	—	1 685	23	5	2 873	978	3 851	57	16	73	122	7	442	
II „ minérale	—	—	—	128	47	1 387	356	1 743	26	9	35	118	38	54	
III „ des métaux	2	—	1 066	423	22	4 730	275	5 005	232	3	235	655	37	81	
IV „ chimique	—	—	—	67	13	532	435	967	7	15	22	190	20	30	
V „ des cuirs et peaux	—	—	—	86	3	389	101	490	26	7	33	48	6	13	
VI „ textile	5	—	6 654	110	21	3 307	5 754	9 061	72	91	163	551	90	414	
VII „ du bois	1	—	1 524	401	87	3 931	1 304	5 235	66	12	78	417	27	211	
VIII „ du papier	1	—	941	31	3	1 721	395	2 116	10	7	17	204	44	46	
IX „ polygraphique	—	—	—	104	1	1 117	638	1 755	97	18	115	227	0	45	
X „ de l'aliment. et des boissons etc.	—	—	—	1 188	179	3 713	2 170	5 880	78	19	95	750	56	77	
Dont: X, 2. Boulangeries	—	—	—	341	7	734	125	859	16	2	16	44	6	5	
XI Confection de vêtements et fab. de mercerie	—	—	—	378	37	709	822	1 531	24	26	50	66	12	31	
XII Constructions	3	—	2 156	131	26	4 175	383	4 558	4	—	4	233	6	35	
XIII Usines élect. et à gaz d'éclairage et distrib. d'eau	—	—	—	23	1	743	70	813	2	—	2	235	9	6	
XIV Industrie du nettoyage	—	—	—	281	3	1 229	509	698	3	11	14	31	3	6	
XV Transport et communication	—	—	—	72	1	1 470	348	1 818	—	—	—	249	15	23	
Total	15	—	14 026	3 445	449	30 926	14 604	45 530	702	234	936	4 096	379	1 514	
Total 31. XII 1931	12	1	11 380	3 466	536	26 441	13 151	39 592	544	180	733	4 507	300	1 402	
„ 31. XII 1930	13	—	13 255	3 428	397	42 755	
„ 30. VI 1930	16	—	16 372	3 361	431	32 794	16 234	49 028	830	345	1 225	
„ 30. VI 1929	17	—	17 950	2 983	...	34 632	17 141	51 773	1 198	477	1 676	

valve all teotsevais ettevõtetes 30. juunil 1931 a. üldse 379 välismaalast ja 1 514 kodakondsusetut. Sama aasta lõpuks oli välismaalaste arv tundvalt väiksem (308 pro 379), kuna kodakondsusetute arv näitas väiksemat tagasiminekut.

Tööinspektsiooni jaoskondade järgi oli välismaalaste ja kodakondsusetute jaotus 30. VI. 1931 a. järgmine:

		kodekondsussetud	välismaalased
		%	%
I jaoskond	128	33,8	319
II „	114	30,1	222
III „	69	18,2	850
IV „	40	10,5	42
V „	28	7,4	81
Kokku	379	100	1 514

Nii ei ole territoriaalselt välismaalaste ja kodakondsusetute jaotus ühtlane. Üle 60% välismaalast asub I ja II jsk. piirkonnas, nähtavasti enamjaolt Tallinnas; ligi 20% asub neist III jsk. piirkonnas, kus need teenistuses peamiselt tekstiiltööstuses — Kreenholmis, Linaketrämise- ja Kalevivabrikus. IV ja V jsk. on välismaalasi tunduvalt vähem. Veel vähem on neis kahes jaoskonnas kodakondsusetuid. Üle 1/2 kodakondsusetuist asub III jsk.

Tab. 4 nähtub, et suurem osa välismaalast asub linnades ja alevites (30. VI. 1931 a. 84,4%). Kodakondsusetud aga on ühtlasemalt jaotatud, ühelt poolt, linnade ja alevite (30. VI. 1931 a. 58,0%) ning, teiselt poolt, maa ja valdade vahel (30. VI. 1931 a. 42,0%).

Välismaalaste arvu poolest on esikohal tekstiiltööstus, kus 30. juunil 1931 a. oli teenistuses 90 välismaalast ehk 23,7% välismaalaste üldarvust, selle järele toidu-, jookide- ja maitseainete tööstus (56 inimest ehk 14,8%), paberitööstus (44 inim. ehk 11,6%), mineraalide ümbertöötamise ala, resp. tsemendi- ja klaasitööstus (38 inim. ehk 10%) ning viimasele välis-

maalaste arvu poolest peaaegu võrdne metallitööstus (37 inim. ehk 9,8%). Teistel aladel on välismaalasi väga mitmel arvul.

Kodakondsusetute poolest on kõige arvurikkamalt esindatud murdude ja kaevanduste rühm, kus teenistust leidsid 30. VI. 1931 a. 442 inim. ehk 29,2% nende üldarvust. Neist rõhuv enamus (435 inim.) töötas III tööinspektori jaoskonnas. Arvatavasti väheste eranditeta kõik nad teenisid põlevkivikaevandustes. Ligikaudu sama arv kodakondsusetuid (414 inim. ehk 27,3%) oli samal ajal tekstiiltööstuses. Need teenisid peamiselt Narva suur-tekstiilvabrikutes ja Tallinnas Balti puuvillaketramise ja -kudumise vabrikus. Ümmarguselt 1/2 võrra vähem on kodakondsusetuid puutööstuses. Erineval arvul on kodakondsusetuid peale mainitute kõigis muus tööstuseharudes (vt. tab. 5).

6. Tööinspektorite vahetalitus Selgituseks peab märkima, et tab. 6 toodud andmed käivad ainult kirjalikult tööinspektoritele esitatud tööliste kaebuste, nõuküsimuste ja palvete kohta. Seega on jäetud arvestamata sadadesse

Tööinspektorite vahetalitus ja selle tagajärjed 1929—1931 a. — *Entremise des inspecteurs du travail et ses résultats de 1929—31.*

6.	Tööstuses Dans l'industrie		Põllumajanduses Dans l'agriculture		Kokku — Total
	Isiklikud asjad	Kollektiivsed	Cas individuels	Cas collectifs	
Töölisel tööinspektori poole pööranud (juhtude arv) <i>Les ouvriers se sont adressés aux inspecteurs (nombre des cas)</i>					
	1931	80	323	8	1 040
	1930	67	275	10	1 033
	1929	55	235	9	1 009
Tööliste koguarv, kes tööinspektori poole pööranud <i>Nombre total des ouvriers, qui se sont adressés aux inspecteurs</i>					
	1931	458	323	10	1 438
	1930	363	275	44	1 363
	1929	402	235	61	1 499
Juhtude arv, kus tööliste nõudmised osalt ehk täiesti rahuldatud <i>Nombre des cas, où les demandes des ouvriers ont été satisfaites (totale- ment ou partiellement)</i>					
	1931	43	131	5	455
	1930	32	101	4	470
	1929	22	69	7	333
Tööliste arv, kelle nõudmised osalt või täiesti rahuldatud <i>Nombre des ouvriers dont les demandes ont été satisfaites (totale- ment ou partiellement)</i>					
	1931	270	131	13	609
	1930	232	101	16	652
	1929	262	69	56	622
% tööinspektori poole pööranud tööliste arvu kohta <i>En % au nombre total des ouvriers déposants des plaintes</i>					
	1931	60,0	40,0	68,4	48,6
	1930	63,9	36,7	36,4	50,0
	1929	53,3	29,4	91,8	41,5

ulatuvad suusõnalised kaebused ja palved, s. o. väiksema tähtsusega asjad, mis tööinspektorite tegevuses vahetalituse alal moodustavad võrdlemisi tähtsa osa. Arvestamata on jäetud ka juhud, kus tööinspektorid pole võtnud küsimust enese lahendada.

Juhtude arv, kus töölisel on pööranud tööinspektori poole abisaamiseks nende ja tööandjate vahel tekkinud tüliküsimustes, on 1931 a. vähemärgatavalt tõusnud (1 049 pro 1 033). Suhteliselt on küll vahetalituse tõus veidi suurem — 100 palgalise kohta tööstusetöölise kaebuste arv 1,6 pro 1,5 ja kaebustega esinenud tööliste arv 2,4 pro 2,1. Tuleb üldiselt märkida, et vahetalituse ulatus viimastel

aastatel on võrdlemisi stabiilne, 1926 a. ja veel varemaste aastatega võrreldes on see umbes kolmekordselt väiksem (vt. tab. 7).

Kaebuste iseloomult isiklikud kaebused on suure ülekaalus. Neid oli 1931 a. tööstusetöölise kaebuste hulgas 88,9% ja põllutöölise poolt esitatud kaebuste hulgas 97,6%. Nagu nähtub neist arvudest, on eriti madal kollektiivsel põllutöölistel esindatud kaebuste arv, mida põhjustab põllumajanduse erinev organisatsioon. 1931 a. esitatud kaebuste üldarvust tööstusetöölise omi oli veidi üle 2/3 (68,4%) ja põllutöölise omi 1/3 ümber (31,6%).

Töölise kaebustega esinemise määr 1923—31 a.) — Proportion des plaintes des ouvriers de 1923—31.

7.	Kaebuste arv 100 järelevalve all seisva palgalise kohta Par 100 entreprises soumises à l'inspection	Kaebuste ja palvete esinemise määr 100 järelevalve all seisva palgalise kohta Par 100 salariés dans les entreprises soumises à l'inspect.	Töölise arv keadmisele ühe kaebuse kohta Nombre moyen des ouvriers par une plainte
1931 .	1,6	2,4	1,5
1930 .	1,5	2,1	1,4
1929 .	1,5	2,3	1,6
1928 .	3,8	4,9	1,3
1927 .	1,2	1,9	1,5
1926 .	3,3	4,9	1,5
1925 .	3,9	7,2	1,8
1924 .	4,5	19,3	4,3
1923 .	4,3	27,0	6,2

7. Töölise kaebuste põhjused. Causes des plaintes des ouvriers. Töölise poolt tööinspektoritele esitatud kaebused on põhjuselt väga mitmekesised. 1931 a. ei olnud põhjuste iseloomult suuri muutusi kaebuste arvulises vahekorras. Esimesel kohal olid 1931 a.,

niisama kui kõigil eelmistel aastatel, kaebused saamata-jäänud palga pärast. Suhteliselt selliste kaebuste arv näitas vähest tõusu (51,8% pro 48,9% kaebuste üldarvust). Tööinspektorid märgivad oma aruannetes, et korratut palgamaksmist ja kaebusi palga mitteamise pärast tuleb rohkem väiksematest ajutisest iseloomuga ettevõtetest. Selliseid kaebusi tulevat ette ohtralt omavalitsuseasutiste poolt vähempakkumisel välja antud töodelt, kus omavahelises võistluses tööd võetakse odava hinnaga.

Üks tööinspektoritest märgib selle kohta, et ajutisest tööstuslikes käitistes, isäranis riigisummadega tehtavil maavalitsuse ja veeühingute tööil oli aruandeaastal märgata korratu palgamaksmise suurenemist. Viimasel ajal on tekkinud liik isesuguseid töövõtjaid, kes võtavad töövõtteid teiste eest vähempakkumisel ja neid täites lõpupoolel jätvavad töölisele palgad maksmata ja kaovad ära.

Töölise kirjalikkude kaebuste põhjused 1929—31 a. — Causes des plaintes des ouvriers de 1929—31.

8.	Arv — Nombre			%		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Palgaraamatu mitteväljaandmine või valed sissekirjutused töölepingut puutuvate tingimuste üle — Absence des livrets d'engagement ou inscriptions fausses dans ces livres	146	120	100	10,5	9,0	8,4
Töölislahtilaskmine enne palkamise tähtaja lõppu — Résolution du contrat d'engagement avant la terme	181	194	202	13,1	16,0	16,0
Palga mitte väljaandmine ja kinnipidamine — Retenu des gains	717	594	625	51,8	48,9	49,5
Palga vähendamise — Diminution des salaires	13	26	32	0,9	2,1	2,5
Haiguste puhul arstiabi puudumine (mittesaanimine või korratu saamine) — Absence (totale ou partielle) de secours médical à cause de maladie	59	58	72	4,3	4,8	5,7
Tööõnnetuste vastu kindlustus-seaduste rikkumised — Contraventions à la loi d'assurance contre les accidents du travail	136	182	145	9,8	15,0	11,5
Pagaritööstuses töötöö keeluseaduse rikkumine — Infractions à la loi sur le travail de nuit dans les boulangeries	—	2	12	—	0,2	1,0
Muud — Autres	132	30	68	9,6	3,1	5,4
Kokku — Total	1 384	1 245	1 262	100	100	100

Teisel kohal olid 1931 a. 13,1%-ga kaebused töölt vallandamise pärast enne lepingus ettenähtud tähtaja lõppu. Selliseid kaebusi esitatakse tavaliselt seotises kahjutasu nõudmisega kahe nädala palga suurus. Peab märkima, et siia liiki kuuluvad kaebused 1931 a. olid põhjustatud jaolt tööpuudusest. Töö vähesuse tõttu lasti kohati töölised ajutiseks jääda koju. Neil kordadel aga, kus töövaheaeg kujunes liiga pikaajaliseks, töölised pidasid seda etteütle mata töölt vallandamiseks ja esinesid tööinspektori juures kahjutasu nõudmisega. Põllutööliselt tuleb selliseid kaebusi tavaliselt töölise ja tööandja konfliktile järele, millele järgneb vallandamine ja vallandamisele kaebus.

Lähedalt võrdse arvuga esinevad selle järele kaebused palgaraamatu mitteväljaandmise või vale sissekirjutuste pärast töölepingut puutuvate tingimuste üle (146 kaebust ehk 10,5% üldarvust) ja kaebused tööõnnetuste vastu kindlustus-seaduste rikkumise pärast (136 kaebust ehk 9,8% üldarvust). Kaebusi esitatakse peamiselt palgaraamatu mitteväljaandmise üle, kuna vale sissekanete üle palgaraamatus kaebusi esitatakse harva. Lisaks tööstustöölise kaebustele palgaraamatute asjus tuli tööinspektoritele 1931 a.

veel samasisulisi kaebusi põllutööliselt. Selleks andis põhjust uus Hariduse- ja sotsiaalministri määrus (RT 21 — 1931), millega kohustatakse põllutöölisele andma palgaraamatuid. Sama määrus sisaldab muuseas ka palgaraamatu vormi. Üks tööinspektoritest märgib aruandes, et selle määruse peale vaatamata palgaraamatud puuduvad põllutöölisel peaaegu täielikult, arvatud välja suurpõllupidamine.

Kaebused tööõnnetuste vastu kindlustus-seaduste rikkumise pärast on 1931 a. arvuliselt ja suhteliselt langenud tugevasti (136 juhtu pro 182 ehk 9,8% pro 15%). Need kaebused sisaldavad peamiselt nõudmisi arstiabi tasude, abiraha ja pensionide peale ettevõttele, mis ei kuulu sundusliku kindlustuse alla üldises tööõnnetuste vastu kindlustamise korras.

Tööstuslike käitiste tööajaseaduse rikkumise üle, mis hakkas maksma 1931 a. 1. septembrist, esitati aasta lõpuni 21 kaebust. Osalt need on esitatud seotises teiste kaebustega, millest on põhjustatud nende võrdlemisi suur arv. Selliseid kaebusi on tulnud rohkem töölt vallandatud tööliselt, kes on esinenud töötasu nõudmisega ületundide eest. Üks tööinspektoritest märgib, et kitsaks kujunenud tööturu ja

1) Suhtarvud kuni 1926 a. incl. on arvatud töölise arvu alusel aasta lõpuks; arvud 1927 a. peale — töölise arvu alusel 1. juuliks. Kaebustega esinemise sageduse arvutamisel on jäetud välja põllutöölise kaebused.

kehvade palgatingimuste tõttu väiksemate ettevõtete töölised teevad vajaduse korral ületunde ka üle seadusliku määra, olles huvitatud peamiselt väljateenitud palgasummast. Loomulikult, selline töölise suhtumine tööajaseadusse teeb raskeks kontrolli teostamise seaduse täitmise üle.

Tööstusliikude käitiste tööliskonna asutiste seaduse rikkumise üle, mis hakkas maksma samuti 1931 a., esitati tööinspektoritele töölise poolt ainult 4 kaebust. See seadus oli alles elluviimisel, seepärast on ka eksimiste üle selle seaduse vastu esitatud vähe kaebusi.

Lõpuks peab tähendama, et öötöö keeluseaduse rikkumise pärast pagaritööstuses, mille pärast on olnud palju tegemist tööinspektoritel, politsei ja omavalitsuse ametnikkudel ja millest asjaomaste ringkondade arvamise järgi tegelikult väga harva peetakse kinni, ei ole kogu 1931 a. kestel tööinspektoritele pagaritöölise poolt esitatud ühtegi kaebust. Tööinspektorid seletavad, et selle seaduse täitmise üle kontrolli teostamine on äärmiselt raskendatud. Esiteks — keelatud öötöö sünnib pagaritöökodades luku-

tatud uste taga. Seni kui ukсед avatakse ja töökotta pääseb, on tavaliselt kadunud kõik tunnused, mille järgi saaks teha kindlaks töötamist. Tööinspektorid on arvamisel, et seni kui sissepääs pagaritöökodadesse pagaritöökas keelatud ajal ei ole kergendatud, on öötöö keeluseaduse täitmise üle kontrollipidamine peaaegu võimatu. Teiseks — pagaritöölised ise ei ole majanduslikel põhjustel öötöö keeluseaduse korralikust täitmisest huvitatud. Kartusest jääda kohata, töölised võtavad keelatud öötööd paratamatusena.

8. Töökaitseaduste rikkumise ettevõtetes.
Infractions aux lois dans les entreprises soumises à l'inspection du travail.

Töökaitseaduste rikkumiste protokolle tööinspektorid koostasid 1931 a. arvult 1 350, mis on 108 võrra vähem eelmisel aastal koostatud protokollide

arvust. Need olid raskemad ettevõtjate eksimised töökaitseaduste vastu — peamiselt juhud, kus tööinspektorid võisid konstateerida sihilikku kõrvalekaldumist seaduse nõuetest või suurt hoolimatust seadusenõuete täitmisel. Kergemate eksimiste puhul on tööinspektorid piirdunud märkusega.

Sagedasti korduvate seaduste ja määruste rikkumiste eest ettevõtjatele tehtud protokollid 1929—31. a.
Nombre des procès-verbaux dressés par les inspecteurs du travail à cause des infractions plus fréquentes de 1929—1931.

9.	1931	1930	1929	%		
				1931	1930	1929
Määrusid palgarahmatute asjus — <i>Règles concernant les livrets d'engagement</i>	168	114	118	12,4	7,6	12,3
Töölise elu, tervise ja kõlbuse kaitsmise asjus — <i>Concernant la protection de la vie, de la santé et de la morale des travailleurs</i>	2	19	21	0,1	1,3	2,2
Haigekassade asjus — <i>Concernant les caisses-maladie</i>	745	922	470	55,2	63,2	49,0
Nõuetavate teadete mittesaamise või valeteadete andmise pärast — <i>Concernant l'envoi des renseignements et statistiques etc.</i>	147	182	190	10,9	12,5	19,8
Tööstusliku töö seaduses nõutud raamatute asjus — <i>Non-observation des règles concernant les livres exigés par les lois</i>	15	10	11	1,1	0,7	1,2
Sisekorramääruste puudumise pärast — <i>Manque du règlement du travail</i>	5	8	8	0,4	0,6	0,8
Öötöö keeluseaduse rikkumise pärast pagaritööstuses — <i>Non observation de la loi sur le trav. de nuit en boulangeries</i>	143	162	106	10,6	11,1	11,1
Muud — <i>Autres</i>	125	41	35	9,3	2,8	3,6
Kokku — Total	1 350	1 458	959	100	100	100

Avastatud töökaitseaduste rikkumise kohta tähendab üks tööinspektoritest järgmist: „Suure töökoormuse tõttu kannavad avastatud seaduserikkumised enam juhuslikku laadi, mille tõttu nende andmete võrdlemine eelmiste aastate omadega ei võimalda ei kausaalse sideme ega nähtuste arengu suhtes võtta üldjoonteski seisukohta”.

Avastatud töökaitseaduste rikkumiste hulgas esinevad esikohal endiselt eksimised haigusekindlustuse seaduse vastu. Neid oli 1931 a. 55,2% eelmise aasta 63,2% vastu. Eksimised haigusekindlustuse seaduse vastu seisavad endiselt peamiselt selles, et ettevõtjad ei deklareeri õigel ajal eriliste teadaannetega haigekassale, kus tema töölised kindlustatud, töölise teenistusesummasid, mille järgi arvutatakse haigusekindlustusemaks, ega deklareeri kindlustusemaksude suurust. Samuti ei teata mõned ettevõtted haigekassale töölise palkamisest, mille tõttu need jäävad haiguste vastu kindlustamata. Arvatakse, et mõned ettevõtted teevad seda sihilikult, et hoiduda sundkindlustuse maksudest.

Arvult teisel kohal on 12,4%-ga määruste rikkumised palgaraamatute asjus. Sellelaadilistest, aas-

tast-aastasse korduvatest eksimistest on iseloomustavamad järgmised. Nõuetavasse töölise nimestiku- raamatusse jäetakse uued töölised tööle palkamisel märkimata ja vallandatavad töölised nimestikust kustutatud. Ettevõtjad on tihti valearvamisel nimestiku raamatu pidamise suhtes, olles arvamisel, et töölise raamatusse märkimine on nõuetav alles peale proovitöö sooritamist, mis võib kesta kuni 8 päeva. Peale selle, ei arvestata üldises palgaarve raamatus eraldi ületunde; tihti märgitakse ületunde vähem kui neid tegelikult tehtud, kuna ületunnitööd tehakse, tööinspektorite tõendusel, ilma loata. Väiksemates ettevõtetes jäetakse töölisele tihti palgaraamat üldse välja andmata. Osalt ei anta palgaraamatuid välja proovitöö sooritamisel, kuna palgaraamatu väljaandmist püütakse siduda palgamaksimise päevaga. Olulisemaist puudusist on palgaraamatute pidamise suhtes asjaolu, et töölise palgaraamatuid jäetakse märkimata palgalepingu tingimused, mis teeb raskusi juhtudel, kui tekib konflikt töötasu suhtes. On tulnud ette juhte, kus palgaraamatusse jäetakse märkimata töötasu, kui tööandjal puudub võimalus töötasu maksa tähtpäeval välja.

Arvult järgmisel kohal on 10,9%-ga tööinspektori te protokollid nõuetavate teadete mittesaatmise või valeteadete andmise pärast. Siia hulka kuuluvad peamiselt protokollid statistiliste andmete saatmata jätmise pärast, teadete saatmata jätmise pärast ettevõtte tegevuse algamise või lõpetamise, seismajäämise, asukoha muutmise üle jne.

Õtöö keeluseaduse rikkumise pärast pagaritöötuses tööinspektori on teinud 1931 a. 143 protokoll, mis teeb avastatud seaduserikkumiste juhtudest 10,6%.

9. Ettevõtjatele ja ettevõtete juhatajatele määratud trahvid.

Amendes infligées aux chefs ou propriétaires des entreprises.

Töökaitse seaduste ja määruste rikkumise pärast jaoskonna tööinspektori ettepanekul ettevõtjatele määratud trahvid on kahte liiki — administratiivtrahvid vanema tööinspektori otsusel ning kohtuotsusega määratud trahvid. Määratud trahvisummade kohta on statistika pidamine raskendatud, seepärast see osa statistikast on lõpetatud juba 1930 a. peale. Nii on andmed kasutada vaid trahvide arvu kohta.

Tööstusettevõtte omanikele ja juhatajale määratud trahvid 1929—31 a. — *Amendes infligées aux chefs ou propriétaires des entreprises industrielles de 1929—31.*

10.	Juhtude arv — Nombre des cas			
	Vanema tööinspektori otsuse põhjal (administratiivtrahvid <i>Amendes admin. (de l'insp. en chef)</i>)	Kohtuotsuse põhjal <i>Amendes des tribunaux</i>	Kokku Total	% 1929=100
1931 . . .	269	940	1 209	476
1930 . . .	273	954	1 227	483
1929 . . .	145	611	756	298

Trahvide arvus näeme 1931 a. vaid õige vähest tagasiminekut. Trahvide üldarv on langenud 1 227 pealt 1 209 peale, kusjuures arviliselt kahanemist näitasid administratiiv korras ja ka kohtuotsusega määratud trahvid. Seega jäi ettevõtjate trahvimise sagedus umbkaudu eelmise aasta tasemele, s. o. ümarguselt poolteist korda sagedamaks kui see oli 1927—29 a. ning ligi 5 korda sagedamaks kui 1925 a.

Trahviotsused tehti järgmistel põhjustel:

haigusekindlustuseaduse rikkumise pärast	656 juhul ehk	54,2%
määruste rikkumise pärast		
palgaraamatute asjus	149 „ „	12,3 „
õtöö keeluseaduse rikkumise pärast pagaritöötuses	147 „ „	12,2 „
nõuetavate teadete mitteandmise või valeteadete andmise pärast	128 „ „	10,6 „
muil põhjusil	129 „ „	10,7 „
Kokku 1 209 „ „		100 „

Olgu märgitud veel, et erandita kõik trahviotsused õtöö keeluseaduse rikkumise pärast pagaritöötuses on tehtud administratiivkorras vanema tööinspektori poolt, haigusekindlustuse seaduse rikku-

mise pärast on kõik trahvimäärused, peale ühe, tehtud kohtu otsusega. Samuti on kõik trahviotsused nõuetavate teadete mitteandmise pärast tehtud kohtute poolt.

Kui võrdleme trahvide kohta käivaid andmeid andmetega, mis käivad tööinspektori vahetalituses sissenõutud haigusekindlustuse maksude kohta, meelestades tühtlasi, et paljud ettevõtjad ei deklareeri korralikult haigekassadele haigusekindlustuse makse ja võtame arvesse, et õtöö keeluseadus pagaritöötuses pandi maksuma alles 1929 a., siis on erakordne ettevõtjate trahvimise sageduse tõus arusaadav. Nimelt, korratu haigekassa maksude õiendamine, mis viimastel aastatel on reeglipäraselt kasvanud ja üldiselt vaenuline suhtumine õtöö keeluseadusse pagaritöötuses, on olulisemaid sagedeva ettevõtjate trahvimise põhjusi.

10. Tööinspektori ja politsei kaudu sissenõutud haigusekindlustuse maksud.

Contributions perçues sur demande des caisses-maladie grâce à l'intervention des inspecteurs du travail et de la police.

Haigekassadele võlgnevad haigusekindlustusemaksud nõutakse ettevõtjailt teatavasti sisse maksude vastuvaidlemata sissenõudmise korras. Neid nõutakse tavaliselt politsei poolt vastavate haigekassa teadaannete põhjal tööinspektori korraldusel.

Mainitud maksude sissenõudmiste arv on 1931 a. tunduvalt tõusnud (4 269 pro 3 268 ehk 130,6 pro 100).

Haigekassade kaebuste põhjal tööinspektori korraldusel ettevõtjalt väljanõutud haigusekindlustusemaksud 1929—31 a. *Contributions perçues sur demande des caisses-maladie grâce à l'intervention des inspecteurs du travail et de la police de 1929—31.*

11.	Juhtude arv	Summa (1 000 kr)	% (1925 = 100)	
			Nombre des cas	Primes de l'assurance (1 000 kr)
1931 . . .	4 269	196,6	432	147
1930 . . .	3 268	217,5	330	163
1929 . . .	2 298	204,5	232	153

kuna aga sissenõutud summa näitas samal ajal, vastuoksa, vähenemist. Siit nähtub, et olukord töötuses on kujunenud kitsamaks ja et ka pisemate summade õiendamine sünnitab ettevõtjatele raskusi. 1925 a. võrreldes selliste summade sissenõudmine on tõusnud ligikaudu 4½-kordseks, kuna aga sissenõutud maksude summa on tõusnud vaid 1½ korda.

Tööinspektori olid senini arvamisega, et korratu haigusekindlustuse maksude õiendamine ei olnud põhjustatud mitte üksnes ettevõtjate raskest majanduslikust seisukorrast. Oldi arvamisega, et viivituseprotsent võlgnevate maksude pealt (1% kuus) oli liiga madal, kuna pangalaenu protsendimäär oli tunduvalt üle 10, arvatud juurde porto, komisjon jne. Sel arvamisega näib olevat alus ka praegu, kus pangalaenu protsendi ülemäär on seadusega määratud kindlaks 8 peale, sest seisukord on kujunenud rahaturul väga raskeks ja laenuaastamise võimalused on äärmiselt piiratud.

11. Tööinspektorite vahetallusel ettevõtjate väljanõutud tööliste teenistus.

Gains reçus par les ouvriers grâce à l'intervention des inspecteurs du travail.

1926 a. teostatud organisatsioonilise ümberkorraldamise tõttu isikliku koosseisu poolest püritud tööinspeksiooni ametkond pidi jätma saamata palga pärast tööandjate ja tööliste vahel tekkivad konfliktid kohtu lahendamata. Kuid tööinspektoritel pole läinud korda seda tegevusala jätta täiesti kohtuasutiste hooleks. Vastuoks, andmed näitavad, et tööinspektoritel on tulnud aast-aastalt pühendada sellele alale järjest rohkem tähelepanu. 1930 a., mil tööinspektorite tähelepanu oli pööratud rohkem välisrevisjonile ettevõtetes, vahetallitus näitas tööliste palkade väljanõudmise alal

vähem tagasiminekut. 1931 a. aga ületab saamata palganõudmise alal nii juhtude arvult kui ka väljanõutud palgsumma poolest kõik eelmised aastad alates 1926 a., mil astus tegevusse töökaitse ametkond ümberkorraldatud kujul.

Tööinspektorid seletavad seda sellega, et ühes majandusliku surutisega on kujunenud raskemaks ka töölistel palga kättesaamine. Sel põhjusel ja pidades silmas tööliste rasket majanduslikku seisukorda, võttes ühtlasi arvesse, et palga nõudmine kohtu kaudu võtab rohkem aega ja käib töölistel tihti üle jõu, tööinspektorid on võtnud neid küsimusi rohkem enese lahendada.

Tööinspektorite vahetallusel ettevõtjate väljanõutud tööliste teenistuse summad 1929—31 a.
Gains reçus par ouvriers grâce à l'intervention des inspecteurs du travail de 1929—31

12.	Tööstus — Industrie		Põllumajandus — Agriculture		Kokku — Total	(1925 = 100)
	Isiklikkude nõuete puhul	Kollektiiv nõuete puhul	D'après les réclamations individuelles	D'après les réclamations collectives		
a) Juhtude arv — Nombre des cas.						
1931 . . .	361	65	223	6	655	61,0
1930 . . .	279	29	167	4	479	44,6
1929 . . .	380	40	205	7	632	58,8
b) Teenistusesumma (tuh. kr) — Montant des gains (1 000 kr).						
1931 . . .	5,3	17,7	3,4	0,2	26,6	35,7
1930 . . .	6,3	3,7	8,4	0,4	18,8	25,2
1929 . . .	4,7	20,7	2,4	0,3	28,1	37,7
c) Keskmine nõudesumma (kr) — Montant moyen du gain réclamé par demande (kr).						
1931 . . .	15	272	15	26	41	59,4
1930 . . .	23	128	50	103	39	56,5
1929 . . .	12	518	12	43	45	65,2

Tööliste palka nõuti 1931 a. tööandjailt tööinspektorite vahetallusel 655 juul 26,6 tuh. kr. suuruses, kusjuures keskmine nõudesumma oli 41 kr. Palganõudmine tööinspektorite vahetallusel on tõusnud tööstuses ja ka põllumajanduses. Väga suurt tõusu näitasid, eelmise aastaga võrreldes, kollektiivsete tööstustööliste kaebuste järgi välja nõutud palgsummad (vt. tab. 12).

12. Ettevõtete revisjon. Visites des inspecteurs du travail dans les entreprises.

Tööinspektorite revisjon ettevõtetes on eelmainitud põhjustel läinud 1931 a. tunduvalt tagasi. Revideerida suudeti vaid 39,6% järelevalve all seisvaist ettevõttest, kuna eelmisel aastal, mil seati ülesandeks teostada revisjon võimalikult laiemas ulatuses, revideeriti 53,5%. Revideerimise sagedusest 1931 a. ületab lähemaist aastaist vaid 1929 a., mil revideeriti vaid 24,4% järelevalve all seisvaist ettevõttest.

Ettevõtete revisjoni sagedus on üksikutes tööinspeksiooni jaoskondades väga lahkumisev. Sel ajal kui III jaoskond suutis revideerida oma ettevõtteid 96,8% ja IV jaoskond 70,9%, suutsid teised jaoskonnad revideerida vaevalt ¼ oma ettevõttest. I jsk. kogumi alla 20%. Nii suur revisjoni sageduse erinevus on põhjustatud peamiselt sellest, et tööinspeksiooni jaoskonnad ei ole ettevõtete arvult ega

Ettevõtete revisjoni sagedus 1929—31 a.
Fréquence de visite des entreprises de 1929—31.

13.	Revideeritud ettevõtete % ¹⁾ % de entreprises visitées			Töötajate % revideeritud ettevõtetes järelevalve all seisvate töötajate üldarvust % des travailleurs des entreprises visitées au total des travailleurs soumis à l'inspection		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
I jaoskond	17,8	48,8	32,5	43,2	34,3	64,8
II ästria	24,6	67,8	31,5	60,3	71,0	61,4
III „	96,8	105,7	29,2	93,6	101,9	91,2
IV „	70,9	60,9	23,8	54,5	81,5	55,5
V „	24,4	25,8	12,5	52,8	47,2	32,3
Keskmine— Moyenne	39,6	53,5	24,4	60,9	64,4	64,1

ka territoriaalselt kaugeltki ühtlased (vt. tab. 1), kuna jaoskondade isiklikkus koosseisus, peale kantselei tööjõu, vahet ei ole. Revisjoni teostamiseks on igas jaoskonnas vaid tööinspektor ja tema abi.

Revideerimise sagedus oli 1931 a. üksikutes tööstuseharudes enam-vähem ühtlane, peale pagaritööstuse, kus see õttöö keeluseaduse tõttu on kõrgem kui teistel aladel ning ehitustööstuse ja transport-ettevõtete, kus revisjoni sagedus ulatub veidi üle 10%. Suurem osa revideeritud ettevõttest on revideeritud üks kord (1202 ettevõtet). Kaks korda aastas oli revisjon

¹⁾ % tegevate ettevõtete arvu alusel.

107 ettevõttes, 3 korda 39 ettevõttes, neli korda ja enam 16 ettevõttes. Üldse käidi ettevõtetes järelevalve all seisva ligi 4 000 ettevõtte kohta 1 590 korda, millest 93 oli äriseid revisjonikäike. Ametlikud käigud ettevõtetesse on võetud tööinspektorite poolt ette

enamjaolt revisjoni eesmärgil (1 325 juul). 80 korda on käidud ettevõtteis töölise kaaluste läbivaatamise otstarbel, 21 korda — tööõnnetuste põhjuste uurimise sihiga, 3 korda — streikide lahendamisel. (Üksikasjad vt. tab. 14 ja 15.)

Tööinspektorite revideerimis- ja muud ametikäigud 1931 a. — Visites des inspecteurs du travail dans les entreprises en 1931.

14.	1. VII 1930		Ettevõtte arv, kus käidud — Nombre des entreprises visitées				Käike — Nombre des visites		Mis põhjustel ettevõtteis käidud — Causes des visites						
	Järelevalve all ettevõtteid — Nombre des entreprises soumises à l'inspection	Tööstajad järelevalve all olevais ettevõttes. Nombre des travail. dans les entreprises soumises à l'inspection.	Revideeritud ettevõtte arv — Nombre des entreprises visitées	Revideeritud ettevõtte % — Pourcentage des entreprises visitées	Tööstajate arv revideeritud ettevõttes esimesel (kalendriaastas) revideerimisajal — Nombre des travailleurs dans les entreprises visitées au moment de la première visite	Üks kord — Une fois	Kaks korda — Deux fois	Kolm korda — Trois fois	Neli ja enam korda — Quatre fois et plus	Üldarv — Total	Ettevõtte revideerimine — Inspection générale de l'entreprise				
											Töökaaluste läbivaatamine — Denrées	Tööõnnetuste uurimine — Instruction à l'occasion de l'accident	Streikide ja rahutuste puhul — Grèves etc.	Muud põhjustil — Autres	
I. Murrud ja kaevandused	26	3 851	12	46,2	2 529	0	2	1	17	1	11	1	3	—	2
II. Määrasäilide ümbertöötam.	170	1 743	53	31,2	1 241	47	4	1	62	—	53	1	—	—	8
III. Metallitööstus, masinate instrum. ja apar. valm.	444	5 005	135	30,4	2 074	119	10	2	154	—	126	9	1	—	18
IV. Keemiatööstus	78	949	28	35,0	607	21	3	—	43	—	27	3	—	1	10
V. Nahatööstus	88	490	32	36,4	284	21	4	—	36	—	28	2	—	—	6
VI. Tekstiilitööstus	126	9 061	59	42,1	8 307	36	10	5	73	1	41	9	9	—	20
VII. Puutööstus	461	5 235	183	39,7	3 000	165	16	1	206	1	177	11	1	—	11
VIII. Pabertööstus	33	2 116	13	39,4	1 638	9	1	2	1	21	11	2	1	1	6
IX. Polügranulatööstus	104	1 755	35	33,7	944	29	0	—	42	—	28	7	—	—	7
X. Tõldu-, maitsainete ja jookide tööstus	1 340	5 859	607	45,3	3 423	553	40	21	4	679	86	624	13	3	39
X. 2. Pagari- ja kondiitritööstus	348	859	241	69,3	441	208	14	16	3	268	86	262	2	—	2
XI. Kehtakate- ja pudruk. t.	412	1 528	112	27,2	553	106	4	1	121	1	105	1	—	1	14
XII. Ehitustööstus	149	4 558	19	12,8	1 756	13	3	2	1	29	1	10	14	1	4
XIII. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus	24	813	6	25,0	116	5	1	—	8	—	6	—	—	—	2
XIV. Puhastustööstus	284	698	66	23,2	136	63	2	1	81	—	74	1	—	—	6
XV. Transpord ja side	73	1 818	9	12,3	1 007	6	1	1	18	2	4	6	—	—	8
Kokku — Total	3 812	45 509	1363	35,8	27 715	1 202	107	39	16 1590	93	1 325	80	21	3	161
1930 a. arvud — Chiffres pour 1930	3 702	49 028	1798	47,4	31 533	1 666	110	15	8 1932	38	1 836	49	42	4	65

Pour la nomenclature française s'adresser au tab. 5.

Tööinspektori tegevuse muud iseloomustused — Autres caractéristiques de l'activité des inspecteurs.

15.		1931	1930	1929
Keskmiselt mitmel kalendripäeval iga tööinspektor on revideerimistel ja ametikäikudel olnud	Inspekt. asukoha linnas	62	50	94
	Väljaspool	55	68	74
	Kokku	117	118	168
Ösised ametikäigud	Inspekt. asukoha linnas	16	23	24
	Väljaspool	2	15	72
	Kokku	18	38	96
Sõidetud või käidud kilomeetrite arv ametikäikude puhul ettevõtteis väljaspool asukoha linnas		30 749	39 019	30 585
Kohtuasutis käidud	Stüdistajana	53	41	66
	Tunnistajana	33	26	82
	Ekspertina	10	3	0
	Kokku	96	70	107
Osa võtnud omavalits. tööstuse komisjoni koosseisust		27	41	48
Muudest komisjonidest ja koosseisust osa võtnud		53	48	230
Asjatoimetuste arv		16 822	15 865	15 321
Sissetulnud kirjade arv		52 402	53 078	46 220
Väljaläinud kirjade arv		47 726	50 456	38 297
Revideeritud halgekassade arv		12	18	15

13. Käitiste tööliskonna asutised. Institutions des ouvriers dans les entreprises.

Tööinspektorid märgivad, et tööliskonna asutiste valimine on olnud üldiselt loid, mida seletatakse tööstuses valitseva depressiooniga ja sellest põhjustatud töölise passiivsusega. On isegi olnud juhte, kus töölised on suhtunud tööliskonna asutiste valimistesse eitavalt. Enamjaolt tuli tööliskonna

asutiste moodustamiseks korraldada kaks koosseikut, kuna esmakordsele koosseikule ei ilmunud tarvilik arv osavõtjaid. Üks tööinspektoritest märgib oma aruandes, et ka teistkordsetel koosseikutel ei olnud osavõtjate arv üldiselt kuigi suur ja seepärast tuli ka neil koosseikutel piirduda vaid valimiskomisjoni valimisega.

¹⁾ % järelevalve all seisvate tegevate ja seisvate ettevõtete üldarvu alusel.

Tööstusliikide käitiste tööliskonna asutised — Institutions et représentations ouvrières dans les entreprises industrielles.

16.	Tööstusliikide käitiste tööliskonna asutiste seaduse alla kuuluvate ettevõtete arv, N. des entreprises sous le régime des usines, usines.	Tööliskonnakogud — Conseils des ouvriers								Üldse — N. total				
		Töölisvanemad Représentants ouvriers		3-liikmeline		4-membres		5-liikmeline		6 ja enam liikmeline		Seaduse alla kuuluvate ettevõtete arv des entrepr. soumisees à la loi	Ettevõtete arvu % kus valitud töölisvanem või tööliskonnakogu des entrepr. où le représentant ou conseil ont été élus (en %)	Valitud töölisvanemate ja tööliskonnakogu liikmete arv N. des représentants et conseillers
		Ettevõtete arv, kus valitud töölisvanem — N. des entrepr. où les représentants ont été élus	Seaduse alla kuuluvate ettevõtete arv	Ettevõtete arv, kus valitud tööliskonnakogu	N. des entrepr. où les conseils sont autorisées	N. des entrepr. avec les conseils élus.	Seaduse alla kuuluvate ettevõtete arv	Ettevõtete arv, kus valitud tööliskonnakogu	Seaduse alla kuuluvate ettevõtete arv	Ettevõtete arv, kus valitud tööliskonnakogu				
I. Murrud ja kaevandused	—	—	3	2	1	1	2	1	—	—	6	66,7	15	
II. Mineraalide ümbertööt.	4	—	1	—	1	1	—	—	—	—	6	16,7	4	
III. Metallitööstus	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	51,7	32	
IV. Keemiatööstus	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	50,0	7	
V. Nahatööstus	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	75,0	3	
VI. Tekstiilitööstus	6	—	6	3	—	—	1	1	—	—	18	68,7	48	
VII. Puitööstus	10	—	1	—	—	—	1	1	—	—	13	69,2	19	
VIII. Paberitööstus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	50,0	7	
IX. Polügraafiatööstus	13	—	2	1	—	—	—	—	—	—	15	53,3	10	
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	22	6	6	1	—	—	—	—	—	—	28	25,0	9	
XI. Kehakatte- ja puduk. tööstus	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—	8	37,5	5	
XII. Ehitistööstus	8	5	1	1	—	—	—	—	—	—	10	60,0	8	
XIII. Elektri ja veevarustus	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	7	85,7	10	
XIV. Puhastustööstus	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	
XV. Transport ja side	5	2	3	1	—	—	—	—	—	—	8	37,5	5	
Kokku — Total	118	51	39	22	5	5	5	3	5	4	172	49,4	182	

Ettevõtete valdajate poolt töölise vanemate valimisele avalikult takistusi tehtud ei ole. Kuid kaudselt on kohati töölisi katsutud mõjutada: on vallandatud enne valimisi arvatavaid töölisevanemaid ja käitiste tööliskonna asutiste seaduse aktiivsemaid pooldajaid.

Nagu tööinspektorite aruannetest nähtub, 1931 a. lõpuks ei olnud tööliskonna asutised moodustatud kaugeltki mitte kõigis ettevõtetes, kus see seadusega

lubatud. Nii, üldiselt vaid 49,4% ettevõtete üldarvust, kus sellised asutised nähtud ette, oli valinud töölisevanemad või tööliskonnakogud. Olukord on ses suhtes üksikutes tööstuseharudes väga mitmekesine. Näiteks, elektri ja veevarustusest ja gaasivabrikutest oli tööliskonna asutiste moodustamise viinud läbi 85,7%, kuna mineraalide alal see oli teostatud vaid 16,7% ulatuses (vt. tab. 16).

Töökaitse kohta Keskbüroo väljaandeks ennem ilmunud artiklid ja andmed:

- Töökaitse 1930 a. E. Stat. nr. 116(7) — 117(8), 1931 a., lhk. 449—457.
 „ 1929 a. E. Stat. nr. 104(7) — 105(8), 1930 a., lhk. 396—403.
 „ 1928 a. E. Stat. nr. 92(7) — (938), 1929 a., lhk. 399—405.
 „ 1921—26 a. E. Stat. nr. 73(12), 1927 a., lhk. 696—704.

PÕHIÄRIMAKS 1929—30 a. IMPÔT sur PATENTES COMMERCIALES de 1929—30.

Sisu: 1. Maksumäärad, lhk. 507. 2. Lunastatud äritunnistuste arv, lhk. 507. 3. Põhiärimaksu summa, lhk. 508.

Põhiärimaksu (patendimaks), samuti kui lisaärimaksu, alla kuuluvad kaubanduslikud ja tööstuslikud ettevõtted, pangad, kindlustuseseltsid, hanked, töövõtted j.n.e., arvatud välja riigi ja teatud (peamiselt kogukondlike sihte taotlevad) omavalitsuste poolt peetavad ettevõtted, põllumajanduslik esialgne produktide ümbertöötamine ja teatud liiki põllumajanduslikud ettevõtted,

fihistegelised piimatallused, ühispannad ja tarvitajate ühised põhikapitaliga kuni 5 000 kr, vastastikused kindlustuseseltsid, käsitöö ja igasugune muu tööstus oma perekonnaliikmete abil, kui selle juures ei kasutata üle ühe palgalise tööliise ja üle kahe õpilase, töövõtted ja hanked summas mitte üle 250 kr, heategevaid, tervishoidlikke ja hariduslikke sihte taotlevad ettevõtted j.n.e.

Põhiärimaksu alla käivate ettevõtete arv ja maksusumma 1929 ja 1930 a.*) — *Nombre des entreprises soumises à l'impôt sur patentes et montant payé en 1929 et 1930.*

1.	1930 a.						1929 a.						Montant en kr
	Ettevõtete valdajad					Maksusumma kr.	Entrepreneurs					Total	
	Füüsil. isikud	Aktsias. ja osanikis.	Ühistegelised ettevõtted	Telsed	Kokku		Catégorie des patentes	Personnes	Sociétés anonymes	Sociétés coopératives	Autres		
Tööstuslikud ettevõtted — Entreprises industrielles.													
I	15	—	2	18	17 010	I	15	1	—	16	15 120		
II	8	—	10	18	5 985	II	9	—	2	12	7 570		
III	1	1	16	18	6 291	III	5	15	1	21	8 079		
IV	65	5	159	224	24 251	IV	54	94	6	156	23 369		
V	228	9	342	579	25 440	V	245	108	11	364	27 690		
VI	240	8	300	548	11 336	VI	262	52	9	327	11 766		
VII	1 059	12	1 146	2 217	17 704	VII	1 137	87	13	1 237	19 249		
VIII	2 231	21	2 342	4 573	17 896	VIII	2 377	93	24	2 494	18 959		
Kokku	3 825	430	56	4 311	125 919	Kokku	4 081	473	65	4 619	131 802		
Siin hulgas uueli avatud ettevõtted	808	45	6	860	14 695	Siin hulgas uueli avatud ettevõtted	748	41	5	800	13 000		
Maksusumma	70 302	48 805	2 368	4 386	125 919	Maksusumma	73 195	52 261	4 069	2 277	131 802		
Kauplused — Entreprises commerciales.													
I	45	9	8	131	60 908	I	95	56	18	4	173	80 036	
II	161	61	2 426	2 648	201 409	II	1 919	176	187	47	2 329	251 898	
III	6 627	74	183	29	6 913	III	6 565	68	241	13	6 887	209 542	
IV	1 702	56	5	8	1 771	IV	1 596	31	12	8	1 646	11 812	
V	41	—	—	41	779	V	61	—	—	—	61	1 167	
V-b	69	—	—	69	862	V-b	78	—	—	—	78	1 326	
Total	10 513	336	396	11 351	548 326	Total	10 313	331	458	72	11 174	555 781	
Dont entreprises nouvelles	1 748	18	12	1 779	45 856	Dont entreprises nouvelles	1 751	13	17	12	1 793	44 754	
Montant	464 126	40 805	31 839	11 556	548 326	Montant	466 203	47 534	34 034	7 410	555 781	—	
Muud kauband. patendiga töötavad ettevõtted — Autres.													
I	173	20	42	339	158 974	I	172	106	20	31	329	154 214	
II	346	32	19	479	50 600	II	385	64	27	15	491	49 445	
III	616	39	84	29	768	III	717	46	76	20	859	24 720	
IV	371	20	3	402	2 843	IV	388	10	4	6	408	2 047	
V	5	—	—	5	117	V	86	—	—	—	86	1 306	
V-b	—	—	—	—	—	V-b	1	—	—	—	1	75	
Kokku	1 511	245	144	1 900	235 257	Kokku	1 749	226	127	72	2 174	232 707	
Siin hulgas uueli avatud ettevõtted	310	19	12	341	16 752	Siin hulgas uueli avatud ettevõtted	249	1	—	6	256	10 226	
Maksusumma	188 242	59 049	15 149	22 817	235 257	Maksusumma	143 487	58 100	14 477	16 643	232 707	—	
Hanked ja töövõtted — Fournisseurs et contracteurs													
I	1	1	—	3	1 418	I	2	1	—	—	3	1 417	
II	30	6	—	36	4 038	II	30	2	—	—	41	4 555	
III	167	2	—	169	5 399	III	221	1	—	1	223	6 853	
IV	355	—	—	355	2 758	IV	329	2	1	—	332	2 719	
V	1	—	—	1	79	V	—	—	—	—	—	—	
VI	2	—	—	2	79	VI	1	—	—	—	1	30	
VII	2	—	—	2	32	VII	9	—	—	—	9	111	
VIII	14	—	—	14	107	VIII	12	—	—	—	12	88	
Kokku	572	9	1	582	13 910	Kokku	613	6	1	1	621	15 782	
Maksusumma	12 241	1 197	472	13 910	—	Maksusumma	15 002	740	8	32	15 782	—	

*) Tuumi kokkukohu eesmärgil jäid avaldamata Tallinna ja üksikute maade kohta käivad andmed äritunnistuse järkude järgi, millised on kasutamiseks saadaval Keskbüroo arhiivis.

1. Maksumäärad.

Mode de l'impôt.

Maksu suuruse määramiseks jaotatakse ettevõtted järkudeks, mis sünnib endise Vene riigi seadustega (osalit mündetud E. V. ajal maksuma pandud seadustega) määratud tunnuste järgi, nagu tegevuse iseloom, üles-ostu- ja hanke-töövõtte summa suurus, tööliste ja teenijate arv, saaduste kogus j.n.e. Kaubandusettevõtted jaotatakse 5 ja tööstusettevõtted 8 järku. Alates 1929 aastast on põhiarimaksu määrad riigi heaks järgmised: kaubandusettevõtteilt — I järk 300 kr, II järk 70 kr, III järk 20 kr, IV järk 5 kr ja V järk: a) veokauplus 30 kr, b) kandekauplus 10 kr (peale selle laduruumide eest — I järgus üle kolme — iga lao pealt 10 kr, II järgus üle kahe — iga lao pealt 5 kr ja III järgus üle ühe — üks ladu — 2,5 kr), tööstusettevõtteilt — I järk 600 kr, II järk 400 kr, III järk 250 kr, IV järk 100 kr, V järk 50 kr, VI järk 25 kr, VII järk 10 kr ja VIII järk 5 kr (ladutunnistuse maksust on tööstusettevõtted vabad). Kuni 1928 a. oli omavalitsusil õigus võtta lisapõhiarimaksu oma kasuks kuni 100% riigipõhiarimaksust; alates 1929 a. määrati mainitud lisapõhiarimaksu ülempiiriks 50%, kuid ühtlasi tõsteti põhiarimaksu määrasid seniseist umbes kahekordseiks (osalit rohkem). Peale selle võetakse lisamaksu Kaubanduse-tööstusekoja heaks I—III järgu kaubanduslikelt ja I—VIII järgu tööstuslikelt ettevõtteilt, arvatud välja ühistegelised ettevõtted, millised on vabad Kaub.-tööstuskoja maksust kuni 5% riigi ja omavalitsuse maksusummast ning alates 1929 a. maksavad teedekapitali heaks lisamaksu maal asuvad ettevõtted — üldiselt riigimaksu osaga võrdses suuruses (alates 1930 a. maksavad veokauplused teedemaksu kuni 1/3 ja hanked-töövõtted teatud tingimustel kuni 2 kordses suuruses põhiarimaksu summast, kuna kandekauplused on vabad sellest maksust). Ettevõtete üldmaksu koormis põhiarimaksu alal (riigi, omavalitsuse, Kaubanduse-tööstusekoja ja teedekapitali maksu osad kokku) äritunnistuste järkude järgi kujuneb seega maksimaalselt järgmiseks:

kaubanduslikud ettevõtted — I järk 772,50 kr, II j. 180,25 kr, III j. 51,50 kr, IV j. 12,50 kr, V-a j. 55,00 kr ja V-b j. 15 kr; tööstuslikud ettevõtted — I j. 1 545 kr, II j. 1 030 kr, III j. 643,75 kr, IV j. 257,50 kr, V j. 128,75 kr, VI j. 64,40 kr, VII j. 25,75 kr ja VIII j. 12,90 kr (ilma teedekapitali maksuta linnas asuvad — kaub. ettev. vastavalt 472,50 kr, 110,25 kr, 31,50 kr, 7,50 kr, 45 kr ja 15 kr ning tööst. ettev. 945 kr, 630 kr, 393,75 kr, 157,50 kr, 78,75 kr, 39,40 kr, 15,75 kr ja 7,90 kr). Keskmised maksusummad, on tegelikult enamasti väiksemad siin teoreetiliselt tuletatuist, mis on tingitud sellest, et teiste hulgas esinevad ka odavamad sesooni- ja poolaasta äritunnistused.

2. Lunastatud äritunnistuste arv.

Patentes commerciales délivrées.

Andmed põhiarimaksu kohta saadi maksuametilt, kuna kokkuvõtted tehti R. St. Keskbüroos.

Andmete jaotamine aastate järgi sündis vastavalt äritunnistuste maksuse ajale, s. o. maksuaasta järgi. Üldse lunastati äritunnistusi 1930 a. 18 259 ja 1929 a. 18 609, sellest tööstuslikele ettevõtteile 1930 a. 4 333 ehk 23,7% ja 1929 a. 4 640 ehk 24,9% üldarvust, kauplusile vastavalt 11 351 ehk 62,2% ja 11 174 ehk 60,1%, muudele kaub. patendiga ettevõtteile 1 993 ehk 10,9% ja 2 174 ehk 11,7% ning hankeile ja töövõtteile 582 ehk 3,2% ja 621 ehk 3,3%. Neist arvudest selgub, et ainult kaupluste arv suurenes 1930 a. võrreldes eelmise aastaga, kuna kõigi teiste ettevõtete arv kahanes. Uusi ettevõtteid, nende hulgas ka hooajalisi, avati 1929—30 a. järgmiselt: üldse 1930 a. 3 269, 1929 a. 3 206 (1930 a. 17,0%, 1929 a. 17,2% üldarvust), tööstuslikele ettevõtteid vastavalt 860 ja 800 (19,8% ja 17,2%), kauplusi 1 779 ja 1 793 (15,7 ja 16,0%), muid kauband. ettevõtteid 346 ja 256 (17,4% ja 11,8%). 1929 a. peale äritunnistusi võtnud ettevõtteist lõpetas teotsemise või vabanes maksust tööliste arvu tagasimineku järel dusel j.n.e. järgmise aasta alguks üldse 19,4%, tööstuslikest ettevõtteist 25,1%, kauplustest 9,0% ja muu-

Ettevõtete arv äritunnistuste järkude järgi — *Nombre des entreprises d'après la catégorie des patentes.*

2.	Järgud — <i>Catégorie</i>									
	I	II	III	IV	V	V-b	VI	VII	VIII	Kokku Total
Tööstuslikud ettevõtted	18	10	16	159	342	—	300	1 146	2 342	4 333
1929	16	12	21	156	368	—	327	1 243	2 407	4 640
Kauplused	131	2 426	6 913	1 771	41	69	—	—	—	11 351
1929	173	2 320	6 887	1 646	61	78	—	—	—	11 174
Muud kaub. pat-elt	330	479	768	402	5	—	—	—	—	1 993
1929	329	491	850	408	86	1	—	—	—	2 174
Hanked ja töövõtted	3	36	160	355	1	—	2	2	14	582
1929	3	41	223	332	—	—	1	9	12	621
Kokku 1930	491	2 951	7 866	2 687	389	69	302	1 148	2 356	18 259
1929	521	2 873	7 990	2 542	515	79	328	1 252	2 509	18 609
						%				
<i>Entreprises industrielles</i>	0,4	0,2	0,4	3,7	7,9	—	6,9	26,4	54,1	100
1929	0,3	0,3	0,5	3,4	7,9	—	7,0	26,6	53,8	100
<i>Entreprises commerc.</i>	1,1	21,4	60,9	15,6	0,4	0,6	—	—	—	100
1929	1,6	20,8	61,6	14,7	0,6	0,7	—	—	—	100
<i>Autres</i>	17,0	24,0	38,5	20,2	0,3	—	—	—	—	100
1929	15,1	22,6	39,6	18,8	3,0	0,0	—	—	—	100
<i>Fournisseurs et contracteurs</i>	0,5	6,2	29,1	61,0	0,2	—	0,3	0,3	2,4	100
1929	0,4	6,6	35,9	53,5	—	—	0,2	1,4	2,0	100
Total 1930	2,7	16,2	43,1	14,7	2,1	0,4	1,6	6,3	12,9	100
1929	2,8	15,4	42,9	13,7	2,8	0,4	1,8	6,7	13,5	100

dest kaub. ettevõtteist 24,2%. Ettevõtete arvu liikumise suuna liikide järgi määras 1930 a. peamiselt likvideerimiste ehk maksust vabanemiste rohkus. Nii suurenes kaupluste arv likvideerimiste vähesuse ja kahanes tööstuslike ja muude kaubanduslike ettevõtete arv likvideerimiste rohkuse järel-
dusel, vaatamata sellele, et esimesi asutati (uusi) väiksemal arvul, teisi ja viimaseid suuremal arvul kui 1929 a. Kaugelt suurem osa ettevõtteist oli väikesed või keskmised, nimelt koondus tööstuslikest ettevõtteist VIII järku (madalaim) 1930 a. 54,1%, 1929 a. 53,8%, V—VIII järku vastavalt 95,3% ja 95,5% ning nelja kõrgemasse järku (I—IV) 4,7% ja 4,5%; kauplusist kuulus III järku 1930 a. 60,0%, 1929 a. 61,8%, III—V järku 77,5% ja 77,0% ning I—II järku 22,5% ja 22,4%. Muudest kaubanduslikest ettevõtteist (pangad, kindlustuseseltsid, kontorid j.n.e.) omasid III järgu äritunnistuse 1930 a. 38,5%, 1929 a. 30,0%, III—V järgu 59,0 ja 62,3% ning I—II järku 41,0% ja 37,7%. Hankeist ja töövõtteist esines IV järgus 1930 a. 61,0%, 1929 a. 53,5%, V—VIII järgus 3,2% ja 3,0% ning I—III järgus 35,8% ja 42,0%. Tööstuslikud ettevõtted kahanesid arvult 1930 a. võrreldes eelmisega kõigi järkude järgi, arvatud välja I ja IV, millised kasvasid veidi, kuna osasuurelt peale nende suurenes veel VIII järk. Liikumist mõjutas arvata-
vasti osalt asetleidnud järkude vahetus ja tegevuse tagasimineku järel-
dusel maksust vabanemine. Kaupluste arv suurenes II—IV järgus ja vähenes I ja V järgus; kahanemise arvatavaks põhjuseks oli ettevõtete üleminek madalamasse järku ja likvideerimised; III järk, kuhu kuulus suurem osa kauplusist, arvult veidi kasvas, osasuurelt aga kahanes 1930 a. Muud kaubandusliku patendiga ettevõtted vähenesid arvult kõigis järkudes peale I, mille arv suurenes 10 võrra, mis võis olla tingitud sellest, et eelmisel aastal kauplusena arvestatud ettevõtted näidati 1930 a. osalt „muude“ all; eriti suurel määral vähenenud V järku

(1930 a. 5, 1929 a. 86) alal tõenäoliselt leidis aset samuti arvestuse muutus, kuid vastupidine eelmisele. Hangete ja töövõtete arv vähenes tunduvalt II, III ja VII ja suurenes IV järgus. Osatahtsusest üldiselt vähenesid suur- ja kasvasid väikeettevõtted.

Äritunnistusi lunastanud ettevõtete valdajaks olid füüsilised isikud 1930 a. 16 421 (89,0% üldarvust), 1929 a. 16 756 juhul (90,0%), aktsiaseltsid ja osatühisused vastavalt 1 020 ja 1 036 juhul (5,0% ja 5,0%), ühistegelised asutised 597 ja 651 juhul (3,3% ja 3,5%) ning teised (omavalitsused, pärandusetombud j.n.e.) 221 ja 166 juhul (1,2% ja 0,9%). Selgub, et põhi-
äriraksmaksu alla kuulunud ettevõtete arv kasvas ainult teiste rühmas, kõigis muus valdajate rühmas kahanes ettevõtete arv 1930 a., kusjuures suhteliselt suurim oli tagasimineku ühistegelisel asutisil.

3. Põhiäriraksmaksu

Montant de l'impôt sur patentes.

Põhiäriraksmaksu summana ar-

vestati üldiselt riigi, omava-

litsuse ja Kaub.-tööstusekoja

maksuosade kogusumma. Pärnu ja Tartu maksuametid 1930 a. võisid arvesse ka teedekapitalimaksu, milline ühtluse saavutamiseks R. St. Keskküros arvati maha, kusjuures mahaarvamist toimiti 1929 a. vastavate keskmiste arvude alusel; seepärast tuleb pidada silmas, et mainitud maade maksusummad 1930 a. on ligikaudsed. Saaremaa maksuamet arvestas teedekapitalimaksu 1929 ja 1930 a. ning see jäi eraldamata toodud andmeis. Põhiäriraksmaksu summa moodustas 1930 a. 923 412 kr ehk keskmiselt 1 ettevõtte kohta 50,57 kr ja 1929 a. vastavalt 936 072 kr ja 50,30 kr. Maksusumma jagunes üksikute osasaajate vahel ligikaudu järgmiselt: 1930 a. — riigile 586 tuh. kr (63,5%), omavalitsusele 293 tuh. kr (31,7%) ja Kaub.-tööstusekojale 44 tuh. kr (4,8%) ning 1929 a. vastavalt 594, 297 ja 45 tuh. kr. Riigieluarve täitmise ja kassa aruande järgi laekus riigimaksu 1928/29 a. 575 tuh. kr, 1929/30 a. 595 tuh. kr ja 1930/31 a. 584 tuh. kr. Maksusummast langes tööstuslike ettevõtteile 1930 a. 125 919 kr ehk 13,6% üldsummast, 1929 a. 131 802 kr ehk 14,1%, kauplusile 1930 a. 548 326 kr ehk 59,4%, 1929 a. 555 781 kr ehk 59,4%, muudele kaub. patendiga ettevõtteile 1930 a. 235 257 kr ehk 25,5%, 1929 a. 232 707 kr ehk 24,8% ja hankeile-töövõtteile 1930 a. 13 910 kr ehk 1,5%, 1929 a. 15 782 kr ehk 1,7%. Maksusumma ettevõtete valdajate rühmade järgi kujunes järgmiseks: füüsilised isikud 1930 a. 684 971 kr ehk 74,2% üldsummast, 1929 a. 697 887 kr ehk 74,6%, aktsiaseltsid vastavalt 149 854 kr ehk 16,2% ja 158 635 kr ehk 16,9%, ühistegelised asutised 49 828 kr ehk 5,4% ja 53 188 kr ehk 5,7% ning teised 38 759 kr ehk 4,2% ja 26 362 kr ehk 2,8%. Füüsiliste isikute maksusumma oli ülekaalus kõigi ettevõtete liikide järgi (1930 a. 55,0%—88,0%, 1929 a. 55,5%—95,0%), eriti suur oli ülekaal kaupluste (1930 a. 84,8%, 1929 a. 83,8%) ja hangete-töövõtete alal (1930 a. 88,0%, 1929 a. 95,0%). Aktsiaseltside osa maksusummast oli suurim tööstuse alal (suuremaid tööstusettevõtteid — I—IV järk — pea-

Ettevõtete arv valdajate järgi — Nombre des entreprises d'après les entrepreneurs.

	Füüsilised isikud Personnes	Aktseis. ja osatühisused Sociétés anonymes	Ühistegelised asutised Sociétés coopératives	Teised — Autres		Kokku — Total	%
1930 a.							
Tööstuslikud ettevõtted . . .	3 825	430	56	22	4 333	23,7	
Kauplused	10 513	336	306	106	11 361	62,2	
Muud kaub. patendiga ettev.	1 511	245	144	93	1 993	10,9	
Hanked ja töövõtted	572	9	1	—	582	3,2	
Kokku	16 421	1 030	597	221	18 259	100	
%	80,9	5,6	3,3	1,2	100	—	
1929 a.							
Entreprises industrielles . . .	4 081	473	65	21	4 640	24,9	
Entreprises commerciales . . .	10 813	331	468	72	11 774	60,1	
Autres entreprises	1 749	220	127	72	2 174	11,7	
Fournisseurs et constructeurs .	613	0	1	1	621	3,3	
Total	16 756	1 036	651	166	18 609	100	
%	90,0	5,6	3,5	0,9	100	—	

Maksusumma ettevõtete ärtunnistuste järkude järgi 1930 a. — Montant de l'impôt sur patentes d'après les catégories des entreprises

4.	J ä r g u d — C a t é g o r i e										1929 a. kokku Total
	I	II	III	IV	V	V-b	VI	VII	VIII	Kokku Total	
Tööstuslikud ettevõtted — Entreprises industrielles.											
Füüsilised isikud	945	—	394	9 818	16 782	—	0 014	16 353	17 056	70 362	73 195
Aktsiaselts. ja osühis.	14 175	5 040	4 715	13 412	7 765	—	1 074	1 080	642	48 803	52 261
Ühistegelised asutised	—	—	394	709	622	—	—	207	168	2 368	4 069
Teised	1 800	945	788	315	275	—	78	63	32	4 386	2 277
Kokku	17 010	5 985	6 291	24 254	25 444	—	11 334	17 703	17 898	125 919	131 802
„ 1929 a.	15 130	7 570	8 079	23 369	27 690	—	11 766	19 249	18 959	131 802	—
Kaupused — Entreprises commerciales.											
Personnes	32 130	215 963	202 270	12 133	787	853	—	—	—	464 120	466 203
Sociétés anonymes	20 790	17 333	2 262	420	—	—	—	—	—	40 805	47 534
Sociétés coopératives	4 230	21 284	6 287	38	—	—	—	—	—	31 839	34 634
Autres	3 758	6 830	912	56	—	—	—	—	—	11 556	7 410
Total	60 908	261 410	211 731	12 637	787	853	—	—	—	548 326	555 781
„ 1929 a.	80 036	251 898	209 542	11 812	1 167	1 326	—	—	—	555 781	—
Muud kaub. patendiga töötavad ettevõtted — Autres entreprises avec pat. comm.											
Füüsilised isikud	81 018	36 391	18 109	2 610	117	—	—	—	—	138 242	143 487
Aktsiaselts. ja osühis.	48 943	8 765	1 192	149	—	—	—	—	—	59 049	58 100
Ühistegelised asutised	9 171	3 440	2 478	60	—	—	—	—	—	15 149	14 477
Teised	19 844	2 070	880	23	—	—	—	—	—	22 817	16 648
Kokku	158 976	50 666	22 656	2 842	117	—	—	—	—	235 257	232 707
„ 1929 a.	154 214	49 445	24 720	2 947	1 306	75	—	—	—	232 707	—
Hanked ja töövõtted — Fournisseurs et contracteurs.											
Füüsilised isikud	473	3 378	5 337	2 758	79	—	79	31	106	12 241	15 002
Aktsiaselts. ja osühis.	473	661	63	—	—	—	—	—	—	1 197	740
Ühistegelised asutised	472	—	—	—	—	—	—	—	—	472	8
Teised	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Kokku	1 418	4 039	5 400	2 758	79	—	79	31	106	13 916	15 782
„ 1929 a.	1 417	4 353	6 853	2 719	—	—	39	111	88	15 782	—
Üldse — Ensemble.											
Füüsilised isikud	114 560	255 732	226 107	27 309	17 765	853	9 093	16 384	17 162	654 971	697 887
Aktsiaselts. ja osühis.	84 381	31 790	8 232	13 961	7 765	—	1 074	1 080	642	140 854	158 035
Ühistegelised asutised	13 873	24 724	9 159	807	622	—	268	207	168	40 828	53 188
Teised	25 492	9 845	2 580	394	275	—	78	63	32	38 759	26 362
Kokku	238 312	322 100	246 078	42 491	26 427	853	11 413	17 734	18 004	923 412	936 072
„ 1929 a.	250 787	313 468	249 194	40 847	30 163	1 401	11 865	19 360	19 047	936 072	—

miselt valdasid aktsiaseltsid), ulatudes 1930 a. 38,7% ja 1929 a. 39,7% ning ühistegelisel asutisel muude kauband. ettevõtete alal (1930 a. 6,4%, 1929 a. 6,2%).

Üldiselt andsid kaaluvama osa maksusummast suuremad ettevõtted, nimelt langes I—II järgu ettevõtetele üldse 1930 a. 560 412 kr ehk 60,7% ja 1929 a. 564 255 kr ehk 60,3% ja kõigile teistele vastavalt 363 000 kr ehk 39,3% ning 371 817 kr ehk 39,7%. Põhjustasid seda võrdlemisi rohkearvulised kõrgemajärgulised kauplused (I—II järk 1930 a. arv 22,5% ja maksusumma 58,8%, 1929 a. 22,4% ja 59,7%) ja muud kaubanduslikud ettevõtted (I—II j. 1930 a. 41,0% ja 89,1%, 1929 a. 37,7% ja 87,5%). Tööstuse alal oli kõrgemajärguliste ettevõtete arv suhteliselt väike (I—III j. 1930 a. arv 1,0% ja maksusumma 23,2%, 1929 a. 1,1% ja 23,3%), mistõttu mainitud alal peaosas maksust andsid keskmised ja väiksed ettevõtted (IV—V järk 1930 a. 39,5%, 1929 a. 38,8%, VI—VIII järk 1930 a. 37,3%, 1929 a. 37,0% maksusummast). Üksikuis mais ühes linnadega oli ettevõtete arv 1930 a. 2,9—30,4% üldarvust ja maksu-

summa 2,1—37,5% üldsummast (1929 a. vastavalt 2,7—29,2% ja 2,0—36,9%), kusjuures suurimad arvud langesid Harju- (Tallinn) ja väikseimad Saare- (ettevõtete arv ja maksusumma 1929 a.) ja Petserimaale (maksusumma 1930 a.). 10 000 elaniku kohta tuli ettevõtteid üldse 1930 a. 167,4; 1929 a. 170,3, sellest tööstuslike ettevõtteid 39,7 ja 42,6, kauplusi 104,1 ja 102,4, muid kaub. patendiga ettevõtteid 18,3 ja 19,9, ning hanked ja töövõtteid 5,3 ja 5,7. Üksikuis mais (ühes linnadega) oli ettevõtteid 1930 a. 91,2—253,0 ja 1929 a. 88,9—246,8 10 000 elaniku kohta; väikseim arv langes Saare- ja suurim Harjumaale (Tallinn). Võrdlemisi suured arvud langesid veel Valga- (1930 a. 186,2, 1929 a. 200,5), Pärnu- (182,2 ja 194,4) ja Tartumaale (175,5 ja 187,8 ettev. 10 000 elaniku kohta). Üldiselt ettevõtete võrgu tihedus üksikuis mais sõltus peamiselt nende linnarahvastiku suurusest; selle osatähtsuse suurenedes enamasti kasvas ka ettevõtete arv suhteliselt. Maksustatud ettevõtteist asus Tallinnas 1930 a. 4 441 ehk 24,3%, 1929 a. 4 368 ehk 23,5% üldarvust ja neile määrati põhiarimaksu 1930 a.

Ettevõtete arv ja maksumüma asukoha järgi — *Nombre des entreprises et montant de l'impôt sur patentes d'après le domicile.*

5.	Ettevõtete arv 10 000 elaniku kohta <i>Nombre des entreprises par 10 000 hab.</i>						Kokku 1929 a. — <i>Total</i>	Ettevõtete arv kokku — <i>N. total des entreprises</i>			Maksumüma kokku <i>Montant total</i>		
	Tööstuslikud ettevõtted <i>Entreprises ind.</i>	Kauplusel <i>Entr. commerc.</i>	Muid kaub. pat. tööst. ettev. — <i>Autres</i>	Hanked ja töövõtted <i>Fournisseurs et contracteurs</i>	Kokku <i>Total</i>	Kokku 1929 a. — <i>Total</i>		Arv — <i>Nombre</i>	%	% 1929	kr.	%	% 1929
Tallinn	75,6	221,4	60,6	5,2	362,8	356,8	4 441	24,3	23,6	305 223	33,0	32,6	
Virumaa	30,9	107,3	7,5	6,4	152,1	152,5	2 271	12,4	12,2	110 119	11,9	11,7	
Järvamaa	37,4	60,2	19,3	1,0	120,9	115,1	730	4,0	3,6	35 611	3,8	3,4	
Harjumaa	24,2	74,6	10,4	5,0	114,8	108,3	1 116	6,1	5,7	41 553	4,5	4,3	
Läänemaa	33,3	49,9	23,5	7,4	114,1	126,2	867	4,3	5,2	31 424	3,1	3,7	
Saaremaa	19,1	56,2	7,9	8,0	91,2	88,9	521	2,9	2,7	22 172	2,4	2,0	
Pärnumaa	46,2	109,0	19,0	8,0	182,2	194,4	1 713	9,4	9,8	81 980	8,9	8,9	
Viljandimaa	48,0	83,1	12,5	9,2	152,8	157,5	1 177	6,4	6,5	52 668	5,7	6,2	
Tartumaa	43,2	111,0	17,3	3,5	175,5	187,8	3 134	17,2	18,0	145 570	15,8	16,8	
Valgamaa	42,1	127,0	12,8	4,3	186,2	200,5	739	4,0	4,3	36 713	4,0	4,1	
Võrumaa	37,0	78,1	4,4	2,6	122,1	118,0	982	5,4	5,1	41 226	4,5	4,1	
Petserinmaa	15,0	71,0	3,8	2,1	91,9	104,3	550	3,1	3,4	19 142	2,1	2,2	
Kokku — Total	39,7	104,1	18,3	5,3	167,4	170,6	18 259	100	100	923 412	100	100	
„ „ 1929 a.	42,6	102,4	19,9	5,7	170,6	—	18 609	—	100	936 072	—	100	

305 223 kr ehk 33,0%, 1929 a. 305 075 kr ehk 32,0% üldsummast; 10 000 elaniku kohta oli ettevõtteid üldse 1930 a. 362,8, 1929 a. 356,8, sellest tööstuslikke 75,6

ja 72,4, kauplusi 221,4 ja 225,6 (1 kauplus 45 ja 44 elaniku kohta), muid kaub. patendiga ettevõtteid 60,6 ja 53,2 ning hanked ja töövõtteid 5,2 ja 5,6.

L. Pöder.

TOLLIMAKS ja VÄLISKAUBANDUS TOLLITARIIFIDE KOHASILT 1931 a.

DROITS de DOUANE et COMMERCE EXTÉRIEUR d'après le TARIF DOUANIER en 1931.

Sisuu: 1. Üldarvud, lhk. 510. 2. Sisseveo tollimaks, lhk. 511. 3. Väljaveo tollimaks, lhk. 513. 4. Tagasimakstud tollimaks, lhk. 513.

1. Üldarvud.
Mouvement du montant.

Väliskaubanduse läbikäigu vähenemine on mõjutanud vastavalt ka tollitulu. Vaadeldes tab. I. märkame 1928 a. alates tollimaksu üldsumma pidevat tagasiminekut, mis eriti intensiivseks muutub 1931 a. Nimetatud aasta andis 2 441 tuh. kr ehk 12,2% võrra eelmisest aastast vähem tollimaksu, mis ulatus 17 511 tuh. kr, 19 952 tuh. kr vastu 1930 a. ja langes seega jälle peaaegu 1927 a. tasemele. Suurimast summast, mille andis 1928 a., on viimase aasta tollimaksu summa väiksem 3 662 tuh. kr ehk 17,3% võrra.

Tollimaksu üldsumma 1 000 kr 1927—31 a. — *Montant total des droits de douane en 1 000 kr. de 1927—31.*

1.	1931	1930	1929	1928	1927
Sisseveotoll — <i>Droit d'importation</i>	17 451	19 848	20 091	20 700	16 852
Väljaveotoll — <i>Droit d'exportation</i>	60	104	456	473	730
Kokku — Total	17 511	19 952	20 547	21 173	17 582

Tähtis osa on siin sisseveol, mille tollimaks andis 17 451 tuh. kr eelmise aasta 19 848 tuh. kr vastu, kuna väljavedu oma väikseuse tõttu (60 tuh. kr 104 tuh. kr vastu) ei mõjuta üldsummat kuigi palju.

Sisseveo tollimaks — *Droit d'importation.*

2.	Sissevedu — <i>Importation</i>				Tollimaks — <i>Droit douanier</i> 1 000 kr.		% tollimaksu üldsummast — <i>Au montant total en %</i>		Tollimaksu %, cif väärt. — <i>Droit douan. aux prix cif en %</i>	
	Tonnid — <i>En tonnes</i>		1 000 kr.		1931	1930	1931	1930	1931	1930
	1931	1930	1931	1930						
I (arv)	82	116	5	27	—	—	—	—	—	—
II	92 923	172 308	10 183	23 218	7 087	8 057	40,6	40,6	69,6	34,7
III	230 451	258 528	17 574	28 148	3 441	3 430	19,7	17,3	19,6	12,1
IV	48 501	65 743	33 201	46 797	6 910	8 339	39,6	42,0	20,8	17,8
V	2	2	171	212	13	22	0,1	0,1	7,4	9,9
Kokku — Total	371 967	496 581	61 334	98 370	17 451	19 848	100	100	28,5	20,2

2. Sisseveo tollimaks.
Droit d'importation.

Sisseveo tollimaksu summa on saadud peamiselt toiduainetelt ja valmissaadustelt 80,2%-ga üldsummast, toorainetelt seevastu ainult 19,6%. Kõrvutades neid arvusi möödunud aasta vastavatega, märkame toorainete tollimaksu summa püsivat suure-

neimist, olgugi tagasihoidlikumalt kui 1930 a. võrreldes 1929 aastaga. Valmissaaduste vastav summa näitab tagasiminekut, kuna toiduained lõppkokkuvõttes püsisid suhteliselt endisel kohal oma osatähtsuse poolest.

Toiduainete tollimaksu summa on saadud peamiselt tab. 3 toodud ainetelt.

Toidu- ja maitseainete ning loomade tollimaks — Droit des denrées alimentaires et coloniales et boissons

3.	Sissevedu — Importation				Tollimaks 1 000 kr Droit douanier		% tollimaksu üldsummast Au montant total en %		Tollimaksu % cif väärtusest Droit douanier aux prix cif en %	
	Tonnid En tonnes		1 000 kr		1931	1930	1931	1930	1931	1930
	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930	1931	1930
Tera- ja jahvatatud vili — Céréales, produits de la meunerie	29 361	107 307	3 066	13 041	1 995	2 937	11,4	14,6	65,1	22,5
Sellest — Dont:										
Nisu — Froment	11 919	24 722	1 291	4 067	1 200	1 725	6,9	8,6	65,2	42,1
Nisupüüli, manna — Farine de froment, manne	2 378	6 070	443	1 484	577	960	3,3	4,8	130,2	64,7
Riis, kruunid ja tanurid — Riz, gruau	1 814	2 017	334	608	214	210	1,2	1,0	64,1	41,3
Aia- ja juurvili — Produits des potagers et des vergers	2 721	2 736	807	1 063	369	426	2,1	2,1	45,7	42,5
Sellest — Dont:										
Puuvili ja marjad kuivatatud — Fruits et bates séchés	614	792	326	432	153	174	0,9	0,9	46,9	40,3
Apelsinid, mandariinid, banaanid — Oranges, mandarines et bananes	405	482	171	227	105	196	1,0	1,0	66,5	80,3
Kala ja kalasaadused — Poissons et leurs produits	3 969	6 861	868	1 688	87	157	0,5	0,8	10,0	9,3
Heeringad — Harengs	3 568	6 522	813	1 629	79	144	0,4	0,7	9,7	8,8
Muud toiduained — Autres denrées alimentaires	53 674	53 361	5 135	6 718	4 630	4 482	26,5	22,3	90,2	66,7
Sellest — Dont:										
Suhkur — Sucre	30 067	30 288	3 790	5 086	3 947	3 751	22,6	18,6	104,1	73,8
Sool — Sel	22 805	22 248	518	520	140	148	0,8	0,7	28,2	28,1
Kohv — Café	117	134	165	228	146	138	0,8	0,7	88,5	59,4
Tee — Thé	63	71	161	202	60	61	0,3	0,3	37,3	30,2
Kanged alkoholjoogid — Boissons alcooliques fortes	10	18	69	67	90	100	0,5	0,5	130,4	149,3
Veinid — Vins	24	29	42	48	29	42	0,2	0,2	69,0	87,5
Kartulijahu — Fécule de pommes de terre	77	72	12	17	13	10	0,1	0,0	108,3	58,3
Kakao pulbris — Poudre de cacao	64	64	38	45	36	34	0,2	0,2	76,3	76,0
Kakao oad — Fèves de cacao	217	169	134	156	18	15	0,1	0,1	13,4	8,6
Sinap ja muud värtsid — Moutarde et autres épices	80	76	96	129	52	52	0,3	0,3	54,2	40,3
Kokku loendatud toiduained — Denrées alimentaires énumérées	74 231	93 724	8 373	14 855	6 925	7 760	39,6	38,6	82,7	52,2
Toiduained üldse — Total des denrées alimentaires	92 923	172 308	10 183	23 218	7 088	8 657	40,6	40,0	69,6	34,7

Tabelist selgub, et ses rühmas suurima tähtsusega on suhkur 3 947 tuh. kr, s. o. 55,7% toiduainete ja 22,6% üldisest tollimaksu summast. Järgmisena võiks nimetada nisu ja nisupüüli, mis andsid 1 777 tuh. kr ehk 25,1% toiduainete ja 10,2% üldisest tollitulust. Suhkur ja nisu kokku annavad 80,8% toiduainete tollimaksu summast ja 32,8% kogu tollimaksust. Ülejäänud ained moodustavad väiksemate summadena üldse 19,2%; neist esmajärgu tarbeained, nagu tangud, sool ja heeringad — 6,2%, tarvitata- vamad maitseained — 4,6%, joogid — 1,7% ning aia- ja juurvili — 5,2%. Võrreldes toiduainete tollimaksu summat eelmise aastasega, paneme tähele enamjao ainete juures tagasiminekut, mille põhjustas nende ainete sisseveo vähenemine. Eriti tundub on nisu, nisupüüli ja heeringate tollimaksu summa vähe- nemine: esimesed kaks 908 kr ehk 33,8% võrra, kuna heeringad 65 kr ehk 45,1% võrra.

Tollikoormis ehk tollimaksu osatähtsus kauba cif väärtusest toiduainetel on suurenenud tublisti olenedes hindade üldisest langusest. Tabelis loendatud kaupade keskmine tollikoormis on 82,7% ja kogu toiduainetel —

69,6%, kuna eelmise aasta vastavad arvud olid 52,2% ja 34,7%. Üksikute ainete tollikoormis on veelgi suurem, isegi niisugustel tarvilikkudel ainetel nagu suhkur — 104,1%, nisu — 95,2% ja nisupüüli — 130,2%, kuna eelmisel aastal suhkru tollikoormis oli 73,8%, nisul 42,4% ja nisupüüli 64,7%, seega pea poole väiksem. Väiksem tollikoormis on heeringatel — 9,7% ja kakao ubadel — 13,4%, ka siin on näha suu- renemist, nimelt heeringatel oli 1930 a. 8,8% ja kakao- ubadel 9,6%. Soola tollikoormis on peaaegu püsiv.

Toor- ja poolvalmisainete tollimaksu summa annab 19,7% üldisest tollimaksust. Nimetamisvää- rseimana on siin tubak 44,8% kogu rühmast; säärast suurt protsenti põhjustab tubakal lasuv kõrge toll. Tähtsuset järgmiseks ses rühmas oleks petrooleum ja bensiin ühes määrdeõlidega, moodustades 34,3% kogu toor- ja poolvalmisainete tollimaksu summast. Tekstiiltoorainete tollimaksu summa on 1930 aastastest läinud veelgi tagasi — 0,4%-lt 0,2%-le, põhjuseks näib olevat puuvilla tolli alt vabastamine.

Tollikoormis on ka ses rühmas tõusnud $\frac{3}{5}$ võrra läinud aastastest, mida põhjustas üldine hindade kon-

Toor- ja poolvalmisainete tollimaks — *Droit des matières brutes et fabriquées.*

4.	Sissevedu — <i>Importation</i>				Tollimaks 1 000 kr <i>Droit douanier</i>		% tollimaksu (lidsunnast <i>Au montant total en %</i>)		Tollimaksu % cif väärtusest <i>Droit douanier aux prix cif en %</i>	
	Tonnides <i>En tonnes</i>		1 000 kr		1931	1930	1931	1930	1931	1930
	1931	1930	1931	1930						
Toor- ja poolvalmisained — <i>Matières brutes et fabriquées</i>	230 451	258 538	17 574	28 146	3 441	3 430	19,7	17,3	19,6	12,1
Sellest — <i>Dont:</i>										
Karunahad — <i>Peaux</i>	45	43	660	810	122	64	0,7	0,3	18,5	7,9
Tubak — <i>Tabac</i>	753	818	477	1 195	1 543	1 553	8,8	7,8	157,9	130,0
Tekstiiltoorained — <i>Matières textiles</i>	7 172	8 351	4 937	10 790	38	90	0,2	0,4	0,8	0,8
Kivistisi — <i>Houille</i>	92 438	92 323	1 189	1 524	115	106	0,7	0,5	9,7	7,0
Petrooleum — <i>Pétrole</i>	18 400	17 481	1 397	1 881	549	510	3,1	2,0	39,3	27,1
Bensiin ja määrdeõlid — <i>Benzine et huiles de graissage</i>	9 180	11 493	1 512	2 257	631	652	3,6	3,3	41,7	28,9

junktuur kui ka 20. juulist maksa pandud tolli-kõrgendused. Karunahkade tollikoormise tõus 18,5-le mõõdunud aasta 7,9%-lt oleneb peamiselt tollikõrgendusest, kuna tubaka tollikoormise muutuses — 157,9% eelmise aasta 130% vastu, petrooleumi 39,3%-le 27,1%-lt ning bensiini ja määrdeõlide 41,7-le 28,9%-lt

etendasid pea võrdset osa mõlemad ülalnimetatud tegurid. Tekstiiltoorainete tollimaksu summa kokkuvõttes on tollikoormis jäänud muutusetu puuvilla tolli alt vabastamise tõttu, olgugi et hinnad on neilt aineilt langenud tublisti.

Sisse- ja väljaveo tollimaks 1931 a. — *Droit d'importation et d'exportation en 1931.*

5.	Sissevedu — <i>Importation</i>					Väljavedu — <i>Exportation</i>				
	ton	1 000 kr.	Tollitulul kr.	% tolli-tuludest Tollil % cif hinnast		en tonnes	1 000 kr.	Droit douanier kr.	Aux montants totaux en %	Droit douan. aux prix cif en %
I. Elusloomad — <i>Animaux vivants</i> (arv — nombre)	82	5	—	—	—	11 185	964	—	—	—
II. Toidu- ja maitseained, joogid — <i>Déterminés aliment. et colonial., bois.</i>	92 923	10 183	7 087 598	46,0	69,6	58 410	34 347	—	—	—
2. Tera- ja jahvatatud vill — <i>Céréales et produits de minoterie</i>	29 361	3 066	1 995 198	11,4	65,1	511	84	—	—	—
3. Ala- ja juurvill — <i>Produits des potagers et des vergers</i>	2 721	807	369 154	2,1	45,7	27 001	1 422	—	—	—
4. Karjasaadused — <i>Produits de l'élevage du bétail</i>	56	42	6 030	0,1	15,7	19 829	29 741	—	—	—
5. Kala, kalasaadused ja vähid — <i>Poissons, leurs produits et écrev.</i>	3 909	868	86 704	0,5	10,0	1 228	593	—	—	—
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid — <i>Autres denrées aliment. et coloniales et boissons</i>	53 674	5 135	4 829 912	26,5	90,2	4 640	2 008	—	—	—
7. Loomasööt — <i>Pourrage</i>	3 142	265	—	—	—	5 201	499	—	—	—
III. Toor- ja poolvalmisained — <i>Matières premières et demi-fabriquées</i>	230 451	17 574	3 440 853	19,7	19,6	295 716	18 918	60 065	100	0,3
8. Loomariigained, peale rasvade — <i>Produits animaux (non compr. grats. et huiles)</i>	920	1 428	133 464	0,8	9,3	681	960	6 920	11,5	0,7
9. Seemned, taimed ja nende osad — <i>Semences, plantes vivantes et leurs parties</i>	1 865	1 687	1 663 593	9,5	98,0	192	47	721	1,2	1,5
10. Metsamaterjal — <i>Produits forestiers</i>	48 478	837	15 579	0,1	1,9	162 000	5 670	47 280	78,8	0,8
11. Paberitoorained — <i>Matières pour papier</i>	2 742	810	15 102	0,1	4,9	70 274	9 090	—	—	—
12. Tekstiiltoorained — <i>Matières textiles</i>	7 172	4 937	38 109	0,2	0,8	4 981	2 030	157	0,3	0,0
13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallhaurd) — <i>Minerais et métaux bruts</i>	1 078	204	3 470	0,0	1,7	3 240	106	4 918	8,2	4,0
14. Mitteraalid peale ärside — <i>Minéraux (non compris minerais)</i>	99 864	1 454	136 113	0,8	9,4	51 015	229	—	—	—
15. Keemiatööstuse toorained — <i>Matières chimiques</i>	98 332	6 717	1 435 423	8,2	21,4	3 327	777	—	—	—
a) sellest õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt — <i>a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut.</i>	34 494	4 463	1 405 076	8,1	31,5	2 950	300	—	—	—
b) sellest väetisained — <i>b) engrais</i>	26 549	1 504	—	—	—	72	15	—	—	—
IV. Valmisained — <i>Produits fabriqués</i>	48 591	33 291	6 909 935	39,6	20,8	53 284	16 768	—	—	—
16. Nahad töötletud ja nahakaup — <i>Peaux apprêtées et articles en cuir et peau</i>	97	1 120	311 498	1,8	27,8	76	200	—	—	—
17. Puutööstusesaadused — <i>Ouvrages en bois</i>	1 578	601	96 109	0,6	16,0	15 970	3 158	—	—	—
18. Paberitööstusesaadused — <i>Articles en papier et imprimés</i>	3 037	1 801	289 205	1,7	16,0	16 457	3 307	—	—	—
19. Tekstiiltööstusesaadused — <i>Articles textiles</i>	1 008	7 861	3 151 150	18,0	40,1	4 464	7 423	—	—	—
20. Metallid — <i>Métaux ouvrés</i>	18 302	2 727	221 484	1,3	8,1	71	7	—	—	—
21. Põllumajandusemasin. ja riistad (sln ka piimatalit. sisses.) <i>Outils et machines agricoles</i>	1 054	823	17 201	0,1	2,1	113	131	—	—	—
22. Jõu- ja töömasinad — <i>Machines motrices et mach. industriel.</i>	1 336	2 335	53 241	0,3	2,3	588	524	—	—	—
23. Metallikaup — <i>Articles en métaux non spécialement dénommés</i>	4 679	3 457	505 541	2,9	14,0	148	51	—	—	—
24. Elektrimasinad, -aparaadid ja tarbeasjad — <i>Machin. et appareils électriques et leurs parties</i>	965	3 009	236 500	1,3	7,8	180	419	—	—	—
25. Instrumentid, aparaadid (peale elektrilapar.) ja lasterilist. — <i>Instrumente, appareils et armes à feu</i>	105	1 043	173 702	1,0	16,6	12	01	—	—	—
26. Transportabinid — <i>Moyens de transport</i>	706	1 424	232 948	1,3	16,3	122	91	—	—	—
27. Keraamika ja muud mitteraalkaubad — <i>Céramique et autres produits minéraux</i>	5 632	1 303	344 440	2,0	24,7	14 227	535	—	—	—
28. Keemiatööstusesaadused — <i>Produits chimiques</i>	9 982	5 133	1 069 795	6,1	20,0	794	363	—	—	—
29. Muud eraldi nimetatava kaubad — <i>Autres articles non spécialement dénommés</i>	60	514	207 121	1,2	40,3	62	498	—	—	—
V. 30. Kallismetallid ja kivid — <i>Métaux et pierres précieuses, perles et coraux</i>	2	171	12 716	0,1	7,4	0,3	76	—	—	—
Kokku — Total	371 967	61 224	17 451 102	100	28,5	407 410	71 073	60 065	100	0,8

Valmissaaduste tollimaksu võime jälgida tab. 5. Valmissaaduste rühm on tollimaksus pea võrdse tähtsusega toiduainete rühmaga, moodustades 39,6% üldisest tollimaksu summast. Suuruselt esikohal on siin tekstiiltööstusesaaduste rühm 45,6%-ga valmissaaduste ja 18%-ga üldtollimaksu summast, teisel asub keemiatööstusesaaduste rühm 15,5%-ga valmissaaduste tollimaksu summast, neile järgnevad: metallkaubad 7,3%-ga, mineraal- 5,0% ja nahkkaubad 4,5%-ga, paberitööstusesaadused 4,2% ja transportabinöüd 3,4%-ga valmissaaduste tollimaksu summast. Tekstiiltööstusesaaduste üksikute ainetest oleks tollimaksu summa seisukohast nimetamisväärt: villane riie 1 150 tuh. *kr.*, puuvillane riie 683 tuh. *kr.* ja siid- ning poolsiidriie 338 tuh. *kr.* Keemiatööstusesaaduste tollimaksu summast on 335 tuh. *kr.* ehk 31,3% kummi-kaubal.

Võrreldes valmissaaduste rühma eelmise aastaga, näeme tollimaksu summa tagasiminekut 1 430 tuh. *kr.* ehk 17% võrra, mille põhjustas nende kaupade sisseveo vähenemine. Tunduv on tagasimineku tekstiiltööstusesaaduste, masinate, metallkaupade, keemiatööstusesaaduste ja transportabinöude juures.

Tollikoormis valmissaadustel on 1931 a. keskmiselt 20,8%, mis peaaegu sarnane toorainete tollikoormisele ja 3 korda väiksem toiduainete koormisest. Pea võrdne on tollikoormis tekstiiltööstusesaadustel (40,1%) ja pudukaubal (40,3%), teisel kohal on nahkkaup 27,8%-ga, mineraalkaubad 24,7%-ga ja keemiatööstusesaadused 20,6%-ga, ülejäänud kaubal on koormis võrdlemisi väike (keskmiselt 11,1%). Kõige väiksem on tollikoormis põllumajanduse- ning jõe- ja töemasinate juures, mis eelmisest aastast veelgi vähenenud, ulatudes ainult 2,2%-ni. Vaadeldes paralleelselt 1930 a. valmissaaduste tollikoormist, võime panna tähele, peale metallkaupade ja masinate, pea kõigil rühmitustel tollikoormise tõusu. Tunduv on see tõus nahkkaupadel (27,8%-le eelmise aasta 16,2%-lt) ja transportabinöudel (16,3%-le — 10,1%-lt), mille põhjustas osaliselt kõrgendatud toll aasta teisel poolel kui ka hindade langus. Üldiselt on valmissaaduste tollikoormis tõusnud 20,8%-le 1930 a. 17%-lt.

3. **Väljaveo tollimaks.** Väljaveo tollimaksu summa
Droit d'exportation. 60 tuh. krooniga annab ainult
0,34% üldisest tollimaksust,

sest suurem osa kaupadest vabastati tolli alt, et soodustada nende sissevedu teistesse riikidesse. On jäänud tolli alla veel ainult toorained: metsamaterjal, karusnahad, vanad metallid, linaseemned ja villased kaltsud. Suurim tollimaksu summa saadi metsamaterjalidelt, nimelt 47 tuh. *kr.* ehk 73,8% väljaveo üldisest tollimaksust, sealjuures maksustati tolliga metsamaterjalide hulgast ainult sarnaseid tooraineid, mis on vajalised kodumaa paberi- ja tuletikutööstusele.

Nimetamisväärt oleks veel karusnahad ligi 7 tuh. *kr.* ehk 11,5%-ga, kuna vanad metallid 8,2%-ga, linaseemned ja villased kaltsud veel väiksema osaga, annavad tähtsusetat arvud.

Kõrvutades kahe viimase aasta väljaveo tollimaksu summasid, näeme, et 1931 a. summa on 44 tuh. *kr.* ehk 42,3% võrra väiksem, mis olenes peamiselt linaseemnete väljaveo tagasiminekul. Linaseemnete tollimaksu summa alanes 1931 a. 0,7 tuh. kroonile eelmise aasta 40 tuh. kroonilt. Ka vanade metallide summa läks võrdlemisi tunduvalt tagasi, nimelt 14,5 tuh. *kr.* võrra. Metsamaterjalidel ja karusnahkadel tõsteti 1931 a. tollimaksu ja seetõttu suurenesid nende tollimaksusummad 5,4 tuh. *kr.* võrra esimesel ja 5,8 tuh. *kr.* võrra teisel.

Üldine tollikoormis väljaveoainetel moodustab ainult 0,3% kõigi väljaveetavate ainetest fob väärtusest. Kõige enam on koormatud metsamaterjalid, nimelt 21,3% võrra väärtusest, sellejärele vanad metallid 5,5% ja linaseeme 4,1%; muudel maksustatavatel väljaveokaupadel tollikoormis kõigub 3% ümber.

4. Tagasimakstud tollimaks.

Droit de douane retourné.

Valmissaaduste produtseerimine välisriikidele on seotud, eriti viimasel ajal, mitmesuguste raskustega: tuleb vedada sisse tooraineid, neilt tasuda sisseveol tollimaksu ja vedades välja maksa tollimaksu turustatavatelt valmissaadustelt maale, kuhu veetakse kaup. Need tegurid halvavad väljavedu. Osaliseks ülalnimetatud pahede vältimiseks ja väljaveo soodustamiseks on hakatud maksta tagasi allpool loendatud ainetelt nende väljaveol tollimaksu, mis võetud nende valmistamiseks tarvisminevate toorainete sisseveol. Kõige rohkem on saanud sellist soodustust toiduained — 108 tuh. *kr.* ehk 35,4% kogu tagasimakstud summast, teiseks puutööstusesaadused (55 tuh. *kr.* ehk 19,1%) ja paberisaadused (51 tuh. *kr.* ehk 18,4%), siis kunstsarv ja tekstiiltööstusesaadused 7% ümber kumbki; ülejäänud ained esinevad väiksemate summadega. Kokku maksti tagasi 1931 a. 276 648 *kr.*

Tagasimakstud tollimaks 1931 aastal (kroonides).	
Kunstvõi	24 072
Šokolad, šokolaadi- ja karamellkompvekid	70 608
Biskviit	13 602
Kilud	223
Kunstsarv	19 937
Võitümmid	54 703
Paberisaadused	50 977
Triivimispaal	5
Villased kangad	738
Tõrvatud köied	233
Jute riide jääaused	73
Impregneeritud riie	1 436
Puuvillasaadused	16 070
A.-s. Fr. Krulli eksportisaadused	2 014
Radio anood- ja elektritaskulampide patareid	4 800
Telefonl aparaadid	2 214
Tahvelklaas	592
Vesiklaas	92
Tuletikud	6 840
Kunstsarvkammid	7 222
Kokku	276 648

Tollitludude kohta ennem Keskbüroo väljaandis ilmunud artiklid ja andmed:

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1930 a.,	J. Kits, Eesti Statistika 1931 a., lhk. 528—538.
” ” ” ” ” ”	1929 ” ” ” ” ” ” 1930 ” ” ” ” ” ” 540—550.
” ” ” ” ” ”	1928 ” ” ” ” ” ” 1929 ” ” ” ” ” ” 573—580.
” ” ” ” ” ”	1927 ” ” ” ” ” ” 1928 ” ” ” ” ” ” 589—599.
” ” ” ” ” ”	1926 ” ” ” ” ” ” Eesti Statistika 1927 a., lhk. 503—511.

Sisseveitu (kaal ja väärtus) ja tollimaks 1931 a. tollitariifi ja tollimaks 1931 a. tollitariifi -de ja punktid järgi. --- Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1931.

Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kaal Kg	Väärtus Kr	Tollimaks Kr	Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Quantité en kg	Väärus en kr	Droits de douane en kr
11	Teravlii, peale nisu	13 044 586	1 008 774	—	32	Mineeravveed	9 789	2 640	1 532
(11)	"	1 009	465	—	33	Sool "	10 134	3 400	25
(12)	"	91	17 251	—	33m	"	10 366 592	250 763	83 651
(13)	"	202 025	644 795	4 040	33n	"	3 884	862	1 748
(14)	Nisu	6 004 523	616 149	605 723	(33)	"	3 179 808	61 069	17 316
(15)	"	5 914 360	616 149	593 919	(33)	"	9 218 652	201 993	44 404
1*	Kaunvili, kartul	1 046 873	12 159	—	(33)	"	15 691	3 440	245
(14)	"	70 297	2 910	3 512	34	Lihha	3 451	1 660	—
(15)	"	33 004	1 200	120	35	Juust	1 711	8 292	1 601
(16)	"	1 200	153 263	88 351	(36)	Või	39	59	—
(17)	"	773 092	120 128	102 920	(36)	Sulatatud loidurasv	35 263	26 195	3 348
2*	Riis	766 122	47	9	(36)	Sulatatud loidurasv	7 815	4 444	060
(2*)	"	47	43	—	(36)	Kunstvõi "	1 565	1 565	1 565
(2*)	"	90	43	17	(36)	"	1 969	850	270
3*	Riisihelbed ja jahu	51 086	5 201	1 157	(36)	Munad	9 251	3 209	538
(3*)	"	282	154	45	(36)	Kala, värske	2 465	2 465	2 458
(3*)	"	452	152	68	(36)	Kala, värske	4 420	3 148	3 148
(3*)	"	147	64	22	(37)	Kala, värske	1 431	391	18
3*	Nõupüü, manna	2 377 752	443 472	577 066	(37a)	Kala, suitsutatud, soolatud	3 950 731	856 739	78 657
(3*)	"	59 807	14 551	8 258	37a	Heeringad, silatud	117 679	20 485	1 653
3*	Kruubid ja taugud ern.	285	14 551	18	37b	Austatud vähid, tükud	2 297	671	2 192
(3*)	"	1 086	27 205	8 304	37c	Tõldatuid ern. ja loomatoid	117 679	20 485	1 653
(3*)	"	196 195	4 484	402	37d	Loomatoid "	2 351 870	190 125	14
(3*)	"	7 655	8 558	5 710	37e	Elusloomad	39 717	4 916	—
(3*)	"	38 085	8 558	2 898	37f	Väetised	754 315	35 066	—
(3*)	"	18 491	8 617	313	37g	"	481 912	285 532	—
(3*)	"	1 531	724	184	37h	"	2 808 599	95 902	—
4*	Kartulijahu	77 489	11 771	1 834	37i	"	554 691	102 471	—
(4)	"	5 402	2 133	1 834	37j	"	12 594 922	507 969	1 075
4*	Makaroid, vermišel ja nuudid	23 724	63	57	37k	Tahm	13 612	22 214	6 862
(4*)	"	11 987	5 852	1 669	37l	Lihm	25 123	30 218	9 173
4*	Riisitärklis, mandlirihid j.n.e.	2 305	1 897	1 669	37m	Loomasaad. (sarved, kabiid j.n.e.)	557 048	76 016	8 792
(4*)	"	1 150	8 311	589	37n	"	21	21	2
5*	Ais- ja juurvili	42 569	11 273	13 307	37o	"	4 938	185	—
(5*)	"	18 862	8 764	7 581	37p	"	16 000	700	320
5*	"	160	311	84	37q	"	6 544	6 544	2 058
(5*)	"	297	415	234	37r	"	7 012	7 012	489
6*	Puurvili ja marjad, värsked.	8 057	5 479	10 079	37s	"	8 027	10 028	218
(6*)	"	404 547	170 907	165 054	37t	"	2	2	38
6*	Sidrunid	578 502	127 578	14 048	37u	Harjased ja jõhv töötlemata	2 120	24 108	2 120
(6*)	"	337	282	14 048	37v	Juukseid töötletud	641	641	369
6*	Vitamarjad	320	148	148	37w	Harjased, jõhv töötletud	2 949	2 949	748
(6*)	"	595	321	458	37x	Suled	329	328	48
7*	Puurvili ja marjad, kuivatatud	454 953	237 041	98 501	37y	Padjad ja mandratsid	16	200	74
(7*)	"	86 863	20 698	14 741	37z	Valkakahtu	25	246	215
(7*)	"	12 094	8 735	12 094	37aa	Valkakahtu	1 423	1 423	97
(7*)	"	73 216	36 639	12 094	37ab	Peuskatnud	184 297	69 551	8 068
(7*)	"	54 427	23 352	21 075	37ac	Loomurasv igasugune	54 071	16 418	2 264
8	Kaaprid ja oluivipumarjad	186	183	576	37ad	"	18 430	5 542	460
(8)	"	13 309	3 078	2 171	37ae	"	31 292	6 040	—
10	Vürtsid, jaanzitš	1 133	362	567	37af	"	3 118	899	501
(10)	"	50 944	24 622	47 369	37ag	"	6 115	4 970	1 053
11*	Pähklid	18 448	24 622	18 568	37ah	"	5 452	4 419	—
(11*)	"	868	652	853	37ai	"	—	—	—
11*	"	6 846	13 461	13 571	37aj	"	—	—	—
(11*)	"	13 864	15 641	15 278	37ak	"	—	—	—
12*	Šneep	3 757	8 621	6 192	37al	"	—	—	—
(12*)	"	—	—	—	37am	"	—	—	—

64 ^a	Punutind t66	28 056	5 623	(87 ^b)	Šellak ja kopsalvatik	2 103	2 495	50
(64 ^a)	"	224	1 067	(87 ^b)	Kautsuk ja guttaperiks toored	85 044	56 300	11 050
65 ^a	Ehismaterjal (sevi, kerit, kaps	2 755 179	70 329	(87 ^b)	"	5 377	7 857	2 306
65 ^a	j.a.e.	14 185	389	(87 ^b)	Vihruk, marmel, asaf66t6ida	2 139	3 351	108
65 ^a	"	2 410	81	(87 ^a)	"	228	175	153
65 ^a	"	1 419 748	46 163	(86 ^a)	Alumiin, kaseiin	96 191	211 428	8 364
(65 ^a)	"	18 597	1 784	(36 ^a)	"	707	1 645	—
66 ^a	Kivid t66blemata	1 090 623	12 250	87 ^a	Tolmu- ja perunapalsam, bensoe-	52 686	137 021	—
66 ^a	"	217 993	42 656	87 ^a b	vatik, heaoluhalised ained, straks-	1 600	216	290
66 ^a	"	177 282	9 204	(87 ^a)	Kamper	2 539	759	632
66 ^a	"	251 697	26 095	88 ^a a	"	1 301	394	633
66 ^a	"	6 117	1 061	88 ^a b	Kummi pehme	91 237	25 562	22 524
66 ^a	"	7 159	2 306	(88 ^a b)	"	82 238	82 238	71 258
66 ^a	"	9 758	2 972	(88 ^a c)	"	6 106	21 332	1 106
66 ^a	"	54	137	(88 ^a d)	"	1 139	2 315	1 139
66 ^a	"	576	481	(88 ^a e)	"	8 935	16 219	8 935
(66 ^a b)	"	660	481	(88 ^a f)	Kummi k6va	38 422	53 012	38 422
(66 ^a b)	"	8 270	1 300	88 ^a g	"	1 282	167 234	1 282
66 ^a	"	16	86	88 ^a h	"	363	1 366	1 366
66 ^a	"	15	137	(88 ^a i)	"	227	227	227
66 ^a	"	5	9	(88 ^a j)	"	190	190	190
66 ^a	"	74	928	(88 ^a k)	"	742	242	24
(66 ^a b)	"	12	160	88 ^a l	"	1 013	452	452
(66 ^a b)	"	7,5	1 490	88 ^a m	Kummi jalamb6ud	4 649	852	607
68	Kallisviid	6 386	24 221	88 ^a n	"	31 425	139 476	30 886
(68 ^a)	Tsellulofid, galahit jne. sarn. ained	3 789	16 015	88 ^a o	"	666 346	95 586	95 586
(68 ^a)	"	3 170	3 583	(88 ^a p)	"	17 050	73 886	53 317
69 ^a	Asbest	63 360	11 809	91 ^a	V6evet hapu kaalium	50	25	25
69 ^a	"	14 386	5 197	91 ^a	V6avel	7 178 225	684 413	23 665
69 ^a	"	25 626	63 630	92 ^a	Aniimoon	1 708	1 708	95
70 ^a	Raidit66id igasugused	286	1 103	92 ^a	"	1 130	1 130	154
70 ^a	"	51	250	(92 ^a)	"	2 065	2 065	7
70 ^a	"	1 384	2 641	93 ^a	Boor	45	29	48
70 ^a	"	544	30	93 ^a	"	173	276	276
70 ^a	"	12	48	(93 ^a)	"	20 082	4 083	4 083
71 ^a	Lihvimsained	9 268	1 490	94 ^a	Magnesiit	1 753	445	192
(71 ^a)	"	71 843	2 688	94 ^a	V6inakivi	6 191	1 744	1 037
(71 ^a)	"	198 682	30 258	95 ^a	Bariitid, viiteriid	6 871	999	999
(71 ^a)	"	13 682	13 524	96 ^a	"	18 784	2 535	561
(71 ^a)	"	12 402	10 331	(96 ^a)	Salmiak	26 797	2 639	749
(71 ^a b)	"	1 874	3 364	98 ^a	V6evet hapu ammoniak	4 230	4 230	809
(71 ^a b)	"	2 469	4 507	98 ^a a	"	11 070	1 140	5
(71 ^a)	"	8 105	18 252	98 ^a b	"	925	16 711	4 223
(71 ^a)	"	814	10 256	98 ^a c	"	50 235	1 093	85
71 ^a	Šeest esemed elektrotehnika jaoks	9 792	17 656	(98 ^a)	Arseen	219 800	44 810	59
71 ^a	"	11 182	16 828	99	Kroomsoolad, rauatsiinkaalium	637	6 228	1 670
71 ^a	Gaasilampide sukad	7 045 tk.	2 212	100 ^a	kollane	6 555	6 228	216
(71 ^a)	"	8 036 tk.	2 379	(100 ^a)	"	878	992	90
71 ^a	Kleepimisaained, igasug. melhaan.	76 174	79 156	100 ^a a	Rauatsiinkaalium punane	3 821	3 821	161
(71 ^a)	"	18 545	4 909	(100 ^a a)	"	114	66	11
(71 ^a)	"	6 494	4 684	(100 ^a b)	Alumiinium-naarijaj6a	3 973	3 973	103
(71 ^a)	"	16 361	4 060	101 ^a b	Kroom-naarijaj6a	2 677	2 677	26
72 ^a	Tsemendist tahvlid	405	5	101 ^a b	V6evet hapu alumiinium	14 673	69 710	4 012
72 ^a	Tulekindlad esemed	2 855 219	169 751	101 ^a	Kapenoidid eril.	751 465	1 751	1 751
72 ^a	"	5 244	44 440	102 ^a	L6hnamastikhapakealkaalum ja -naat-	18 461	5 931	1 340
(72 ^a)	"	118 885	44 440	102 ^a	rium	7 770	3 098	1 027
73 ^a	Keraamikaka66 igasugane	17 850	1 965	103 ^a	"	324	215	215
73 ^a	"	910	676	(103 ^a)	Klooralkaatsium, -magneesium, v6a-	9 195	9 195	3 768
(73 ^a)	"	2 643	1 732	104 ^a	vel- ja st6ihapumagneesium	2 326	2 326	870
73 ^a	"	1 581	290	(104 ^a)	St6ihapukaaltsium	9 531	9 531	482
73 ^a	"	82 511	10 072	104 ^a	"	888 417	105 908	16 388
73 ^a	"	325	39	104 ^a	Pesusooda, potas	1 039 743	1 039 743	106 672
73 ^a	"	12 000	650	(104 ^a)	"	—	—	—
74 ^a	Profisepat66	102 453	24 910	105 ^a	"	—	—	—
74 ^a	"	1 695	2 877	(105 ^a a)	"	—	—	—
74 ^a	"	1 695	3 380	—	"	—	—	—
74 ^a	"	6 574	—	—	"	—	—	—

Sisesevdu (kaal ja väärtsu) ja tollimaks 1931 a. tollitariifi ja de ja punktide järgi (järg) — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1931 (suite).

Tollitariifi §-id ja punktid	Aine nimetus	Kaal Kg	Väärtsu Kr	Tollimaks Kr	Tollitariifi §-id ja punktid	Aine nimetus	Quantité en kg	Väärtsu en kr	Droits de douane en kr
(105 ^c)	2 669	949	143	125 ^a	Loomuliikud värvatud	2	—	—
105 ^a	Sõõgsooda	129 494	20 634	8 147	125 ^b	317	174	4 731
105 ^b	Soebliti puhastamata	832 910	186 070	4 151	125 ^c	290 862	36 793	5 093
105 ^c	9 240	1 753	266	125 ^d	1 088 041	87 070	6 804
105 ^d	Glauwersool	92 395	5 077	613	126	Kaesa	820	715	48
(105 ^a)	136 336	10 147	—	(124 ^a)	504	350	10
(105 ^b)	2 087	474	10	126 ^a	36	109	15
105 ^c	Väärtsu ja väärtsu pumaatrium, sulav klaas	71 129	12 765	4 370	126 ^b	16	302	204
(105 ^d)	23 345	3 083	2 334	130	15 171	16 001	4 731
106	Punaäädikahapukui puhastamata	10 916	3 977	283	131	nine	166 513	80 293	12 642
(106)	55 000	10 149	109	(131 ^a)	Tsibuk- ja seetinaevaj	5 200	1 865	1 556
107	Klooritubi	138 224	1 424	1 424	(131 ^b)	104 012	46 548	9 164
108 ^a	Värvilise	130 763	13 825	3 212	132	43 967	22 585	8 823
(108 ^b)	25	89	1	133	Seetinaevaj	371	500	140
(108 ^c)	257 436	22 004	4 844	133 ^a	Värvilise	365	1 407	202
108 ^d	2 239	1 569	88	133 ^b	Värvilise	603	603	361
108 ^e	Lammastihnap, soolhape	109 806	10 478	773	134	73 930	448 505	58 231
108 ^f	Äädikahape	30 646	21 862	22 623	135	5 495	23 000	3 747
108 ^g	Vinakivi	4 998	7 060	2 229	136	42 953	66 882	12 979
(108 ^h)	3 096	5 985	1 298	(137 ^a)	Värvilise	2 592	2 592	1 021
(108 ⁱ)	Sidruni-, fosfor- ja bensoolhapped	4 709	10 849	1 698	(137 ^b)	10 656	20 874	8 441
(108 ^j)	2 242	4 275	898	(137 ^c)	6 423	9 207	4 620
(108 ^k)	7 848	3 398	800	(137 ^d)	4 777	8 132	—
(108 ^l)	1 294	4 333	470	137 ^e	Seetinaevaj	13 357	27 651	10 491
(108 ^m)	765	344	22	(137 ^f)	15 934	23 058	1 207
(108 ⁿ)	45	245	4	(137 ^g)	8 460	6 736	802
(108 ^o)	Gaas- ja pürogeenid	61	307	56	138	2 779	9 843	701
109 ^a	Baasvitrüol	2 736	1 391	1 453	139 ^a	Mineraalvitrüol	47 037	2 046	—
109 ^b	Värvilise	10 991	5 426	1 453	139 ^b	365 808	26 865	481
110 ^a	Kalk ja plaastrid	16	1 745	69	(139 ^c)	375 242	20 708	—
110 ^b	Hõbedat sisaldavad soolad	568	7 464	588	139 ^d	3 919	785	5
111 ^a	23	26	2	140	31 064	2 809	—
111 ^b	Vinapuuõli	294	433	71	140 ^a	Raud ja teras	3 783 312	368 035	24 257
112 ^a	Joodaatrium ja -kaalium	151	4 328	130	140 ^b	2 143	2 143	—
(112 ^b)	331	7 971	343	140 ^c	2 890 689	257 107	14 646
112 ^c	Keemilised ja farmats. ained ja preparaadid	568	10 686	486	140 ^d	15 893	4 582	162
(112 ^d)	22 747	15 093	8 922	141	1 648 461	422 301	24 236
(112 ^e)	6 146	3 721	1 814	141 ^a	77 581	37 777	513
(112 ^f)	357	509	388	141 ^b	25 234	2 671	—
(112 ^g)	8 021	4 305	23	141 ^c	57 061	11 614	375
(108 ^h)	4 746	4 952	947	141 ^d	100	37	1
(95 ^a)	1 603	2 532	561	141 ^e	30 875	2 776	—
(95 ^b)	3 648	1 931	851	141 ^f	6 081 442	461 061	18
(112 ^h)	0,4	2	—	141 ^g	955 338	121 140	158
(112 ⁱ)	4 983	3 374	1 807	142	2 209 721	583 792	88 420
(112 ^j)	4 801	4 341	982	143	Vask, alumiinium, nikkel ja teised	5 000	940	—
(104 ^a)	97 241	18 702	11 695	143 ^a	ern. metalleid	24 502	27 608	714
(112 ^k)	86 413	15 277	12 674	143 ^b	87 435	91 656	1 828
(106 ^f)	30 547	15 284	5 218	143 ^c	5 731	3 146	83
(112 ^l)	27 842	11 754	6 775	143 ^d	2 224	2 983	89
(112 ^m)	3 447	2 565	918	143 ^e	795	2 151	34
(112 ⁿ)	3 564	3 179	356	143 ^f	10 211	19 415	597
(112 ^o)	2 412	1 374	91	143 ^g	14 919	26 588	885
(112 ^p)	294	17 031	2 042	144 ^a	Impulstina	33 286	66 376	928
(112 ^q)	94	7 361	498	144 ^b	296	1 432	96
(112 ^r)	291	2 291	498	144 ^c	113	1 119	74
(112 ^s)	1 815	1 815	43	144 ^d	184	1 806	55

Sisseveidi (kaal ja väärtus) ja tollimaks 1931 a. tollitariifi ja tollimaks järgi (järg) — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1931 (suite).

Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kaal kg	Väärtus kr	Tollimaks kr	Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Quantité en kg	Väärtus en kr	Droits de douane en kr
(155 ^b bm)	Raud- ja terasraat	61 016	12 898	4 838	170	Prillid, binoklid	543	20 030	8 261
155 ^a a	"	49 142	52 484	3 461	171 ^a	"	(4127 tk.) 307	37 449	6 322
155 ^b am	"	570	982	66	171 ^b	"	1 023	14 736	5 364
155 ^b b	"	274	867	66	(171 ^b)	"	285	2 724	1 710
155 ^b c	"	8 279	4 568	182	(171 ^b m ²)	"	(336 tk.) 456	3 033	1 476
(155 ^b a)	"	20 318	19 382	702	171 ^b m ³	"	1 739,6	11 099	2 284
(155 ^b am)	"	642	799	36	(171 ^b d)	"	(6468 tk.) 2553	15 521	3 248
(155 ^b b)	"	57	78	6	(40 tk.)	"	4	484	484
(155 ^b c)	"	695	1 488	68	171 ^a a	"	(52 tk.) 1	1 820	188
(155 ^b am)	Raud- ja terasraakkaup	166 241	112 718	32 686	(171 ^b)	"	(18 tk.) 2	340	52
156 ^a am	"	17	82	6	(171 ^b)	"	(558 tk.) 56	9 111	1 235
156 ^b a	"	20 658	14 190	1 045	(171 ^c)	"	(70 tk.) 7	1 150	140
156 ^b b	"	41 042	30 755	6 407	(171 ^c)	"	(3 tk.) 30	105	85
156 ^b cbb	"	341 318	69 207	—	(171 ^d)	"	(1 tk.) 1	129	25
156 ^b d	"	15 460	7 677	1 892	(171 ^e)	"	(1 tk.) 0,5	16	8
156 ^b dab	"	14 720	12 009	2 075	(171 ^e)	"	(167 tk.) 225	4 165	1 150
156 ^b eaa	"	1 266	12 198	275	171 ^a	"	280	5 907	1 552
156 ^b ebb	"	239	2 152	86	171 ^b	"	28	230	80
(156 ^b b)	"	68 110	33 296	7 440	(171 ^c)	"	145	6 868	1 238
(156 ^b c)	"	108 380	20 158	5 040	Muusikariistad	"	1 811	8 338	1 800
(156 ^b d)	"	20 159	13 021	8 055	"	"	(4 tk.) 1 074	230	—
(156 ^b e)	"	1 668	13 905	569	"	"	(1 tk.) 120	150	—
156 ^b a	"	606	2 467	447	"	"	29	196	—
156 ^b b	"	8 577	49 703	4 893	"	"	30 046	106 044	12 836
156 ^b c	"	21 126	40 356	1 866	"	"	62	439	28
156 ^b d	"	1 557	10 014	1 866	"	"	308	1 759	1 167
156 ^b e	"	26 031	42 704	4 104	"	"	4 490	23 906	6 678
(156 ^b c)	"	55 461	63 421	8 285	"	"	1 741	10 543	1 41
(156 ^b d)	"	521	3 850	117	"	"	425	5 149	736
(156 ^b e)	"	381 121	301 766	34 557	"	"	6	1 295	4 062
157 ^a	Nõelad	729	8 425	1 522	"	"	2 724	17 295	202
157 ^b	"	65	4 910	274	"	"	404	2 727	202
157 ^c	"	678	2 018	565	"	"	42	314	8
(157 ^a)	"	304	1 748	301	"	"	206	4 891	206
(157 ^b)	"	682	870	244	"	"	62	1 652	02
(157 ^c)	"	922	9 042	1 840	"	"	4 368	3 568	767
158 ^a	Noakaup	10 199	83 236	12 529	"	"	4 847	6 654	2 068
158 ^b	"	6 086	24 682	2 610	"	"	(1 tk.) 20	184 495	32 711
158 ^c	"	2 215	17 888	2 191	"	"	(2858 tk.) 44310	197 187	24 439
158 ^d	"	632	2 573	137	"	"	(323 tk.) 52 354	2 881	681
158 ^e	"	7 792	25 120	2 801	"	"	(9 tk.) 1 017	2 851	481
(158 ^a)	"	52	668	260	"	"	(10 tk.) 1 157	2 621	350
(158 ^b)	"	1 394	43 850	9 540	"	"	(17 tk.) 13 904	34 129	12 514
(158 ^c)	"	105 926	46 705	15 030	"	"	(23 tk.) 26 441	56 458	21 911
(158 ^d)	"	6 024	9 633	9 047	"	"	(3 tk.) 4 197	10 206	3 143
(158 ^e)	"	68 565	65 972	3 895	"	"	(48 tk.) 57 600	146 759	31 617
(159 ^a)	"	13 539	16 718	98	"	"	(1 tk.) 1 400	1 750	150
(159 ^b)	"	119 820	117 165	2 171	"	"	(7 tk.) 11 070	22 766	1 954
(160 ^a)	Viktid, lahjad	190	288	6	"	"	(3 tk.) 4 800	5 935	95
(160 ^b)	"	17 529	8 076	897	"	"	(109 tk.) 185 407	238 916	19 049
(160 ^c)	"	3 689	24 031	1 167	"	"	(1 tk.) 740	1 724	267
(161 ^a)	Käsitööriistad	8 813	28 875	1 246	"	"	(34 tk.) 47 000	74 861	3 684
(161 ^b)	"	64 525	9 410	4 445	"	"	13	13	5
(161 ^c)	"	21 575	19 251	2 705	"	"	87	107 892	55
(161 ^d)	"	59 509	31 509	3 105	"	"	55 846	48 808	48 808
(162 ^a)	Trükkitearbed	6 512	32 691	309	"	"	32 197	10 475	10 475
162 ^b	"	763	7 371	98	"	"	4 701	7 852	1 919
163 ^a	Inglistina, seutina ning tsinkkaup	14 282	21 585	2 090	"	"	7 004	10 101	6 814
163 ^b	"	5 959	14 180	2 131	"	"	24 031	64 463	8 110

1639	4 688	11 861	3 405	1738	Lennikid	2 000	10 750
1640	271	1 249	866	174 ^b	Raukseeragunid	173 075	82 944
1641	8 428	3 609	1 705	175 ^a	Laevad	12,5 kst.	9 300
1642	12 280	45 716	1 824	175 ^b	"	87 37	10 250
1643	9 924	8 139	1 804	175 ^{am} *	"	18 447	22 253
1644	325 209	448 838	9 711	(175 ^a)	"	99,7 kst.	10 868
1645	119 177	311 485	15 467	(175 ^{am})	"	9 376	7 668
1646	5 212	15 306	1 849	(175 ^{am})	"	7 059	2 449
1647	65 042	52 925	3 754	(175 ^{am})	"	1 813	2 183
1648	25 478	28 960	2 802	(175 ^{am})	"	66 809	15 939
1649	16 213	28 960	3 281	(175 ^{am})	"	14 972	6 351
1650	2 459	4 832	76	176 ^b	"	700 000	28 968
1651	46 380	47 416	6 352	176 ^a	Paberimass mehaaniliseid valmis-	204	125
1652	3 515	4 910	1 92	176 ^b	tatud	204	1
1653	3 563	7 713	713	176 ^a	Faberiõhked ja makulatuur	147 536	166
1654	113 959	32 611	13 271	176 ^{am}	Tselluloos	1 303 949	225 259
1655	71 755	57 544	2 734	176 ^b	"	613 421	30 335
1656	29 054	117 049	5 810	177 ^a	Puupapp	877 181	156 131
1657	3 335	20 345	616	177 ^b	"	298 989	94 925
1658	1 374	8 075	459	177 ^c	Katuspapp	2 953	18
1659	2 155	28 489	8 076	177 ^{am}	"	139 223	35 409
1660	10 120	23 146	7 288	177 ^d	Bristolpapp, naupest ja papplems-	17 557	2 249
1661	1 562	49 958	1 982	177 ^e	seest katup lihtne	15 067	1 144
1662	28 459	15 503	10 459	177 ^f	"	15 071	1 144
1663	2 816	13 533	1 937	(177 ^{am})	"	11 592	11 130
1664	3 208	17 086	7 712	(177 ^d)	"	73 691	1 257
1665	4 240	9 738	2 977	(177 ^e)	"	1 876	414
1666	7 896	20 064	1 271	(177 ^f)	"	18 938	568
1667	2 213	3 735	2 213	(177 ^g)	"	70	143
1668	69 677	143 882	25 021	(177 ^h)	"	9 625	5 442
1669	1 685	2 576	842	177 ^a	"	2 372	886
1670	64 530	95 070	11 233	177 ^b	Paber igasugune	1 103	350
1671	488 851	360 138	7 216	177 ^c	"	545 928	298 076
1672	10 462	176 633	2 797	177 ^d	"	21 372	3 166
1673	14 041	8 884	531	(177 ^{am})	"	12 058	25 662
1674	5 553	27 865	2 450	177 ^b	"	234 936	163 835
1675	3 648	31 170	3 638	(177 ^c)	"	112 425	53 291
1676	43 410	667 854	844	177 ^d	"	146 996	106 390
1677	93 517	208 150	29 841	177 ^e	"	184 041	15 637
1678	44	380	14 272	(177 ^f)	"	12 063	257 595
1679	17	173	57	(177 ^g)	"	14 245	80 262
1680	350	1 889	21	(177 ^h)	"	7 667	14 846
1681	821	4 479	361	(177 ⁱ)	"	51 057	58 137
1682	1 423	3 359	745	(177 ^j)	"	3 961	16 574
1683	170 370	93 671	1 849	(177 ^k)	"	8 604	2 144
1684	165	501	2 472	(177 ^{am})	"	5 463	5 463
1685	332	1 375	43	177 ^a	Kirjalambrikud	17 015	24 969
1686	280	1 060	332	(177 ^b)	"	2 849	5 219
1687	473	672	81	(177 ^c)	"	434	239
1688	22	129	17	(177 ^d)	"	773	217
1689	86	59	18	(177 ^e)	"	40	298
1690	150 931	1 685 329	71 675	(177 ^f)	Paberikamp	1 670	9 634
1691	47	922	505	(177 ^g)	"	3 421	4 050
1692	2 610	52 129	3 902	(177 ^h)	Kartonnaitõb	180	3 421
1693	50 364	144 141	38 968	(177 ⁱ)	"	5 630	5 630
1694	847	13 652	7 295	(177 ^j)	Postkaardid, trükitud pildid	3 626	19 665
1695	28 472	73 264	13 670	(177 ^k)	"	2 802	8 604
1696	5 259	106 348	2 619	(177 ^{am})	"	231	2 802
1697	361	1 537	165	(177 ^b)	"	645	3 738
1698	9 053	100 346	33 208	(177 ^c)	Noodid	291	291
1699	3 795	78 086	2 948	(177 ^d)	Raamatud ja ajakirjad	10 806	61 900
1700	6 448	53 870	8 272	(177 ^e)	"	1 041	56 868
1701	11 023	94 146	8 261	(177 ^f)	"	126	2 637
1702	21	386	8	(177 ^g)	"	712	429
1703	4 036	74 838	5 893	(177 ^h)	"	1 798	1 798
1704	13 672	244 360	23 542	(177 ⁱ)	"	2 885	2 885
1705				(177 ^j)	"	2 771	4 573
1706				(177 ^k)	"	987	1 494

Sissevedu (kaal ja väärtus) ja tollitariifi §-de ja punktide järgi (lkg) — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ de tarif douanier en 1931 (suède).

Tollitariifi §-id ja punktid	Aimete nimetus	Kaal Kg	Väärtus Kr	Tollimaks Kr	Tollitariifi §-id ja punktid	Aime nimetus	Quantité en kg	Valeur en kr	Droits de douane en kr
179 ^a	Puuviil	8 882 235	3 422 033	28 859	(200 ^a)	Villased kangad	309	4 882	4 004
179 ^b	Draud	2 994 867	773 100	—	(201 ^a)	"	10 006	132 024	47 878
179 ^c	Kanep ja muud tsjmeriligi kiudained	837 137	129 666	—	(201 ^b)	"	71 429	1 016 027	514 819
(179 ^a)	"	134 848	57 646	5 311	(201 ^c)	"	103	1 136	772
180 ^a	Siid	258	187	249	(199 ^a)	"	20	329	248
180 ^b	"	895	12 652	746	(202 ^a)	Villased kangad tehnilis. carbeks	47 732	582 405	368 565
181 ^a	Vill	286 112	511 697	3 041	(202 ^b)	Kaamelihaarvestest masinarahmad	19 187	174 603	6 311
182 ^a	"	4 067	7 432	188	(203 ^a)	Vaibad villased	1 502	6 462	3 192
182 ^b	"	16 820	6 142	208	(203 ^b)	"	29	340	8
182 ^c	Puuviilavatt	15 098	4 137	10 000	(204 ^a)	Kujutatud teosed sidist	32	135	474
183 ^a	"	13 898	34 317	2 375	(204 ^b)	"	143	8 057	12 140
183 ^b	"	15 450	34 228	5 662	(204 ^c)	"	20	1 479	692
183 ^c	"	920	3 868	1 062	(204 ^d)	"	24	1 214	959
183 ^d	Puuviilane lõng ja niit	1 942	5 696	2 130	(204 ^e)	"	11	410	317
183 ^e	"	225	1 279	297	(204 ^f)	"	5	156	144
183 ^f	"	753	4 143	205	(204 ^g)	Kujutatud teosed muust materjal.	4 122	102 574	48 557
183 ^g	"	7 790	61 178	24 191	(204 ^h)	"	8 734	208 314	48 911
183 ^h	"	8 060	80 210	36 642	(204 ⁱ)	"	701	14 045	6 714
183 ⁱ	"	4 880	48 407	21 547	(204 ^j)	"	96	700	417
183 ^j	"	16 840	160 468	8 510	(204 ^k)	"	1 049	21 481	8 653
183 ^k	"	1 297	8 255	3 510	(204 ^l)	"	449	2 278	1 636
183 ^l	"	1 204	10 099	3 427	(204 ^m)	"	975	26 050	9 489
183 ^m	"	15 175	49 162	18 513	(205 ^a)	Põim- ja posamentitöö sidist ja poolsidist.	421	22 016	17 204
184 ^a	Lõng, muud tsjmeriligi kiudainetest	3 039	14 548	4 000	(205 ^b)	Põim- ja posamentitöö muust materjalist	724	11 416	5 692
184 ^b	"	58	110	110	(205 ^c)	Kaangahled	90	418	5
184 ^c	"	232	2 200	8 524	(205 ^d)	"	256	2 582	1 060
185 ^a	Siid hedratud, korratatud	1 090	21 800	2 508	(205 ^e)	Põimandor kaunilatoõtsusaks	112	526	94
185 ^b	"	448	14 158	164 654	(205 ^f)	"	189	663	48
185 ^c	"	51 481	385 072	49 843	(205 ^g)	Tuul puuvillane	7 451	87 554	64 537
(185 ^a)	"	50 047	363 751	24 031	(206 ^a)	muust materjalist	115	3 330	6 036
(185 ^b)	"	5 450	63 381	4 054	(206 ^b)	sidist	27	2 495	8 272
(185 ^c)	"	1 918	19 479	2	(207 ^a)	Põisid sidist	116	9 342	8 061
186 ^a	Vill soetud	5	72	5 638	(207 ^b)	Põisid puuvillast	21	1 542	1 375
186 ^b	"	18 634	115 801	8 093	(207 ^c)	"	720	38 292	15 732
186 ^c	"	8 788	62 224	3 093	(208 ^a)	Tlkanustööd	152	9 688	3 151
186 ^d	"	60 170	319 732	20 864	(208 ^b)	"	34	5 660	8 482
186 ^e	"	113 817	611 263	42 097	(208 ^c)	"	13	1 726	1 726
186 ^f	"	6	60	20 864	(208 ^d)	"	70	5 189	4 217
187 ^a	Puuviillarife värvimata	4 179	82 535	8 534	(208 ^e)	"	5	582	392
187 ^b	"	3 878	26 440	11 337	(208 ^f)	"	5	267	242
187 ^c	"	8	42	—	(208 ^g)	"	5	715	344
187 ^d	"	6 750	49 503	18 033	(208 ^h)	"	11	10 583	15 796
187 ^e	"	11 738	11 589	11 589	(208 ⁱ)	"	4	129	36
187 ^f	"	83	1 253	1 250	(209 ^a)	"	1 473	23 451	5 996
187 ^g	"	1	8	14	(209 ^b)	"	1 067	16 527	8 168
(187 ^a)	"	908	19 368	3 266	(209 ^c)	"	128	5 104	2 212
187 ^b	"	55	512	276	(209 ^d)	"	241	5 060	2 830
187 ^c	"	23	301	185	(209 ^e)	"	8	1 148	1 777
188 ^a	Puuviillarife värvitud	67 957	576 907	349 703	(209 ^f)	"	11	998	656
188 ^b	"	25 183	221 848	106 667	(209 ^g)	"	7	648	678
188 ^c	"	8 111	121 037	78 705	(209 ^h)	"	8	1 084	702
188 ^d	"	628	8 608	6 257	(209 ⁱ)	"	15	305	381
(188 ^a)	"	154	803	164	(209 ^j)	"	3	1 189	338
(188 ^b)	"	15	473	2 283	(209 ^k)	"	3	109 741	54 681
(188 ^c)	"	4 729	187 267	86 526	(209 ^l)	"	6	13 158	7 091
189 ^a	Puuviilane samet ja plüüs	12 916	98 853	10 047	(210 ^a)	Kübarad ja niitsid	(62 200 tk.)	109 741	13 158
(189 ^a)	"	105 398	98 853	8 124	(210 ^b)	"	6 251	13 158	7 091
(189 ^b)	"	19 813	15 662	2 197	(210 ^c)	"	(12 032 tk.)	67 168	9 659
(189 ^c)	"	3 662	2 587	2 401	(210 ^d)	"	1 602	13 158	7 091
(190 ^a)	"	3 002	6 089	2 401	(210 ^e)	"	1 602	67 168	9 659
(190 ^b)	"	56	435	—	(210 ^f)	"	—	—	—

	81	786	297	210*	(1 072 tk.)	3 830	1 952
190*	8 400	64 725	2 651	210*	108	809	552
191	43 200	25 564	4 157	210*	(4 tk.)	40	28
191*	6	10	5	211 ^a	2	18 831	6 537
192*				211 ^b	(2 981 tk.)	36	11 066
192*	1 988	6 204	5 294	211 ^b	1 493	31 517	1
193	270	3 046	1 767	211 ^b	9 tk.)	20	
193*	114	8 036	2 656	211 ^b	4		
193*	30	590	1 104	211 ^b	(11 455 tk.)		
194	28 529	697	806	211 ^b	5 723		
194*	36	102 508	26 415	211 ^b	(6 tk.)		
194*	369	644	210	211 ^a	2		
194*	6 559	1 246	201	211 ^a	2 255	12 569	
194b	1 011	30 820	10 892	212*	2 255	26 991	
194*	62 081	1 197	810	212*	7 040	33 553	
194*	18 063	64 074	13 408	212*	7 132	43 179	
194*	1 581	14 739	19 350	213*	8	1 536	
194*	1 767	8 079	3 079	213*	19	1 289	
195*	6 058	3 200	960	214*	998	1 422	
195*	1 081	199 046	199 046	214*	770	6 307	
196*	1 177	335 878	39 651	215*	420	27 703	
196*	13	58 871	5 503	215*	4 743	37 462	
196*	22	625	4 178	215*	293	3 488	
196*	28	464	543	215*	1 716	21 580	
197*	4 770	115 354	201	215*	1 889	18 311	
197*	95	2 888	86 086	215*	527	1 579	
198*	1 127	9 843	3 185	216	573	2 556	
198*	1 402	11 856	1 858	Kirjutus-, joonistus- ja maalimis-	8 379	7 281	
198*	3 654	3 654	1 858	vahendid ern.	500	208	
199*	87	45	151 050	Teaduslikud kollektiivloomid	13 098	89 582	
199*	13 858	245 475	72 875		226	1 541	
199*	7 544	113 968			16	94	
					71	79	
					13	79	

V ä l j a v e d u - E x p o r t i o n .

	816	90 783	1 688	(2*)	21 874	19 466	3 154
3 ^a	816	90 783	1 688	4 ^a	9 092	7 684	381
3 ^b	43	2 503	51	4 ^b	0,03 sc.	157	19
3 ^b	617	52 254	1 722	5 ^a	98 735	16 878	721
3 ^c	49	2 819	143	6 ^a	19 874	3 880	112
3 ^c	61	13 880	1 018	6 ^b	1 643	386	45
3 ^d	4	601	68	7 ^a	1 713 237	43 086	1 345
3 ^d	80	7 775	440	7 ^b	1 310 563	28 422	1 920
3 ^e	2	165	12	7 ^c	100	5	4
3 ^e	3 583	68 536	1 280	10 ^a	3 982	1 935	427
4 ^a bb	237	7 464	473	7 ^b	77 890	15 700	465
4 ^a bb	1 604 k.j.	693	254	10 ^b	634	634	180
1 ^c	764	194	117	7 ^c	880	600	230
1 ^c	119 230	127 046	33 305	10 ^b	1 680	6257	746
2 ^a	72 843	63 700	9 056	10 ^c	17 084	4 888	242
4 ^c d	3 656	4 175	1 014	10 ^c	4 888		
4 ^b b							

Karussalad:

Rebsenahad	816	90 783	1 688
Tõht-, kärbi-, ilvesenah.	43	2 503	51
Nugise- ja nirghalad	617	52 254	1 722
Soarmanahad	49	2 819	143
Orava-, mähre-, koojuän.	61	13 880	1 018
Putsadused	4	601	68
4-abb	80	7 775	440
1 ^c	2	165	12
2 ^a	3 583	68 536	1 280
4 ^a bb	237	7 464	473
1 ^c	1 604 k.j.	693	254
2 ^a	764	194	117
4 ^c d	119 230	127 046	33 305
4 ^b b	72 843	63 700	9 056
	3 656	4 175	1 014

*) Kinofilmid valmiskujul, nende kaaluvate trükitud piltide ja grammofonplaatide toll on arvatud juurefilma kaalu ja väärtuseta.

SUUR- ja KESKTÖÖSTUSE LEVING LINNADES ALEVEIS ja MAAL 1930 a.

LOCALISATION des ENTREPRISES INDUSTRIELLES d'après des VILLES, BOURGS et CAMPAGNE en 1930.

Sisu: Suurtööstus: 1. Suurtööstuse ettevõtete arv, lhk. 524. 2. Töötanud isikute arv, lhk. 525. 3. Tööstuse toodang, lhk. 525. 4. Ülevaade üksikute tööstuserühmadest, lhk. 526. Kesktööstus: 5. Ettevõtete arv, lhk. 527. 6. Kesktööstuses töötanud isikute arv, lhk. 527. 7. Kesktööstuse toodang, lhk. 528. 8. Märkus üksikute tööstuserühmade kohta, lhk. 528. 9. Linnad, alevid ja maa tööstuse asupaigana, lhk. 529.

SUURTÖÖSTUS. — GRANDE INDUSTRIE.

1. Suurtööstuse ettevõtete arv
Nombre des grandes entreprises industrielles.

Jälgides suurtööstuse ettevõtete levimist, eraldame linnades, alevites ja maal asuvad suurtööstuse ettevõtted, selgitades nende osatähtsust tööstuse asupaikadena.

Suurtööstuse ettevõtete arv alates 1923 a. on teinud läbi väiksed võnked. 1924 ja 1929 a. oli 279 ettevõtet. Need arvud on jäänud maksimaal-arvudeks, millest kõige suurem — 14 %-line lahkumine esineb 1926 a., mil ettevõtete arv langes 240-ni. 1930 a. näitas väikest, 2,2% langust.

Järgnevates kokkuvõtetes kasutame peamiselt 1930 a. arvusi, millised avaldatud E. Stat. nr. 121. Andmete jaotus linna, alevite ja maa järgi on tehtud Keskbüroo algmaterjalide järgi.

Linnades asus (1930 a.) 198, maal 65 ja alevites 10 suurtööstus-ettevõtet; linnades 72,5 %, maal 23,8 % ja alevites 3,7 % ettevõtete üldarvust. Üksikute rühmade järgi oleks pilt järgmine. Täielikult asuvad maal murrud ja kaevandused, mida tingib nende ürgtoodangu laad. Mineraalide ümbertöötamine sünnib juba ülekaalukalt linnades ja alevites. Linnade arvele langevad telliskivi- ja savitööstused, kivi-raiumistööstus ja üks klaasitööstus. Maa omab klaasitööstuses esikoha ning on täielikult lubja- ja kipsitööstuste asupaigaks. Alevites asub tsemendi- ja osaliselt savitööstus.

Metallitööstuses on täieline peremees linn. Ainult paar raudtee-tehast langeb alevi ja maa arvele.

Keemiatööstus on samuti linnas, arvatud välja ainult põlevkiviöli ja õliümbertöötamise vabrikud, mis asuvad maal.

Nahatööstus — toornahkade ümbertöötamine ja nahkesemete valmistamine asub linnades, arvatud välja üks tööstusettevõtte.

Tekstiiltööstuse asukohaks on linnad ja alevid. Alevite osaks on kalevivabrikud, üks lina ketruuse- ja kudumis- ja puuvillariide ümbertöötamisvabrik.

Muude tekstiilesemete- ja riidevabrikute asukohaks on linn.

Vineeri, mööbli ja teiste puutööstusesemetetööstuste asupaikadeks on linn, arvatud välja lauavabrikud ja saeveskid, kus ülekaal läheb maale. Linnas on lauavabrikuid 18, alevites 2 ja maal 30.

Paberitööstuse asukohtadeks on linnad. Ainult puumassivabrikud on ülekaalukalt maalise iseloomuga. Paberikaupade valmistamine sünnib linnades.

Poligraafiatööstus asub täielikult linnades. Samuti on ka toidu- ja maitseainete ning kehakatte ja pudukaupade tööstuserühmadega, arvatud välja tärglise-tööstus ja üks õllevabrik, mis asuvad maal.

Suurtööstuse ettevõtete arv 1930 a.

	Linnad	Alevid	Maa
I Murrud ja kaevandused	—	—	17
II Mineraalide ümbertöötamine	7	2	6
III Metallitööstus	42	1	1
IV Keemiatööstus	10	—	2
V Nahatööstus	7	—	1
VI Tekstiiltööstus	18	4	—
VII Puutööstus	34	2	30
VIII Paberitööstus	8	—	4
IX Poligraafiatööstus	23	—	—
X Toidu- ja maitseainete-tööstus	29	1	2
XI Kehakatte- ja pudukaup-tööstus	15	—	—
XIII Elektri- ja gaasijaamad	5	—	2
Kokku	198	10	65

Üksikute linnade järele jaguneb suurtööstuse ettevõtete arv: Tallinn 116, Tartu 35, Pärnu 19, Narva 9, Valga 5, Viljandi 4, Rakvere 3, Võru 3, Nõmme 1, Türi 1, Põltsamaa 1, Tapa 1, kokku 198.

Üksikute rühmade järele oleks suurtööstuse jaotus nelja suurema linna vahel järgmine:

	Tallinn	Tartu	Pärnu	Narva
I Murrud ja kaevan.	—	—	—	—
II Mineraalide ümber- töötamine	5	—	—	—
III Metallitööstus . .	28	7	3	1
IV Keemiatööstus . . .	7	2	1	—
V Nahatööstus	3	2	—	—
VI Tekstiiltööstus . .	7	1	3	3
VII Puutööstus	12	9	9	2
VIII Paberitööstus . .	6	1	—	—
IX Poligraafiatööstus	13	5	—	2
X Toidu- ja maitse- ainete tööstus	20	5	2	—
XI Kehakatte- ja pu- duk-t.	13	1	—	1
XIII Elektri- ja gaasi- jaamad	2	2	1	—
Kokku	116	35	19	9

Tallinnas on suurimaks rühmaks metallitööstus 28 ettev. Sellele järgneb toidu- ja maitseainete rühm 20 ettevõttega. Edasi on pea ühevõrdsetena kehakatte- ja pudukaupade-, poligraafia- ja puutööstuse rühmad. Tartus on esikohal puutööstus 9 ettevõttega ning järgnevad metalli-, toidu- ja maitseainete- ja poligraafiatööstused. Pärnus domineerib puutööstus 9 ettev. ning Narvas tekstiiltööstus 3 ettevõttega.

2. Töötanud isikute arv.

Nombre des travailleurs.

Töötanud isikute arvu suhtes on võetud vaatlusele 256 suurtööstus-ettevõtet, nimelt need, mille kohta on olemas ka toodangu ja tarvitatud materjalide andmed. Andmed puuduvad peamiselt metallitööstusest. Nimelt on arvestamata raudteede töökojad, Tallinna linna trammi-osakond, tuletornide ameti töökoda. Peale nende on jäänud välja ettevõtteid veel teistest rühmadest, nagu Tartu pudretivabrik, Valga liiprite immutusetehas j. m. t. Kokku

on arvestamata osas ettevõtteid 17 ja töötajaid 1 578. Üldarvuliselt on linnades 21 679 t., alevites 2 049 t. ja maal 4 598 töötajat.

Kui ettevõtete protsent linna, alevi ja maa vahel suhtus 72,5:3,7:23,8, siis töötajate järele linnade ja alevite osatähtsus suurtööstusettevõtete asupaikadena kasvab. Linna, alevi ja maa töötajate arvud sul-tuvad nagu 76,5:7,3:16,2. Suurimaks rühmaks on linnades tekstiiltööstus 7 732 töötajaga. Sellele järgnevad puutööstus 2 890 t., metallitööstus 2 667 t. ja toidu- ja maitseainetetööstus 2 165 t.

Alevite suurtööstusliikudeks ettevõteteks on tekstiiltööstus, tsemendi- ja savitööstus kogu mahutusega 2 049 t.

Linnade ja alevite kõrval on maa puhtaimeliselt murdude ja kaevanduste asupaikaks, kuhu on mahutatud 2 769 t. Töölise mahutuvusest järgmised rühmad on puutööstus, s. o. lauavabrikud 735 t., paberitööstus 453 t. ja mineraalide ümbertöötamine, mille hulka loetakse lubja-, klaasi-, gipsi- ja savitööstused, kokku mahutab 404 töötajat.

3. Tööstuse toodang.

Production des grandes entreprises.

Toodangu ja tarvitatud materjalide kokkuvõtte arvud käivad umbes 95 % kohta suurtööstusest, kui võtta aluseks töötajate andmed. Arvestamata osast langeb raudtee töökodade ja tehaste arvele umbes 80 %.

Nettotoodangust langes ühele töötanud isikule: linnades 1 929 kr, alevites 1 380 kr ja maal 1 744 kr, keskmiselt 1 860 kr. Palkade osa nettotoodangust on linnades 41 %, alevites 48 % ja maal 46,8 %, keskmiselt 42,3 %.

Kui nettotoodangu arvud täiendame 100%-ni, oletades toodangu proportsionaalsust töötanud isikute arvule, leiame, et linnadele langeb 44,3 milj. kr, alevitele 3,2 milj. kr ja maale 8,5 milj. kr.

Suurtööstuse toodang ja materjalide tarvitamine väärtuse järgi 1930 a. linnades, alevites ja maal.
Production des grandes entreprises industrielles et la valeur des matières employées en 1930 (kr).

1.

	Ettevõtete arv, mille kohta andmed <i>Nombre des entreprises ayant fourni des renseignements</i>			Töötanud isikute arv (keskmine aastas) <i>Nombre des travailleurs (moyenne ann.)</i>			Valmistatud kaupade väärtus <i>Valeur des marchandises fabriquées</i>			Saadud tasu parandustööde ja klientide materjalide ümbertöötamise eest <i>Somme tot. gag. p. la transform. de matières premières non apparten. aux entreprises</i>			Müüdid elektrivoolu <i>Vente de l'énergie électrique</i>		
	L.	A.	M.	V.	B.	A.	L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.
I. Murrud ja kaevandused	—	—	10	—	—	2 769	—	—	3 439 861	—	—	—	—	—	—
II. Mineraalide ümbertöötamine	7	2	6	231	572	404	615 478	1540 817	1 468 989	—	1 040	4 200	—	34 050	—
III. Metallitööstus	33	—	—	2 067	—	—	5 184 232	—	—	1906 461	—	—	—	3 021	—
IV. Keemiatööstus	9	—	2	492	—	84	3 215 300	—	655 100	—	—	—	—	—	80 485
V. Nahatööstus	7	—	1	343	—	16	4 429 650	—	40 620	10 257	—	—	—	—	—
VI. Tekstiiltööstus	16	4	—	7 732	1 374	—	23055 589	2854 443	—	470 631	964 861	—	—	58 233	—
VII. Puutööstus	33	2	30	2 890	82	734	7 863 309	107 508	2 460 218	288 937	52 451	98 845	—	4 976	—
VIII. Paberitööstus	8	—	4	1 884	—	453	10561 140	—	2 972 766	672	—	—	—	—	—
IX. Poligraafiatööstus	23	—	—	1 317	—	—	—	—	—	3641 434	—	—	—	—	—
X. Toidu- ja maitseained	20	1	2	2 165	21	77	19060 799	177 689	1 062 816	240 906	—	—	—	—	—
XI. Kehakate ja pudukaup	14	—	—	1 325	—	—	5 692 525	—	—	120 157	—	—	—	—	—
XIII. Elektri- ja gaasijaamad	5	—	2	633	—	61	371 332	—	—	—	—	—	1632 860	—	1100 627
Kokku	184	9	63	21679	2 049	4 598	85049 399	4680 457	12095 168	6679 455	1018 352	103 045	1699 090	34 050	1181 112

Suurtööstuse toodang ja materjalide tarvitamine väärtuse järgi 1930 a. linnades, alevites ja maal (järg).
Production des grandes entreprises industrielles et la valeur des matières employées en 1930 (kr) (suite).

1.	Tarvitatud materjal — Valeur des matières prem. empl.									Nettotoodang Production nette					
	Sellest — Dont														
	Üldse — Total			Kütteained Combustibles			Väljaspoolt saadud elektrivool Energie électrique reçue ailleurs								
										L.	A.	M.	L.	A.	M.
I. Industries extractives . . .	—	—	287 995	—	—	28 895	—	—	36 141	—	—	—	—	—	3 151 666
II. Industrie minérale . . .	162 715	693 589	724 529	88 415	253 205	300 024	2 546	—	—	—	—	452 758	877 318	—	743 660
III. „ des métaux . . .	2 174 327	—	—	264 102	—	—	67 369	—	—	—	—	4 919 387	—	—	—
IV. „ chimique . . .	1 509 551	—	377 383	64 873	—	—	20 509	—	—	—	—	1 705 749	—	—	358 202
V. „ des cuirs et peaux textile . . .	3 151 637	—	12 300	68 950	—	1 500	7 079	—	—	—	—	1 288 220	—	—	28 320
VI. „ du bois . . .	13 373 864	2050 966	—	470 039	276 359	—	6 960	87	—	—	—	9 210 589	1 768 838	—	—
VII. „ du papier . . .	4 917 174	63 841	1502 863	7 238	—	—	25 895	80	1 514	—	—	3 240 048	96 618	—	1 056 198
VIII. „ polygraphique . . .	10 284 557	—	1822 743	1160 680	—	230 139	3 045	—	—	—	—	6 277 255	—	—	1 150 023
IX. „ de l'alimentation et des boissons etc. . .	1 079 496	—	—	29 681	—	—	68 048	—	—	—	—	2 561 938	—	—	—
X. Confection de vêtements et tab. de mercerie . . .	11 260 687	61 527	321 515	286 108	4 383	38 204	73 235	276	140	—	—	8 041 018	86 162	—	741 301
XI. Usines électriques et à gaz d'éclairage . . .	3 138 624	—	—	58 809	—	—	58 873	—	—	—	—	2 674 058	—	—	—
XIII. Usines électriques et à gaz d'éclairage . . .	554 648	—	312 004	545 183	—	307 683	3 309	—	624	—	—	1 440 594	—	—	788 023
Total	51 607 330	2904 423	5361 332	3048 078	533 941	906 445	337 048	443	38 419	—	—	41 830 614	2 828 436	—	8 017 993

4. Ülevaade üksikutest tööstuserühmadest.

Aperçu d'après les branches industrielles.

Murrud ja kaevandused. Kõik ettevõtted asuvad maal. Toodetud varade koguväärtus on 3 440 tuh. kr. Kõige suurema rühmana esinevad põlevkivikaevandused, mille toodang 1930 a. 497 955 tn. põlevkivi, 2 276 tuh. kr väärtuses. Turbatööstuse toodang 1930 a. oli 289 tuh. m³ pressturvast, 964 tuh. kr väärtuses. Fosforiidi-, marmori- ja kipsikaevanduste toodang väärtuselt kokku võrdub 200 tuh. kr.

Mineraalide ümbertöötamine. Toodangu üldväärtusest langeb linnale 615 tuh. kr, alevitele 1 541 tuh. kr ja maale 1 464 tuh. kr. Telliskivi- ja savitööstused asuvad peamiselt linnades 473 tuh. kr toodanguga. Toodeti peaausjalikult igasuguseid telliskive, kogu rühmas 10,4 milj. tk. Kolmest klaasivabrikust asub 2 maal, nimelt Järvakandi tahvelklaasi ja Meleski pudelite ja klaasnõude vabrik. Väärtuse järgi nende kogutoodang on 1 131 tuh. kr. Täielikult asuvad maal lubjatehased Tamsalus ja Rakkes 20 tuh. kr toodanguga. Rühma kõige suurem tööstuseharu — tsemenditööstus asub Kunda alevis. Toodang 1930 a. oli 47 295 tn. br., 1 509 tuh. kr väärtuses.

Metallitehased asuvad ainult linnades. Valmistatud kaupade koguväärtus 5 184 tuh. kr.

Keemiatööstus. Peale põlevkiviõlide vabrikute, mille toodang 665 tuh. kr, asuvad kõik teised tööstuseharud linnades. Tikuvabrikust on jäänud järele 2, mis tootsid 1930 a. 119 milj. toosi tikke, 1 294 tuh. kr väärtuses. Kummi- ja kunstsarvabrikutes valmistatud kaupade koguväärtus on 836 tuh. kr.

Nahatööstusettevõtetest peale ühe nahavabrikut asuvad kõik linnades. Linnades asuvate ettevõtete poolt valmistati 4 409 tuh. kr väärtuses mitme-

sugust nahka. Maal valmistati 41 tuh. kr väärtuses nahku.

Tekstiiltööstus. Rühmas oli 20 ettevõtet 9 106 töötajaga. Neist 16 ettevõtet 7 732 töötajaga asus linnades ja 4 ettevõtet 1 374 töötajaga alevites. Alevites asusid üks puuvillartide kudumis- ja ümber- töötamisvabrik ja kaks kalevivabrikut ning üks linaketrase- ja kudumistööstus. Linna tekstiiltööstuse toodang võrdub 22 056 tuh. kr. Alevite oma selle kõrval 2 854 tuh. kr. Kõige suurema alarühma moodustavad puuvillavabrikud, mille toodang 15 521 tuh. kr. Järgmise rühma moodustavad linaketrase- ja kudumisvabrikud, arvult linnades 4, nende kogutoodang 3 982 tuh. kr. Järgnevad kalevivabrikud linnades 1 172 tuh. kr ja alevites 2 784 tuh. kr toodanguga.

Puutööstus. Ainult saeveskid jagunevad linnade, alevite ja maa vahel. Muud tööstuseharud tegutsevad linnades. Linnades oli saeveskite toodang 1930 a. 1 447 tuh. kr, alevites 108 tuh. kr ja maal 2 460 tuh. kr. Vaadeldes nettotoodangut selgub, et linnades on see 675 tuh. kr, alevites 97 tuh. kr ja maal 1 056 tuh. kr.

Paberitööstus. Paberivabrikutest ainult Kohila paberivabrik asub maal, samuti kui kõik puht tselluloosi ja pumassi vabrikud. Paberivabrikud linnades tootsid 16 329 tuh. kr ja kolm tselluloosi ja pumassi vabrikut (Jägala, Joaveski ja Tammiku) — 787 tuh. kr väärtuses. Paberikaupu valmistati linnades 233 tuh. kr väärtuses. Kokkuvõetult paberitööstuse toodangust väärtuse järgi langeb linnadele 16 561 tuh. kr ja maale 2 973 tuh. kr.

Toidu- ja maitseainete ümbertöötamine. Toidu- ja maitseainete 32 tööstusest asub 29 linnas, 1 alevis ja 2 maal. Maa- ja alevitööstusteks on ölle-

ja tärlisevabrikud. Kõige suurema rühmana (752 töötajat) esineb tubakatööstus. 1930 a. toodang oli 9 176 tuh. *kr.* Suuruselt järgmine haru on šokolaadi- ja kompvekitööstus (614 t.), aastatoodang 2 661 tuh. *kr.* Nelja jahuveski ja leivatööstuse toodang 1930 a. oli 4 467 tuh. *kr.* Õlevabrikute toodang jaguneb linna ja maa vahel. Linna osa on 1 110 tuh. *kr.*, kuna maa osa 859 tuh. *kr.* Kõik teised tööstused, nagu taimevõitööstus, pärmivabrik, veini- ja kohvitööstus j. t., on koguselt märgatavamalt väiksema tähtsusega. Toidu- ja maitseainetetööstuse netto-

toodang linnas on 8 041 tuh. *kr.*, alevis 86 tuh. *kr.* ja maal 741 tuh. *kr.*

Kehakatte- ja pudukaupade tööstus asub eranditult linnas. Rühma toodang väärtuse järgi on 5 693 tuh. *kr.* Sealjuures nettotoodang 2 674 tuh. *kr.*

Elektri- ja gaasijaamad. Elektriijaamadest asuvad Ellamaa ja Ulila maal, teised kõik linnades. Linnade elektriijaamad müüsid elektrit 1 633 tuh. *kr.* väärtuses ning maa elektriijaamad 1 101 tuh. *kr.* eest. Gaasijaamade toodang oli 1930 a. 371 tuh. *kr.*, mis saadi valgustusgaasi, koksi ja tõrva müügist.

KESKTÖÖSTUS. — INDUSTRIE MOYENNE.

(5—19 töötajaga — de 5—19 travailleurs.)

5. Ettevõtete arv. Nombre des entreprises.

Keskttööstuse ettevõtteid 5—19 palgalise isikuga 1930 a. oli linnades 362, alevites 11 ja maal 58 ettevõtet. Arvestusest on jäetud välja jahuveskid, piiritusevabrikud ja piimatalitused, ühesõnaga põllumajanduslikud tööstuseharud, mis enamikus kuuluvad väiketööstusse. Üksikute rühmade järele keskttööstuse ettevõtted ja nende töötajate arv jaguneb järgmiselt:

Keskttööstusettevõtted ja nende töötajad linnades, alevites ja maal 1930 a.

	Ettevõtete arv				Keskmine töötajate arv			
	L.	A.	M.	Kokku	L.	A.	M.	Kokku
II Kivide ja muldade ümber.	19	—	7	26	144	—	39	183
III Metallitööstus	60	—	1	61	535	—	8	543
IV Keemiatööstus	22	—	2	24	214	—	8	222
V Nahatööstus	18	2	—	20	164	10	—	174
VI Tekstiilitööstus	30	4	0	43	311	29	67	407
VII Puutööstus	54	1	34	89	450	25	237	712
VIII Paberitööstus	8	—	3	11	75	—	39	114
IX Poligraafia.	38	1	—	39	365	18	—	383
X Toidu- ja maitseainetetööstus	60	2	1	69	592	15	8	615
XI Kehakatte ja puduk. t.	44	1	—	45	366	11	—	377
XIII Elektriijaamad	3	—	1	4	31	—	5	36
Mokku	362	11	58	431	3 247	108	411	3 766

Samuti kui suurtööstuse levimisel, on linn ka keskttööstuse ettevõtete asupaigana ülekaalus. Metall-, keemia-, poligraafia-, toidu- ja maitseainete-, kehakatte- ja pudukaupade tööstused asuvad pea täielikult

linnades. Osaliselt maal on puutööstuse rühmas saeveskid, tekstiilitööstuse rühmas villakraasimis- ja ketruuse vabrikud, kivide ja muldade tööstuses telliskivi- ja savitööstused ja paberitööstuse rühmas puupapi vabrikud.

6. Keskttööstuses töötanud isikute arv. Nombre des travailleurs.

1930 a. oli keskttööstuses töötajaid kokku 3 765 isikut. Neist langes linnadele 3 247, alevitele 108 ja maale 411 isikut. Kõige enam töölisj mahutas metallitööstus linnades, kokku 535 töötajat.

Kõige rohkem töötajaid mahutab keskttööstus suvesesoonil aprillist augustini. Töötajate arvu kasv langeb sesoonitööstuste—saeveskite ja savitööstuste arvele.

1928 a. keskttööstuse andmete võrdluse selgub, et keskttööstusettevõtete arv on langenud 1928 kuni 1930 a. 439 ettevõttelt 431 ettevõttele. Samal ajal töötanud isikute arv on vähenenud 4 288 t. 3 766 töötajale, s. o. 522 t. ehk 12,2%. Suur tööliste arvu langus pole kõik seletatav tööstuste sulgemisega, vaid tööliste arvu vähendamisega ettevõtteis tegevuse vähenemise tõttu. Üksikutes harudes on isegi tööstuste ja töötajate arvud näidanud väikest tõusu, samal ajal kui teised osutavad langust. Oma tegevust on suurendanud keemiatööstus, nahatööstus ja toidu- ja maitseainete tööstus. Vähenemist ettevõtete ja töötajate arvel näitab kivide ja muldade ümber-töötamine, savi- ja telliskivitööstuste arvel. Suur töötajate arvu tagasiminev esineb metallitööstuses, kus ettevõtete arv on vähenenud 7 võrra samal ajal kui töötajate arv on langenud 791-lt 543-le, s. o.

Keskttööstusettevõtteis töötanud isikute arv kuude järgi 1930 a. — Nombre des travailleurs dans l'industrie moyenne d'après les mois en 1930.

	Jaanuar	Vebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Aasta keskmine
II Kivide ja muldade ümber-töötamine	146	127	133	153	189	207	235	249	238	201	159	154	193
III Metallitööstus	531	547	543	593	551	581	581	537	545	538	511	505	543
IV Keemiatööstus	175	202	215	219	212	207	213	218	236	249	260	256	222
V Nahatööstus	181	174	179	183	166	160	169	165	177	179	175	177	174
VI Tekstiilitööstus	418	416	416	422	403	389	375	308	380	402	434	464	407
VII Puutööstus	529	583	763	901	918	841	894	740	656	631	556	626	712
VIII Paberitööstus	108	109	105	111	106	114	123	121	130	127	112	111	114
IX Poligraafia	381	383	397	398	379	375	373	370	375	379	395	399	383
X Toidu- ja maitseainete ü. t.	622	610	579	599	603	621	609	585	614	641	648	649	615
XI Kehakatte ja puduk. t.	330	313	356	381	361	366	310	374	409	433	443	443	377
XIII Elektriijaamad	38	37	36	35	35	30	36	36	34	37	37	38	36
Mokku — Total	3 459	3 506	3 718	3 993	3 922	3 880	3 898	3 761	3 784	3 817	3 730	3 722	3 766

Pour la trad. franç. s'adresser à la page 526, tab. 1

248 töötaja võrra. Siin ilmneb üldine töötajate arvu vähenemine üksikuis ettevõttele. Ka rühma sisesises koostises on toimunud muutused, millised aga osalt on seletatavad ettevõtete timberpaigutamise ühest allrühmast teise, s. o. puhtvormiliste põhjustega. Edasi on tagasiminekuks olnud tekstiiltööstuses, villa- kraasimis- ja ketrusetööstuse arvel. Peale nende tööstuste on langus veel poligraafiatööstuses. Ettevõtete arv näitab seal väikest tõusu, kuid see on tingitud sellest, et raamatuköitekojad (arvult 5) on arvestatud poligraafiatööstuse hulgas, kuna need eelmises 1928 a. kokkuvõttes arvestati paberitööstuse all. Kehakatte- ja pudukaupadetööstuse rühmas on tagasiminekuks 2 ettevõtte võrra, kusjuures töötajate arv vähenes 418 — 377-le, s. o. 41 töötaja võrra. Ka elektrijaamade töötajate arv on langenud 44 — 36, s. o. 8 isiku võrra.

7. Kesktööstuse toodang. Production.

Andmeid makstud palkade, töötundide, toodangu ja materjalide tarvitamise üle kesktööstusettevõttele on käepärast 72,0% kohta ettevõttele. Sealjuures linnade kesktööstusettevõttele on andmeid 72,1%, alevitest 72,7% ja maal 75,0%. Töötajate arvu järgi samad protsentarvud oleksid: üldise — 76,1%, sellest linnades 74,8%, alevites 86,0% ja maal 83,0%. Jälgides makstud palku ja töötundide arve leiame palkade kogusumma arvestatud osas 1 930 545 kr, millisest summast langeb linnale 1 699 777 kr, alevitele 47 456 kr ja maale 183 312 kr. Töötundide kogusumma on 5 477 tuh. töötundi, sellest langeb linnale 4 769 tuh., alevitele 156 tuh. ja maale 552 tuh. töötundi.

Belmainitud andmete kõrval nettotoodang on üldsummas 4 593 141 kr. Sellest linna osa 3 900 208 kr, s. o. 84,9%, alevite osa 129 877 kr, s. o. 2,8% ja maa osa 563 056 kr, mis võrdub 12,3%. Nettotoodang ühe isiku peale kesktööstuses 1930 a. oli 1 609 kr. Linnades 1 605 kr, alevites 1 400 kr ja maal 1 651 kr.

Kõrvutades võrdluseks 1928 a. andmed saaksime järgmise pildi:

	1930 a.	1928 a.	1930 a.		
			Linnad	Alevid	Maa
Nettotoodang ühe isiku kohta kr .	1 609	1 670	1 605	1 400	1 651
Makstud palk ühe isiku kohta kr .	676	667	699	510	538
Palga protsent nettotoodangust . .	42,0	41,3	43,5	36,5	32,6

Nettotoodang ühe isiku kohta on langenud 2 aasta jooksul 3,7%. Samal ajal on palk ühe isiku kohta tõusnud 1,3%. Arvatavasti peegeldub palga tõus asjaolus, et lahti on lastud vähemapalgalisi õppimatuid töötajaid ja ametisse jäetud õppinud paremapalgalisi isikuid, kelle keskmine palganorm kõrgem. Nettotoodangu langus tuleb kirjutada esmajoones ettevõtete tegevuse kahanemise arvele. Kuid kaudselt mõjub siin ka kaubahindade vonkumine.

Huvitav on veel pöörata tähelepanu linna, alevi ja maa arvude võrdlusele omavahel. Nettotoodangus ühe isiku kohta ilmneb maa ülekaal linnade ja alevite ees. Makstud palk ühe isiku kohta on linnas tunduvalt suurem kui alevites ja maal. Ka palga protsent nettotoodangust näitab linna tööliste kõrgemaid palku.

Hinnates kesktööstuse toodangu koguväärtust üldiselt, saame selle osalise meetodi järele täiendades. Täienduse teeme tööliste arvu alusel, mille kohta on olemas täielikud andmed. Juba alul mainisime, et kokkuvõtteist jäid välja põllumajanduslikud ettevõtted — jahuveskid, piiritusevabrikud ja piimatallused. Need on ülekaalukalt väiketööstused ja poleks olnud otstarbekohane hakata noppima nende hulgast üksikuid välja. Need kuuluvad käsitamisele kõik koos.

Kesktööstuse arvatavast täielikust nettoväärtusest ümmarguselt 6,1 milj. kr langeb linnade kesktööstusettevõtete arvele 5,2 milj. kr, alevite arvele 0,2 milj. kr ja maa arvele 0,7 milj. kr. Võttes võrdlusaluseks 1928 a. andmed, selgub, et on toimunud nettoväärtuse langus 15,0% võrra samal ajal, kui tööliste arv langes 12,2%. Kahtlematult mõjub siin kaasa ka hindade langemine, mis vähendab toodangu nettoväärtust kroonides. Üksikute tööstuserühmade järgi leiame pea taolise pildi suurtööstusele, muidugi palju väiksemas ulatuses.

Kesktööstuse toodangu koguväärtus 1930 a. — Production total des entreprises moyennes en 1930.

3.	Linn Väide	Alev Boury	Maa Arroul	Kokku Total	
Valmistatud kaupade väärtus ja identidelt saadud töötasu — Valeur des marchandises fabriquées et somme tot. gag. p. la transform. de matier. premières non apparten. aux entreprises	1 000 kr	8 605	289	879	9 773
Tarvitatud materjalide väärtus — Valeur des matières empl.	1 000 „	4 704	159	316	5 179
Toodangu nettoväärtus — Production nette	1 000 „	3 901	130	563	4 594
Arvestatud osa suurus %-des töötavate isikute arvu alusel — % de la main d'oeuvre des entreprises dont la production est établie, au nombre total de la main d'oeuvre	—	74,8	86,0	83,0	76,1
Toodangu nettoväärtuse arvatav täielik suurus — Production nette approxim. pour toutes les entreprises calculée proportionellem. au nombre de la main d'oeuvre	1 000 „	5 210	152	669	6 031

3. Märkus üksikute tööstuserühmade kohta. Aperçu d'après les branches.

Mineraalide ümbertöötamine on jagunenud maa ja linna vahel. Linnades asub 19 ja maal 17 ettevõtet. Üksikutest tööstuseharudest on tsementkaupade ja peegli- ja klaasisepatööstus täielikult linnas. Telliskivi- ja savitööstus jaguneb linna ja maa vahel. Rühma kogutoodang linnades 270 tuh. kr ja maal 118 tuh. kr, nettotoodang linnas 126 tuh. kr ja maal 66 tuh. kr.

Metallitööstus asub täielikult linnades. Kõige suurema rühmana esinevad mehaanika- ja lukusepatööstused. Tööstuse nettotoodang linnades 435 tuh. kr.

Keemiätööstus, nagu suurtööstuseski, on linnaline. Ainult linaõli- ja tõrvatööstused asuvad maal. Rühma kogutoodang linnades 1 203 tuh. kr ja maal 15 tuh. kr. Nettotoodang linnades 501 tuh. kr ja maal 6 tuh. kr.

Nahatööstuse asupaigaks on linnad ja alevid. Nahkesemete valmistamine sünnib täielikult linnades, kuna toornahkade töötlemisest võtavad osa ka Jõgeval ja Kilingi-Nõmmel asuvad toornaha-tööstused. Tööstuse kogutoodang linnades 677 tuh. kr ja alevites 59 tuh. kr.

Tekstiiltööstusest toorlina ümbertöötamise, köie-, nõöri-, kalavõrgu- ja värvimistööstused asuvad linnades; villakraasimise ja -ketramise tööstustest asub 15 linnades, 4 alevites ja 9 maal. Tööstuste nettotoodang: linnades 345 tuh. kr, alevites 2,5 tuh. kr ja maal 78 tuh. kr.

Puutööstuse üksikutest tööstuseharudest ainult saeveskid on maalise iseloomuga. Saeveskite kogutoodang maal 314 tuh. kr, linnades 274 tuh. kr.

Paberitööstuse ettevõtetest paberi- ja pappkaupade, hülsi- ja katusepabivabrikud asuvad maal. Valmistatud kaupade väärtus linnades 207 tuh. kr, maal 115 tuh. kr. Nettotoodang linnades 110 tuh. kr ja maal 70 tuh. kr.

Poligraafia-tööstus on ainulaadset linnaline. Nettotoodang 244 tuh. kr.

Toidu- ja maitseainete tööstus asub väikeste eranditega linnades. Toodangu järele üksikutest

tööstuseharudest on suuremad likööri- ja veinitööstus 771 tuh. kr, pagari- ja kondiitritööstused 622 tuh. kr ja leivatööstus 472 tuh. kr valmistatud kaupade väärtusega.

Kehakatte- ja pudukaupadetööstuse asupaigaks on linnad. Suurimaks tööstuseharuks on silmkudumis- ja riievalmistamistööstus. Rühma toodang 1930 a. 303 tuh. kr.

Elektrijaamadest peale ühe maal asuva asuvad teised kõik linnades. Toodetud voolu väärtus 48 tuh. kr.

9. Linnad, alevid ja maa tööstuse asupaigana.

Villes, bourgs et campagne comme lieu de l'activité industrielle.

Käsitades üldiselt linnades, alevites ja maal asuvaid suur- ja kesktööstusettevõtteid, võtame kokku kõik üldarvudes. Leiame, et töötajate arvust (suur- ja kesktööstuses kokku) kuulub kesktööstusse 9,2%. Samal ajal ettevõtete koguarvust kuulub kesktööstusse 62,7%. Selle kõrval on suurtööstuses ühes ettevõttes keskmine töötajate arv 110,0% ja kesktööstuses 8,7%. Linnades on keskmine töötajate arv suurtööstusettev. 117,8, alevites 227,7 ja maal 73 isikut. Samad arvud kesktööstuses linnades 9,0, alevites 9,8 ja maal 7,1. Nii suur- kui kesktööstuses suhteliselt kõige suuremad tööstused asuvad alevites. Üldisest töötanud isikute arvust kuulub linnadesse 77,3%, alevitesse 6,9% ja maale 15,8%.

Töodang, makstud palgad ja töötundide arv suur- ja kesktööstuses 1930 a.
Production, gains de la main d'oeuvre et nombre des heures du travail en 1930.

4.	Suurtööstus <i>Grande industrie</i>				Kesktööstus <i>Industrie moyenne</i>				Üldse — Ensemble			
	Linn	Alev	Maa	Kokku	Villes	Bourgs	Arrond.	Total	Linn	Alev	Maa	Kokku
Töötajate arv arvestusele tulnud ettevõtteis — <i>Nombre des travailleurs</i>	21 679	2 040	4 598	28 326	2 428	93	341	2 862	24 107	2 142	4 030	31 189
Valmistatud kaupade väärtus ja klientidelt saadud töötasi 1 000 kr — <i>Valeur des marchandises en 1 000 kr</i>	93 428	5 733	13 379	112 540	8 605	289	870	9 773	102 033	8 022	14 258	122 313
Tarvitatud materjalide väärtus 1 000 kr — <i>Valeur des matières utilis. en 1 000 kr</i>	51 607	2 905	5 361	59 873	4 704	159	316	5 179	56 311	3 064	5 677	65 052
Nettotoodang 1 000 kr — <i>Production nette</i>	41 821	2 828	8 018	52 667	3 901	130	563	4 594	45 722	2 958	8 581	57 261
Töötajatele makstud palk 1 000 kr — <i>Gains de la main d'oeuvre en 1 000 kr</i>	17 173	1 357	3 750	22 280	1 700	47	183	1 930	18 873	1 404	3 939	24 216
Töötundide arv töölistel — <i>Nombre des heures au travail</i>	42 202	4 903	9 611	56 716	4 760	156	552	5 477	46 971	5 059	10 163	62 193

Arvestatud suur- ja kesktööstuse ettevõtete kohta valmistatud kaupade väärtus võrdub 122 313 tuh. kr. Tarvitatud materjalide väärtus 65 052 tuh. kr ja nettotoodang 57 261 tuh. kr. Valmistatud kaupade väärtusest suur- ja kesktööstuses langeb linnadele 83%, alevitele 5% ja maale 12%. Nettotoodangust langeb linnadele 80%, alevitele 5% ja maale 15%. Töötajatele makstud palkade summa jaguneb linnade, alevite ja maa vahel nagu 78:6:16. Töötundide arvust langeb linnadele osaks 76%, alevitele 8% ja maale 16%.

Esitatud andmed ei käi kõigi suur- ja kesktööstusettevõtete kohta, vaid ainult nende kohta, kelle andmed olid kõlblikud arvestamiseks. Et saada arvatavat täielikku nettotoodangu väärtust, tuleb täien-

dada puuduvate tööstuste osaga, kalkuleerides osa suuruse töötajate arvu alusel.

Suur- ja kesktööstuse toodangu koguväärtus 1930 a.

	Toodangu nettoväärtus 1 000 kr			Arvestatud osa suuruse % töötajate isikute arvu alusel			Toodangu nettoväärtuse arvatav täielik suurus milj. kr		
	L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.
Suurtööstus	41 821	2 828	8 018	94,0	88,1	94,1	44,3	3,2	8,5
Kesktööstus	3 901	130	563	74,8	86,0	83,0	5,2	0,2	0,7
Kokku	57 261						62,1		

Arvatav täieline toodangu nettoväärtus suur- ja kesktööstuses 1930 a. on 62,1 milj. kr, sellest langeb linnadele 49,5 milj. kr, s. o. 80%, alevitele 3,4 milj. kr, s. o. 5% ja maale 9,2 milj. kr, s. o. 15%.

5.	M ä r k u s : Suurtööstuse tootangu ja materjalide tarvitusse kohta täielik tabel on avaldatud kuukirjas nr. 121.	Ettevõtte arv Nombre des entreprises			Töötanud isikute arv (täielik) Nombre total des travailleurs			Töötanud isikute arv ettevõtteis, mille kohta andmed olemas Nombre des trav. dans les entreprises ayant fourni des données			Valmistatud kaupade väärtus Valeur brute des marchandises fabriquées		
		L.	A.	M.	V.	B.	A.	L.	A.	M.	L.	A.	M.
		II. Kivide ja muldade ümbert. — Ind. des pierres et des terres Täementkaupade tööstus — Fab. d'objets en ciment 19 — 7 144 — 39 103 — 30 270 189 — — 117 812 Telliskivi- ja savitööstus — Fab. de briques 5 — 6 41 — — 30 — — 66 662 — — — Lujatöööstus — Fab. de chaux 9 — 1 63 — — 46 — 18 64 127 — — 36 452 Kivirahumistöööstus — Taille des pierres 1 — — 6 — — 0 — — 19 816 — — — Pöögli- ja klaasisepatöööstus — Fab. de verre 4 — — 34 — — 21 — — 119 584 — — 81 360											
III. Metalltööstus — Ind. des métaux 60 — 1 537 — 8 311 — 8 360 216 — — 20 000 Laevatehased — Chantiers de construction navale 1 — — 19 — — 19 — — — — — — — Masinaehit. ja parand. töök. — Usines de travail des métaux et de constr. mécanique 12 — — 100 — — 60 — — 93 603 — — — Kaalutöööstus — Fab. de balances et bascules 2 — — 17 — — 17 — — 27 065 — — — Vooditöööstus — Fab. de lits en fer 3 — — 37 — — 10 — — 26 500 — — — Naelatöööstus — Fab. de clous 3 — — 22 — — 10 — — 39 582 — — — Mehaanika ja lukusepa t. — Ateliers mécaniques et de serrurerie 19 — 1 147 — 8 05 — 8 59 496 — — 20 000 Sepa- ja tollasepa töök. — Forges 1 — — 4 — — 4 — — 6 500 — — — Plekisepa töök. — Fab. d'articles en fer blanc 5 — — 59 — — 33 — — 68 207 — — — Muud — Autres 14 — — 123 — — 50 — — 39 283 — — —													
IV. Keemiatööstus — Industrie chimique 29 — 2 214 — 8 186 — 5 1203 031 — — 14 780 Keemiatehased ja laboratooriumid — Ateliers chimiques 14 — — 103 — — 99 — — 603 230 — — — Linaõli- ja värvainetööstus — Fab. d'huile de lin et de vernis 2 — 1 21 — 3 — — — — — — — Värvitöööstus — Fab. de couleurs 2 — — 25 — — 25 — — 72 140 — — — Seebitöööstus — Fab. de savon 4 — — 35 — — 32 — — 200 136 — — — Muud — Autres 5 — 1 30 — 5 30 — 5 267 625 — — 14 780													
V. Nahatööstus — Industr. des cuirs et peaux 18 2 — 164 10 — 114 10 — 676 638 59 050 Toornaaha ümbertöötamine — Tanneries 12 2 — 118 10 — 98 10 — 570 241 59 050 Nahakesemete valmistamine — Fab. d'articles en cuir 6 — — 46 — — 40 — — 106 397 — — —													
VI. Tekstiilitööstus — Industrie textile 30 4 9 311 29 67 274 5 48 276 518 — — 10 964 Toorlina ümbertöötamine — Travail de lin brut 4 — — 35 — — 11 — — 77 984 — — — Kõie-, nõõri- ja kalavõrgut. — Corderies 6 — — 72 — — 72 — — 119 149 — — — Villakarsimis- ja kotrust. — Cardage et filature de laine 15 4 9 158 20 07 145 5 48 79 385 — — 10 064 Värvainetööstus — Ateliers de teinture 5 — — 46 — — 46 — — — — — — —													
VII. Puutööstus — Industrie du bois 54 1 34 450 25 237 330 25 203 644 073 44 064 317 374 Tisleri töök. — Fab. de meubles et de charp. 27 1 217 — 5 170 — 5 300 772 — — 3 490 Saeveskid — Scieries 20 1 33 168 25 232 115 25 108 273 909 44 064 313 884 Muud — Autres 7 — — 65 — — 45 — — 69 332 — — —													
VIII. Paberitööstus — Industrie de papier 8 — 3 75 — 39 61 — 39 307 318 — — 115 593 Papppabrikeid — Fab. de pâte de bois — — 3 — — 39 — — 39 — — — — — Paberi- ja pappkaupade t. — Fab. d'articles en papier 3 — — 40 — — 33 — — 113 735 — — — Hülsivabrikud — Fab. de tubes à cigarettes 2 — — 23 — — 23 — — 53 322 — — — Katusepabivabrikud — Fab. de carton bitumé p. toiture 3 — — 12 — — 5 — — 40 261 — — —													
IX. Poligrafiatööstus — Industrie polygraphique 38 1 — 365 18 — 313 18 — 367 548 28 569 Trüki- ja kviitrikikok. — Typographies 33 1 — 327 18 — 313 18 — 307 548 28 569 Raamatukõitok. — Ateliers de reliure 5 — — 38 — — — — — — — — —													
X. Toidu- ja maitseainete t. — Industrie de l'alimentat. 66 2 1 592 15 8 505 15 8 3037 284 110 439 71 727 Leivatööstus — Fab. de pain 10 1 — 88 3 — 67 3 — 471 093 17 487 Pazarri- ja kondiitritööstus — Boulangeries et pâtisseries 14 1 — 115 12 — 115 12 — 821 514 92 052 Sokolaadi- ja kompekkitööstus — Fab. de chocolat et de bonb. 13 — — 114 — — 93 — — 206 009 — — — Makarooni- ja nundlitöööstus — Fab. de macarons et nouilles 3 — — 53 — — 53 — — 350 301 — — — Karastavate jookide ja õllet. — Fab. de boissons rafraichiss. 6 — — 51 — — 36 — — 128 623 — — — Lihõõri- ja veinitööstus — Fab. de vins et de liqueurs 6 — — 59 — — 53 — — 770 611 — — — Vastitöööstus — Fab. de sucres 7 — — 44 — — 35 — — 163 347 — — — Muud — Autres 8 — 1 68 — 8 54 — 8 328 976 — — 71 727													
XI. Kehakatte ja paduk. t. — Confect. de rétem. et fab. de merc. 44 1 — 366 11 — 225 11 — 608 722 26 883 Jalaõnude valmistus ja parandus — Fab. de chaussures 9 — — 78 — — 40 — — 145 827 — — — Vildi ja vihk. — Fab. de feutre 2 — — 19 — — 7 — — 10 775 — — — Padu- ja moek. — Fab. de mercerie 9 — — 79 — — 59 — — 107 943 — — — Silmkudumist. ja riit. — Fab. de bonneterie 22 1 — 175 11 — 104 11 — 303 077 26 883 Karusnahkade tööstus — Peausséries 2 — — 15 — — 15 — — 41 100 — — —													
XIII. Elektriiaamad — Usines électriques 3 — 1 31 — 5 6 — — — — —													
Üldse — Gr. total 368 11 58 3 249 108 411 2 428 93 341 7651 537 269 005 668 250													

Production des entreprises moyennes et la valeur des matières employées en 1930 (kr).

Klientideelt saadud töökäsn Somme tot. gag. p. la trans- formation de matières pre- mières non appartenantes aux entreprises			Müüitud elektrivõid Vente de l'énergie électrique			Tarvitatud materjalide väärtus — Matières prem. employées												Nettooodang Production nette (1+2+3-4)		
						Kokku — Total						Seilest — Dont								
												Tarvitatud kütte- ainete väärtus Combustibles			Tarvitatud elektri- võolu väärtus Energie électrique réseau ateliers					
L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.	L.	A.	M.			
9 048	—	—	—	—	—	153 192	—	52 081	16 010	—	38 761	1 724	—	—	126 045	—	65 731			
—	—	—	—	—	—	36 886	—	—	1 546	—	—	16	—	—	29 776	—	—			
—	—	—	—	—	—	30 987	—	11 781	13 864	—	9 761	658	—	—	33 140	—	24 671			
—	—	—	—	—	—	—	—	40 300	—	—	29 000	—	—	—	—	—	41 060			
—	—	—	—	—	—	12 776	—	—	—	—	—	76	—	—	7 040	—	—			
9 048	—	—	—	—	—	72 543	—	—	600	—	—	974	—	—	56 080	—	—			
308 715	—	—	—	—	—	233 920	—	13 150	18 814	—	150	12 694	—	—	435 011	—	6 850			
19 534	—	—	—	—	—	2 088	—	—	2 068	—	—	—	—	—	17 406	—	—			
50 722	—	—	—	—	—	65 778	—	—	6 729	—	—	3 561	—	—	78 547	—	—			
1 731	—	—	—	—	—	11 488	—	—	521	—	—	453	—	—	17 313	—	—			
—	—	—	—	—	—	12 759	—	—	—	—	—	397	—	—	13 741	—	—			
—	—	—	—	—	—	24 687	—	—	321	—	—	467	—	—	14 875	—	—			
147 477	—	—	—	—	—	72 729	—	13 160	2 512	—	150	5 573	—	—	134 244	—	6 850			
1 000	—	—	—	—	—	2 405	—	—	125	—	—	280	—	—	5 095	—	—			
3 470	—	—	—	—	—	31 040	—	—	320	—	—	160	—	—	40 637	—	—			
84 781	—	—	—	—	—	10 971	—	—	6 218	—	—	1 803	—	—	113 093	—	—			
—	—	—	—	64	—	702 325	—	8 900	16 738	—	—	18 670	—	—	509 770	—	5 880			
—	—	—	—	64	—	349 542	—	—	7 157	—	—	1 525	—	—	253 752	—	—			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	42 898	—	—	1 046	—	—	1 025	—	—	20 242	—	—			
—	—	—	—	—	—	187 673	—	—	4 452	—	—	1 023	—	—	72 463	—	—			
—	—	—	—	—	—	122 212	—	8 900	4 088	—	—	14 497	—	—	146 313	—	5 880			
53 883	1 450	—	—	—	—	433 988	27 048	—	21 199	1 200	—	3 551	200	—	296 533	33 452	—			
42 758	1 450	—	—	—	—	358 982	27 048	—	20 547	1 200	—	2 858	200	—	254 017	33 452	—			
11 125	—	—	—	—	—	75 006	—	—	652	—	—	603	—	—	42 516	—	—			
295 746	3 833	32 289	18 695	1 370	256 186	1 306	17 000	38 213	210	12 809	16 145	—	—	334 779	2 527	77 623				
15	—	—	17	—	54 774	—	—	578	—	—	2 753	—	—	23 242	—	—				
17 430	—	—	068	—	84 891	—	—	1 018	—	—	2 372	—	—	52 656	—	—				
220 965	3 833	32 289	17 710	1 370	84 931	1 306	17 000	24 805	210	12 800	10 529	—	—	233 079	2 527	77 623				
57 336	—	—	—	—	31 534	—	—	11 812	—	—	491	—	—	25 802	—	—				
96 407	2 405	126 652	—	—	389 530	365	137 702	13 354	—	9 003	8 545	—	8 160	350 950	46 104	306 324				
1 987	—	602	—	—	139 459	—	1 360	993	—	—	5 404	—	360	163 300	—	2 732				
94 420	2 405	126 050	—	—	209 800	365	136 342	4 411	—	9 003	1 015	—	7 800	158 529	46 104	308 592				
—	—	—	—	—	40 211	—	—	7 680	—	—	2 120	—	—	20 121	—	—				
—	—	—	—	—	97 083	—	—	1 705	—	393	1 358	—	—	110 235	—	70 211				
—	—	—	—	—	—	—	—	45 382	—	393	—	—	—	—	—	70 211				
—	—	—	—	—	53 521	—	—	46 382	809	—	482	—	—	60 214	—	—				
—	—	—	—	—	12 877	—	—	—	296	—	876	—	—	40 445	—	—				
—	—	—	—	—	30 685	—	—	—	000	—	—	—	—	9 576	—	—				
61 843	—	—	—	—	185 215	11 712	—	7 095	145	—	8 734	460	—	244 176	16 857	—				
61 843	—	—	—	—	185 215	11 712	—	7 095	145	—	8 734	460	—	244 176	16 857	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
17 451	6 814	—	—	—	1891 079	102 281	41 290	67 162	2 885	4 902	12 895	634	—	1163 456	14 972	30 437				
4 865	—	—	—	—	283 417	13 990	—	17 724	300	—	1 487	—	—	198 351	3 407	—				
4 408	6 814	—	—	—	329 093	88 201	—	18 101	2 585	—	4 592	634	—	290 969	11 475	—				
—	—	—	—	—	159 397	—	—	5 518	—	—	825	—	—	46 672	—	—				
8 088	—	—	—	—	267 587	—	—	6 026	—	—	1 068	—	—	96 802	—	—				
—	—	—	—	—	77 022	—	—	2 350	—	—	354	—	—	51 601	—	—				
—	—	—	—	—	496 985	—	—	1 919	—	—	1 033	—	—	273 626	—	—				
—	—	—	—	—	96 570	—	—	3 075	—	—	2 120	—	—	56 777	—	—				
—	—	—	—	—	181 138	—	41 290	12 440	—	4 902	1 416	—	—	147 838	—	30 437				
42 862	5 854	—	—	—	345 682	16 772	—	2 991	210	—	3 948	221	—	305 902	15 965	—				
4 383	—	—	—	—	81 014	—	—	250	—	—	807	—	—	09 196	—	—				
260	—	—	—	—	4 738	—	—	350	—	—	238	—	—	6 287	—	—				
3 000	—	—	—	—	64 533	—	—	710	—	—	1 453	—	—	46 410	—	—				
21 053	5 854	—	—	—	176 563	16 772	—	1 198	210	—	1 138	221	—	147 577	16 065	—				
14 176	—	—	—	—	18 844	—	—	488	—	—	202	—	—	36 492	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	48 401	—	—	16 050	—	—	—	—	—	32 351	—	—				
885 955	20 356	208 941	67 160	1 370	4704 244	159 484	315 505	217 881	4 650	66 018	88 267	1 515	8 160	3900 408	129 877	563 056				

VANGID 1930—32 a.
PRISONNIERS de 1930—32.

Sisu: 1. Vangide arv, lhk. 532. 2. Vangide koostis süüteoollike järgi, lhk. 532.

Kokkuleppel Vangimajade valitsusega Riigi Statistika Keskbüroo 1931 a. peale saab statistilisi teateid vangide arvu liikumisest ärakirjadena Vangimajade valitsuse poolt Sise- ja kohtuministeriumile antavatest aruannetest. Kuna need laadilt erinevad varem Vangimajade valitsuse poolt eriliselt Keskbüroo tarvis koostatavaist statistilistest andmetest, siis alltoodud tabelite koostis osalt erineb varemaste aasta kohta avaldatuist (E. Stat. 97/12).

Ka Vangide süüteoollike nomenklatuur on toodud Vangimajade valitsuse aruandels esineval kujul. Selle kohandamine politsei poolt registreeritud süütegude nomenklatuuriga on nähtud ette ühes uue üldise süütegude statistilise nomenklatuuri koostamisega peale uue kriminaalseadustiku ja uue kohtupidamiskorra maksma hakkamist.

1. Vangide arv.
Nombre des prisonniers.

Vangide arvu mõjutavad mitte üksnes süütegude määr ja sellest tingitud karistused, vaid

ka muud tegurid, alates kohtuuriijate poolt kõigul määral vangistuse tarvitamisega tõkke abinõuna ja

lõpetades enne tähtaega vabastamisega. Seepärast vangide ja politsei poolt arvestatud süütegude arvu vahel puudub side: korreleerides 1924 a. peale arvestatud süütegude arvu vangide arvuga, saavutame korrel. koefits. $+0,16 \pm 0,23$, mis on väike ja võimalik viga suur.

Tab. 1 kohaselt näib vangide arv 1924 a. peale kuni viimase ajani kõikuvat 3000 ümber, kuid tõuseb selle juures siiski: viimase nelja (1928—31) aasta keskmine vangide arv ületab eelmise nelja (1924—1927) aasta arvu 3,2% võrra, viimase kahe (1930—1931) aasta keskmine arv aga eelmise kahe (1928—29) arvu 10,8% võrra. Eriti viimane, 1931 a. ületab kõik eelmised, ka 1925 a., mis esines seni kõrgeimana. Kuid see

Vangide üldarv (1-ks kuupäevaks)—Nombre des prisonniers (au 1-er du mois).

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Keskml. aastast Moyenne annuelle	
													Üldise Total	Sellest Harku kolon. kasvan- dikud — Dont dans la colonie des exilés de Harku.
1931	3 220	3 455	3 507	3 455	3 380	3 170	3 100	3 118	3 105	3 106	3 271	3 450	3 287	135
1930	3 182	3 429	3 441	3 482	3 317	3 222	3 069	2 968	2 880	2 922	3 142	3 337	3 198	140
1929	2 983	3 283	3 157	2 990	3 001	2 867	2 830	2 828	2 780	2 831	3 013	3 204	2 980	139
1928	2 969	3 134	3 015	3 051	2 967	2 842	2 776	2 681	2 699	2 690	2 993	3 227	2 862	128
1927	2 970	3 113	3 193	3 243	3 008	3 014	2 978	2 894	2 848	2 830	3 032	3 007	2 807	139
1926	3 110	3 231	3 007	3 071	3 045	2 900	2 865	2 819	2 799	2 848	2 908	3 119	2 984	135
1925	3 493	3 570	3 430	3 431	3 231	3 055	3 099	3 055	3 094	3 043	3 077	3 218	3 234	140
1924	2 463	2 767	2 729	2 882	2 838	2 080	2 694	2 631	2 667	2 769	2 835	3 181	2 713	140
1923	2 538	2 665	2 539	2 405	2 456	2 359	2 307	2 230	2 191	2 245	2 317	2 413	2 309	139
1922	2 858	2 932	2 781	2 817	2 093	2 083	2 591	2 502	2 399	2 345	2 414	2 520	2 628	129
Keskmine 1922—1931—Moyenne % aasta keskmisest—% de moy- enne annuelle	2 977	3 160	3 094	3 089	2 994	2 830	2 841	2 773	2 746	2 763	2 866	3 040	2 930	136
	101,6	107,8	105,6	105,4	102,2	96,2	97,0	94,6	93,7	94,3	97,8	118,0		

oleneb viimasel aastal kohtualuste vangide arvu tõusust, nii kui näeme allpool.

Üldine vangide arvu liikumine 1931 a. oli:

	Arv 1. I. 1931.	Aasta jooksul tuli juure	Aasta jooksul lahkus	Jäi 1. I. 1932.	Üldine vahis- päevade arv
Kokku	3.220	15.426	15.225	3.421	1.103.225
Mehed	2.833	13.325	13.138	3.020	947.860
Naised	387	2.101	2.087	401	155.365
		%			
Mehed	88,0	86,4	86,3	88,3	85,9
Naised	12,0	13,6	13,7	11,7	14,1

Kuna üksikute vahialuste vangistuse kestus on väga mitmekesine, siis tuleb lugeda oluliseks üldist vahiall viibimise päevade arvu, mida jagades aasta päevade arvule, saavutame n.n. aastavangide ehk

täisvangide arvu, mis oli 1931 a. 3.023, seega 12 kuu keskmisest isikute arvust mitte väga palju erinev.

Soolt meeste arv ületab naisi suuresti, mis tingitud erinevast kuritegevusest, samuti ka erinevustest tõkkeabinõuna vahiall võtmises ja ka karistuste määramises. Seetõttu ka vahiall viibimispäevade arvult naiste % on suurem kui vangide arvu liikumiselt: naisi pannakse vangiläbistikkku vaid suuremate süütegude ja selle tõttu pikemaajase karistuse puhul kui mehi. See selgub ka järgnevast vangide liigitusest süütegude järgi.

2. Vangide koostis süüteoollike järgi.
Répartition des prisonniers d'après la nature des délits.

Tab. 2 toodud andmed ei sisalda Harku kolonii kasvan-dikke. Ka on eraldatud kohtualuste arvud, keda oli van-

Vangide arv ja koostis süüteoühikute järgi 1931 a. — Mouvement du nombre des prisonniers et la nature des crimes en 1931.

2.

	Vanglasse tulnud		Vanglast vabastatud — Libérés			Seis aasta algul — Au commencement de l'année			
	Mis en prison		Üldse — Total	Sellest % Dont en %		Üldse Total		%	
	Kokku Total	Sellest mehi % Hommes en %		Karistust ärakandes Apr. la fin de l'emp.	Enneühikuga vabas. Avant le terme	1932	1931	1932	1931
Nuhtluseaduse §§—§§ du Code pénal									
Süüteod riigikorra vastu — Délits politiques.									
1. Tegevus riigikorra kukutamiseks U. N. S. §§ 100—102—Complot contre l'Etat	2	100,0	19	57,9	31,6	137	154	6,0	0,7
2. Vaenlase poole üleminek U. N. S. §§ 103—110—Trahison à la guerre	5	100,0	—	—	—	1	—	0,0	—
3. Salakunilamine U. N. S. § 111—Espionnage	5	100,0	2	100,0	—	12	10	0,5	0,4
4. Mäss riigikorra vastu U. N. S. § 123—Émeute	—	—	1	—	—	—	1	—	0,0
5. Kihutus riigikorra vastu U. N. S. §§ 126—133—Conspiration contre l'Etat	1	100,0	7	100,0	—	11	18	0,5	0,8
Sõjaväelised süüteod — Délits militaires.									
6. Ülemusele vastuhakkamine ja sõnakuulmatus S. N. S. §§ 96—122—Désobéissance et infractions à la discipline	18	100,0	15	80,0	13,8	12	13	0,8	0,6
7. Sõjaväeteenistusest kõrvalehoidmine S. N. S. §§ 124—135—Infractions contre l'obligation du service milit.	15	100,0	19	57,9	42,1	31	32	1,4	1,4
8. Vahiteenistusekorra rikkumine S. N. S. §§ 153—159—Infractions contre l'ordre de service intérieur	3	100,0	7	71,4	14,8	3	3	0,1	0,1
Üldkriminaalsüüteod — Délits criminels.									
9. Kirikute rüüsimine ja surmude rüvetamine N. S. §§ 225—234—Vol de l'église et violation de sépulture	1	100,0	1	—	—	1	1	0,0	0,0
10. Ametlikele dokumentide võltsimine N. S. §§ 292—300—Falsification de documents	14	85,7	8	75,0	25,0	7	3	0,3	0,1
11. Vahialt põgenemine N. S. §§ 309—317—Libération illicite de prisonniers	1	100,0	3	100,0	—	4	5	0,2	0,2
12. Valeraha tegemine ja levitamine N. S. §§ 571—578—Fabricat. et émission de faux monnaies, effets et billets	11	81,9	9	11,1	88,9	16	9	0,7	0,4
13. Valekaebus N. S. § 940—Fausse dénonciation	13	69,2	13	61,5	38,5	18	13	0,6	0,6
14. Valevanne ja valeannistamine N. S. §§ 942, 943—Faux témoignage	45	82,2	55	20,0	80,0	60	113	2,6	4,0
15. Tapmis — sugulaste, rõõviniise sihiga j.n.e. N. S. §§ 1449—1451 j. 1, 1452—1454, 1459—Meurtre des parents lors de vol à main armée etc.	16	75,0	22	31,8	59,1	135	106	5,9	4,6
16. Tapmised afekti mõjul ja ettevaamatud N. S. §§ 1455—1458; 1465—1468—Meurtre par imprudence et sans maîtrise de soi	27	100,0	31	45,2	54,8	47	55	2,1	2,4
17. Tapmised — lapse ja abort N. S. §§ 1451 j. 2; 1460—1464—Meurtre des enfants, avortements	43	23,2	28	60,8	32,1	45	32	2,0	1,4
18. Raskete haavade või vigastuste sünnitam. N. S. §§ 1477—1490—Lésions corporelles graves	158	96,8	192	77,0	20,8	80	108	3,5	4,7
19. Vägistamine N. S. §§ 1523—1528—Viols	18	94,5	9	33,3	55,6	21	12	0,9	0,5
20. Tulesüütamine N. S. §§ 1606—1615—Mise en feu	23	85,7	26	10,2	65,4	43	38	1,9	1,7
21. Rõõvimine N. S. §§ 1627—1634—Vol à main armée	8	100,0	12	66,7	33,3	22	40	1,0	1,8
22. Riisimine N. S. §§ 1637—1643—Pillage	42	95,2	36	68,7	25,0	61	44	2,7	1,9
23. Vargused kvalifitseeritud N. S. §§ 1644—1654; 1655 j. 3; 1657—Vols qualifiés	204	90,2	240	88,8	10,0	164	150	7,2	6,7
24. Vargused korduvalt N. S. § 1655 j. 1—Vols réitérés	159	91,2	130	100,0	—	128	129	5,6	5,7
25. Vargused korduvalt N. S. § 1655 j. 2—Vols réitérés	158	93,7	119	92,9	2,7	169	145	7,4	6,5
26. Vargused korduvalt R. N. S. § 170 p. 8—Vols réitérés	114	74,6	109	90,1	—	92	123	4,0	5,4
27. Vargused liht R. N. S. §§ 169—172—Vols simples	1 024	79,0	1 066	98,7	0,8	269	220	11,4	9,7
28. Vargused sõjaväes S. N. S. §§ 160—165—Vols dans l'armée	3	100,0	23	100,0	—	9	35	0,4	1,5
29. Petmised kvalifitseeritud N. S. §§ 1666—1672—Escroqueries qualifiées.	4	100,0	11	90,9	—	4	10	0,2	0,4
30. „ korduvalt N. S. §§ 1673; 1666 j. 2 ja 3 — Escroqueries réitérées	8	100,0	4	50,0	50,0	4	4	0,2	0,2
31. „ liht R. N. S. §§ 173—176—Escroqueries simples	119	92,4	104	90,0	1,0	35	9	1,5	0,4
32. Võõravara raiskamine või omastamine N. S. §§ 1681—1682—Exploitation criminelle de biens d'autrui	22	90,9	23	87,0	8,7	16	20	0,7	1,3
33. Võõravara raiskamine või omastamine R. N. S. § 177—Exploitation criminelle de biens d'autrui	223	80,3	108	97,5	1,5	67	37	2,0	1,6
34. Liikasku võtmine N. S. § 1707; R. N. S. § 180—Usure	5	100,0	9	100,0	—	6	23	0,3	1,0
35. Dokumentide võltsimine eraisikute poolt N. S. §§ 1690—1692—Falsification de documents	17	100,0	21	52,3	42,9	13	12	0,6	0,5
36. Kuriteod eriliste kohustuste vastu N. S. §§ 1699—1711—Délits contre les obligations spéciales	1	100,0	5	20,0	80,0	9	13	0,4	0,6
37. Vekslivõitamine N. S. § 1100—Falsification des lettres de change	97	94,8	76	38,2	56,3	112	78	4,9	3,4
38. Vale dokumentidega elamine N. S. §§ 975—977—Habitation avec les documents falsifiés	6	100,0	11	100,0	—	19	24	0,8	1,0
39. Varguse varjamine ja varast. asjade ostmine N. S. §§ 931 ¹ , —Recel et achat des biens volés	9	77,8	8	100,0	—	3	4	0,1	0,2
40. Lelu teatamata jätmine R. N. S. § 178—Recel de biens trouvés	9	77,8	9	100,0	—	2	2	0,1	0,1
41. Kihvistate ainete müümine R. N. S. § 104 ¹ —Vente des poisons	3	100,0	4	100,0	—	1	2	0,0	0,1
42. Anhaavan. avalik. ametkoh. ja ametkohuseid täitva võimuesindaja mitte austamine N. S. §§ 276—288—Avantage contre les personnes off. ou à l'office	36	97,2	46	93,5	4,3	16	26	0,7	1,1
43. Omavolline võimu omandamine N. S. §§ 289—290—Appropriation illé-gale de l'autorité	2	100,0	2	50,0	50,0	1	3	0,0	0,1
44. Võimudele vastuhakkamine N. S. §§ 270—273—Désobéissance aux autorités publiques	61	96,7	56	91,1	8,9	13	9	0,6	0,4
45. Mitmenaise pidamine N. S. § 1554—Polygamie	—	—	1	—	100,0	2	3	0,1	0,1
Ametalised süüteod — Délits au service.									
46. Võimu hialdamine või võimu tegevusetus N. S. §§ 338—345—Abus de l'auto-rité et négligence au devoir officiel	1	100,0	1	100,0	—	2	—	0,1	—
47. Riigi raha või vara omastamine ehk raiskamine N. S. §§ 354—359—Prodi-galités en office	38	100,0	36	41,7	52,7	39	39	1,7	1,7
48. Riigi raha või vara omastamine ehk raiskamine S. N. S. § 232—Prodigalités en office	3	100,0	4	50,0	50,0	7	7	0,3	0,3
49. Ametlikele dokumentide võltsimine N. S. §§ 362—364—Falsification de docu-ments	6	100,0	8	75,0	12,5	6	11	0,3	0,5
50. Altkäenaku võtmine N. S. §§ 373—378—Corruption	10	100,0	5	80,0	20,0	11	3	0,5	0,1
51. Vahialuste põgeneda laskmine N. S. § 452—Négligence contre libération illicite	—	—	1	100,0	—	—	2	—	0,1

Vangide arv ja koostis süüteo liikide järgi 1931 a. (järg) — *Mouvement du nombre des prisonniers et la nature des crimes en 1931 (suite)*.

2.	Vanglasse tulnud <i>Mis en prison</i>		Vanglast vabastatud— <i>Libérés</i>			Seis aasta algul— <i>Au commencement de l'année</i>				
	Kokku <i>Total</i>	Sellest mehi <i>Hommes en %</i>	Üldse— <i>Total</i>	Sellest <i>Dont en %</i>	Karkastust ärakandvates <i>Apr. la fin de l'emp.</i>	Ennetähisega vabast. <i>Ayant le terme</i>	Kokku <i>Total</i>		%	
							1932	1931	1932	1931
Nuhtlusecaduse §§—§§ du Code pénal										
Aktiisi ja tolliseaduste rikkumised—<i>Contraventions aux lois douanières et accises.</i>										
52. Salakauba vedu või pidamine T. S. §§ 419—430— <i>Contrebande</i>	250	77,0	233	99,1	0,9	61	48	2,7	2,1	
53. Salaja viinapõletamine või müümine Akt. S. §§ 1002—1008; 1103—1111— <i>Distillation clandestine de l'eau-de-vie ou vente</i>	323	45,6	315	98,1	0,3	65	43	2,9	1,9	
Korralikkumised ja üleastumised—<i>Délits contre l'ordre public.</i>										
54. Auhaavamine ja laim U. N. S. §§ 530—540— <i>Injures et calomnie</i>	310	73,2	304	99,7	—	16	22	0,7	1,0	
55. Kupeldamine U. N. S. §§ 527—529— <i>Proxénétisme</i>	28	10,7	27	100,0	—	9	6	0,4	0,3	
56. Vägivalla tarvitamine ja ähvardamine R. N. S. §§ 130—142— <i>Voies de fait</i>	273	89,4	260	100,0	—	21	16	0,9	0,7	
57. Omavoli tarvitamine ja võõra vara rikkum. R. N. S. §§ 145 ¹ —153 ⁴ — <i>Attentat</i>	27	88,9	25	100,0	—	3	1	0,1	0,0	
58. Sündimääruste mitte täitmine R. N. S. § 29— <i>Permis de licences</i>	649	78,7	650	100,0	—	11	17	0,5	0,7	
59. Joobnult avalik kohta ilmum. ja rahurikkum. R. N. S. §§ 33—42— <i>Destruction de la paix publique en état d'ivresse</i>	3 412	97,5	3 485	100,0	—	47	98	2,0	4,3	
60. Kerjamine R. N. S. §§ 49—50, Koolek. S. § 165— <i>Mendicité</i>	36	89,8	44	100,0	—	4	1	0,2	0,0	
61. Loata relva pidamine R. N. S. § 117— <i>Contravention aux prescriptions sur le port d'armes</i>	66	95,5	65	100,0	—	2	2	0,1	0,1	
62. Salaja üle piiri käimine R. N. S. § 62 ja Ajut. Val. määr. 20.1.19 a.— <i>Port d'armes illégal</i>	5	100,0	9	100,0	—	1	4	0,0	0,2	
63. Elanikkude mitte registreerimine R. N. S. § 50— <i>Franchissement de la frontière illég.</i>	22	90,9	24	100,0	—	1	—	0,0	—	
64. Võõra metsa vargus ja kahjustamine R. N. S. §§ 154; 155, 159—168 ¹ — <i>Vols forestiers</i>	221	93,7	228	99,6	—	31	34	1,4	1,5	
65. Avalik algkoolide sead. § 15 j. 2 rikkumine— <i>Délits contre la loi scolaire</i>	15	98,3	15	100,0	—	—	2	—	0,1	
66. Tule eest hoidmise määruste rikkumine R. N. S. §§ 83—93— <i>Contraventions aux prescriptions pour prévenir l'incendie</i>	17	76,5	14	100,0	—	4	2	0,2	0,1	
67. Maksujäetuid võlgnikke— <i>Banqueroutiers frauduleux</i>	29	93,1	26	90,2	—	18	18	0,8	0,8	
68. Lühikääljaid— <i>Emprisonnés passagers</i>	185	96,2	124	96,2	0,8	6	4	0,3	0,2	
69. Muid— <i>Autres</i>	147	93,9	142	100,0	—	2	3	0,1	0,1	
Kokku—<i>Total</i>										
70. Kohtualuseid— <i>Emprisonnés sous l'instruction</i>	8 831	88,3	8 844	95,6	3,6	2 273	2 383	100,0	100,0	
Kokku 1930 a.										
	8 807	87,2	8 978	96,3	3,3	1 005	794	—	—	

gide üldarvust: 1. jaan. 1930 a. — 23,0%, 1931 a. — 25,8% ja 1932 a. — 30,7%. Sellest järgneb, et 1. jaanuariks vangide üldarvu kasvades, karistus- aluste arv viimaseil aastail siiski pole kasvanud, pigemini vähe kahanenud. Sama näitab ka 1931 a. karistus- aluste arvu liikumine. Vanglast vabastatute arv ületab juuretunute arvu esimesel a. 1,0% ja teisel 0,1% võrra.

Vangide vabastamine teostub peamiselt karistuse ärakandmise järele. Enne tähtaega vabastamine esi- neb üldiselt 3,3—3,8% ulatuses, üksikute süüteo liikide järgi aga väga erineval määral, nii kui näitab tab. 2. Kuid selle juures tuleb pidada silmas, et siin on tege- mist vaid ühe aasta andmetega ja seetõttu mõnes süü- teoliigis vähese arvu isikutega. Amnesteeritute arv on üsna väike, võrreldes ligikaudu surmaste arvule. Põgenenuid on vaid üksikuid.

Vaadeldes süüteo liikide järgi vangide seis 1. jaan. peale, mis on olulisem selletõttu, et nendes esinevad eeskätt pikemaajalise karistusega isikud, — näeme et kaaluvama osa vangide koostisest moodustavad vanguse ja riisumise pärast süüdimõistetud — 1930 a. 44,2%, 1931 a. 37,4% ja 1932 a. 38,7%. Teiseks suu- remaks rühmaks on tapmise ja raskete kehavigastuste tõttu karistatud: 1930 a. 13,8%, 1931 a. 13,1%,

1932 a. 13,5%. Üksikute arvult silmapaistvatest üldkriminaalsetest süüteo liikidest võib nimetada veel vekslivõltsimisi, võõra vara raiskamist ja omastamist, valevannet ja valetunnistamist, petmisi ja ka rööv- mist; muud üldkriminaalsed süüteoliigid esinevad alla 1% kõikumate arvudega. Erinimetuse all esinevaist süüteo liikidest seisavad arvult esikohal mitmekesised korrariikkumised ja üleastumised — kokku 1930 a. 8,0%, 1931 a. 10,1%, 1932 a. 7,7% — neist suurima arvuga joobnult avalik kohta ilmumine ja rahu- rikkumine. Edasi arvude suuruselt järgnevad süüteod riigivõimu vastu — 7,8%, 7,9% ja 7,0%, neist esikohal tegevus riigikorra kukutamiseks. Ka aktiisi- ja tolli- seaduste rikkumised, nimelt salakaubavedu ja viina- põletamine on andnud küllalt suure arvu vange: 5,1%, 4,0% ja 5,6%. Neile järgnevad ametalised süüteod — 2,0%, 2,7% ja 2,9% ja lõpuks sõjaväelised süüteod — 2,1%, 2,1%, 2,3% suuruses.

Kuid, nii kui öeldud, esitatud arvude, eriti nende liikumise järgi süütegevust Eestis iseloomustada ei saa: seda peab andma politsei ja kohtu andmetel koostatud süütegevuse statistika. Vangide statistikas peatõhk langeb ikkagi vangide demograafilise ja sotsiaalse koosseisu selgitamisele, milleks seni kasutada olevad andmed pakuvad vähe võimalusi.

Tab. 6. Riigiraudteed juunis 1932 — Chemins de fer en juin 1932.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

	Tulutoovite rong- km arv (1000) Trains-km des tr. lucratifs (1000)	Reisija- km (1000) Voyageurs- km (1000)		Istekohtade kasuta- mise % — % des pla- ces occupées	Tulujade vankrite % vanker km üldarv.	Laaditud kauba- vag. keskmine telje koorem*) Poids moyen par essieu d'un wagon chargé		Keskmine netto- kaal kõigil kau- barongid (üks- ved. ton) — Poids moy. net de train pour march.	Keskmine nettoa- rongi bruttoaal (üldv. tn) — Poids moy. brut d'un train à marchand. (traf. tot. ton)		Keskmine kauba- rongi teigede arv — Nombre moy. d'essieux pour un train de march.	
		Üldarv Total	III kl. III cl.			Üld- veost Traf. total	Maksul. veost Trafic payé		Erakau- padel March. privées	Armet- voel Transp. de service	Tallinna- suunas Vers Tallinn	Tallin- nast-Au dep. de Tallinn
a) Laatarümpelised teed — Voie large												
Auru- ja mootorronges	228	15 120	14 399	39,5								
Sel.: Paldiski—Keila	7	139	137	15,2	33,3	6,15	4,25					
Haapsalu—Keila	12	954	920	41,3	20,0	3,03	2,35		63	5		
Keila—Tallinn	11	1 056	1 040	58,9	18,4	4,35	3,87	153	19	606		63
Tallinn—Tapa	39	3 957	3 714	45,2	35,2	6,27	5,71	268	26	658	538	70
Tapa—Kohila	24	1 484	1 414	36,0	34,6	5,63	4,62	221	57	578	494	66
Kohila—Narva	18	862	825	28,3	36,5	5,58	4,91	100	14	217	252	31
Tapa—Tartu	36	3 176	2 956	42,3	21,4	4,83	4,45	219	19	626	543	70
Tartu—Petersi	17	897	880	44,6	17,5	3,31	3,21	134	4	781	656	130
Tartu—Valga	30	1 990	1 910	35,3	23,8	5,38	4,29	186	47			
Valga—Petersi	19	542	537	25,2	29,4	5,07	3,70	64	24			
Petersi—Irboska	4	50	49	45,9	37,5	8,08	7,82					
Tähtajalised kogu raudteel	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrirong. Tall—Pääsküla	29	3 212	3 212	51,6	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	255	18 332	17 611	41,2	30,1	5,42	4,74	200	29	564	540	67
Mais — en mai 1932	251	16 926	16 327	40,5	32,2	5,56	4,97	207	25	497	381	66
Juunis — en juin 1932	267	20 623	19 648	41,5	30,49	5,86	5,08					
1. IV — 30. VI 1932	704	48 258	46 317	39,0	32,5	5,84	5,16	218	29	591	502	68
1. IV — 30. VI 1931	788	50 358	53 515	40,8	29,69	6,21	5,61					
1. I — 30. VI 1932	1 510	85 071	81 469	37,3	33,2	5,98	5,27	191	25			
b) Kitsarümpelised teed — Voie étroite												
Sel.: Tallinn—Sad.—Türi	35	2 149	1 989	40,0	27,8	3,88	3,68	128	7	331	288	112
Türi—Mõisaküla	21	669	620	36,5	35,4	4,40	3,76	59	10	170	140	56
Mõisaküla—Pärnu	12	365	339	38,3	35,7	3,94	3,08	55	15		240	78
Lüva—Väina	3	90	96	54,9	38,5	4,36	4,02					
Rapla—Virtsu	12	251	241	27,4	30,0	3,24	1,96					
Lelle—Papiõidud	14	502	447	37,9	27,4	3,34	3,00	131	15	341	232	125
Türi—Tamsalu	11	244	232	33,5	23,6	2,34	1,80	35	10		244	76
Ikla—Riiselja	8	24	24	18,2	45,7	4,22	2,48					
Mõisaküla—Valga	4	137	128	33,8	32,5	3,62	2,52					
Valga—Mõniste	5	68	68	25,8	40,8	6,30	5,48	48	7	167		41
Sonda—Mustvee	4	98	96	34,4	42,5	3,44	2,80	97	22	270	131	89
Kokku — Total	124	4 603	4 280	40,2	36,7	3,72	3,24	93	14	272	202	96
Mais — en mai 1932 a.	124	4 228	3 933	36,5	32,9	3,35	2,85	58	10	148	154	78
Juunis — en juin 1932 a.	125	4 884	4 405	41,1	31,9	4,34	4,05					
1. IV — 30. VI 32	377	12 279	11 373	37,1	32,3	3,72	3,22	80	12	225	200	83
1. IV 30 — 30. VI 31	358	13 817	12 571	42,4	32,83	4,03	3,75					
1. I — 30. VI 32	749	22 861	21 043	36,0	32,4	3,70	3,24	78	11			

Laatarümpelised teed — Voie large

Kitsarümpelised teed — Voie étroite

Juuinis		1/IV— 30/VI	1/IV— 30/VI	1/1— 30/VI	Juuinis		1/IV— 30/VI	1/IV— 30/VI	1/1— 30/VI
1932	1931	1932	1931	1932	1932	1931	1932	1931	1932

2. Kaubavedu (1000) — Transport des marchandises (1000).

Kõigi saadetiste kaal—poids: Ton	110	150	369	723	54	83	170	214	325
Tn-km	11 746	17 601	43 235	59 458	86 615	3 748	6 133	12 528	15 957
Sell: maksulised saadet. — Dont les march. payables: Ton	94	130	323	423	624	44	75	146	283
Tn-km	10 271	15 263	38 188	53 803	76 334	3 251	5 726	10 879	14 871
Sellest erakaubad—Dont marchand. privées: Ton	83	117	284	343	521	43	71	140	275
Ton-km	8 802	12 873	30 432	36 969	55 800	3 181	5 542	10 541	14 099

3. Pagarivedu — Transport des bagages.

Kaal — poids (tuh. tn)	0,5	0,7	1,3	1,9	2,2	0,2	0,3	0,6	0,8
tn-km (tuh.)	45	71	126	198	222	17	22	50	63

4. Reisijate vedu (1000) — Transport des voyageurs (1000).

Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	670	748	2 012	2 062	3 605	99	109	272	323
Sellest (Välisühendus — Commun. avec l'étranger . Dont { Kohalik liikumine — Mouvement local	4	5	9	12	17	0,7	1	1,7	2
Sellest III klassis	666	743	2 003	2 050	3 588	98	108	270	321
Reisija-km üldarv — Voyageurs-km	665	741	1 998	2 043	2 580	96	104	263	309
Sellest-Dont: Elektrirongid — Trains électrig.	18 332	20 623	48 258	56 358	85 071	4 603	4 824	12 279	13 817
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	27,4	27,6	24,0	27,3	23,6	46,5	44,3	45,1	42,8
Magamiskohtade üldarv — Cart. pour wag-lits vend.	2	3	7,6	8	14	0,2	0,5	1,1	1,5
Perronipileteid — Tickets d'entrée vendus	12	15	31	40	52	0,1	0,3	0,4	0,7

5. Veerukoosseisu kasutamine (1000) — Exploitation du matériel roulant (1000).

Rong-km üldarv — Trains-km	267	276	783	810	1 557	188	140	400	382
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	207	192	599	553	1 175	112	94	322	272
„ kaubaronges — „ trains de marchand.	21	45	81	146	178	12	31	55	87
„ kiirkaubaronges — „ trains de march. rapide.	27	30	84	89	166				
tõbronges — „ trains ouvriers	12	9	24	22	38	14	15	20	23
Talg-km üldarv — Essieux-km	7 900	9 280	23 377	26 896	44 022	6 336	7 383	10 261	10 889
Sellest { Vaguntalg-km — Voitures à voyageurs	3 213	3 958	8 377	10 846	17 243	2 178	2 126	6 375	5 991
Dont { Yaguntalg-km — Wagons à marchand.	4 686	5 322	14 500	16 050	26 779	4 160	5 258	12 886	13 899
Kesk. tig. arv rong — Moyen. des essieux par train	29,62	33,62	29,87	33,31	28,28	45,91	52,73	47,44	52,07
Sellest { Aururisironges — Trains de voyageurs	23,73	27,96	32,21	26,52	21,33	36,53	41,28	39,02	40,66
Elektrironges — Trains électriques	8,52	8,37	8,40	8,86	8,42				
Bensiin-moot.-ronges — Trains à moteur (bens.)	3,46	3,57	3,27	3,91	3,37				
Kaubaronges — Trains de marchand.	69,89	62,92	71,76	63,04	66,18	105,00	85,41	95,32	86,20
Dont { Tõbronges — Trains ouvriers	66,08	59,35	61,43	53,26	49,08	72,01	57,24	75,79	56,59
Keskm. kaubar. brutto-kaal maksulisest veost	473	427	500	451	460	239	214	290	208

*) Kitsarümpelised teed — Exploitation du matériel roulant (1000).

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega juulis 1932 a.

Commerce extérieur avec les autres pays en juillet 1932.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Nomenclature internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentina — <i>Argentine</i>	3,1	727	37,5	4 007	34. Lõunaslaavia — <i>Yougoslavie</i>	1,0	735	0,4	3 009
182. Austraalia — <i>Australie</i>	2,2	4 172	—	—	32. Malta — <i>Malte</i>	—	—	10,1	1 912
6. Austria — <i>Autriche</i>	2,2	4 580	0,0	71	146. Mehhiko — <i>Mexique</i>	1,2	1 445	—	—
7. Belgia-Luksemb. m. l. — <i>Belgo-luxembourgeoise, Union econom.</i>	1277,8	125 498	*)	*)	23. Norra — <i>Norvege</i>	0,4	204	11,8	23 759
170. Brasillia — <i>Bresil</i>	7,6	4 352	16,7	2 057	51. Palestiina — <i>Palestine</i>	1,2	1 082	0,5	427
98-104. Briti-Ida-Aafrika — <i>Afrique d'Est britannique</i>	0,1	80	—	—	174. Paragvai — <i>Paraguay</i>	0,1	95	—	—
85-88. Briti-Lääne-Aafrika — <i>Afrique d'Ouest britannique</i>	1,3	073	—	—	175. Peruu — <i>Pérou</i>	8,9	9 442	2,4	286
66. Briti-Malaia — <i>Malaisie britann.</i>	—	—	5,6	610	26. Poola-Danzig — <i>Pologne-Danzig</i>	—	—	33,1	45 890
8. Bulgaaria — <i>Bulgarie</i>	4,8	5 588	—	—	27. Portugal — <i>Portugal</i>	0,4	564	—	—
178. Ecuador — <i>Ecuador</i>	0,4	360	—	—	129-132. Portugal-Lääne-Aafrika — <i>Afrique d'Ouest portugaises</i>	0,3	120	—	—
76. Egiptus — <i>Egypte</i>	44,1	33 756	13,7	1 721	109. Prantsuse-Alžeeria — <i>Algérie française</i>	0,9	1 391	—	—
40. Hiina — <i>Chine</i>	0,3	1 968	37,6	13 341	80. Prantsuse-Maroko — <i>Maroc française</i>	2,5	834	—	—
11. Hispaania — <i>Espagne</i>	2,4	1 448	380,0	31 726	52. Persia — <i>Persie</i>	—	—	0,0	281
25. Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	44,0	57 006	87,8	0 259	28. Rumeenia — <i>Roumanie</i>	1,5	332	—	—
72. Hollandi-India — <i>Indes néerland.</i>	1,7	1 602	1,5	160	149. Salvador — <i>Salvador</i>	—	—	21,0	2 261
64. Hongkong — <i>Hong-Kong</i>	—	—	5,3	680	13. Soome — <i>Finlande</i>	444,9	101 280	*)	*)
17. Iiri — <i>Irlande</i>	—	—	400,9	98 710	38. Sveisits — <i>Suisse</i>	2,1	17 578	0,3	106
65. India — <i>Inde</i>	120,9	26 898	11,5	2 290	9. Taani — <i>Danemark</i>	187,8	28 758	*)	*)
44. Irak — <i>Irak</i>	—	—	3,1	358	62. Tšill — <i>Chili</i>	0,7	600	5,3	600
19. Itaalia — <i>Italie</i>	13,2	24 984	—	—	87. Tšehhoslovakkia — <i>Tchécoslovaquie</i>	3,2	*)	28,3	6 940
45. Jaapan — <i>Japon</i>	0,2	1 031	—	—	171. Tšiili — <i>Chili</i>	25,0	3 110	21,2	3 093
186. Kanada — <i>Canada</i>	—	—	0,0	25	66. Türgi — <i>Turquie</i>	11,8	11 362	—	—
30. Kanali saared — <i>Iles anglo-normandes</i>	—	—	23,9	5 400	16. Ungari — <i>Hongrie</i>	0,0	162	—	—
172. Kolumbia — <i>Colombie</i>	—	—	10,8	1 800	178. Urugval — <i>Uruguay</i>	29,0	8 758	—	—
15. Kreeka — <i>Grèce</i>	8,1	10 443	2,0	309	185. Us Merema — <i>Nouvelle Zélande</i>	—	—	150,6	21 267
141. Kuuba — <i>Cuba</i>	—	—	15,7	1 695	177. Venezuela — <i>Vénézuéla</i>	—	—	1,8	400
22. Leedu — <i>Lithuanie</i>	0,0	520	1374,1	89 239	134. Ühendriigid — <i>Etats-Unis</i>	*)	*)	1751,6	179 307
93. Briti-Lõuna-Aafrika Üh. riigid — <i>Union Sud Africaine britannique</i>	60,0	29 020	551,4	44 650	—	—	0,6	751	

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus juulis 1932 a.

Commerce extérieur des principaux articles en juillet 1932.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Besti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100 ¹⁰⁰ grammes de l'or pur (100 marks intérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU—IMPORTATION.							
II. Toidu- ja maitseained, joogid		5 765,4	411 707	III. Toor- ja poolvalmisained		9 442,8	691 434
2.	Tera- ja jahvatatud vill	21,3	3 099	8.	Loomariigained, peale rasvade	25,6	18 591
11	Bulks	—	—	237—241	Pööred loomahad ern.	21,0	10 500
12	Nisu	—	—	Sel.: Rootsia	14,4	6 370	
13	Oder	—	—	Brasillia	7,2	4 130	
14	Kaer	—	—	243—257	Karusnahad	0,2	5 155
27	Herkulo ehk kaeratangud	—	—	9.	Scemmed, taimed ja nende osad	86,3	68 274
30	Riis	14,0	2 217	274-275	Linnaseemned	0,3	72
	Sel.: Br. India	14,0	2 217	281	Kopra	—	—
3.	Ala- ja juurviljad	11,5	5 122	285	Ristikheinaseemned	—	—
35	Hernad	—	—	305, 306	Tubak lehtedes, kasvudes	55,7	60 723
59	Apelsiinid ja mandariinid	0,0	16	Sel.: Türgi	11,5	11 122	
60	Sidrunid	8,5	3 000	Kreeka	8,1	60 993	
62	Banaaniid	0,0	3	Ühendriigid	10,6	7 208	
69—75	Puuviljad ja marjad kuivatatud	2,7	1 775	307	Humalad	0,6	848
5.	Kala, kalasoadused ja vähid	95,5	7 173	11.	Paberitoornad	113,2	14 099
112	Heeringad	13,5	2 429	349	Tselluloosa kuiv	113,1	14 099
6.	Muud toidu- ja maitseained ning joogid	5 623,4	395 624	12.	Tekstiiltoornad	430,0	259 496
167	Kohv toores, ubades	1,0	1 893	352	Puuvilj toores	249,0	168 760
172, 175	Kakao ubades ja pulbris	4,9	2 300	Sel.: Ühendriigid	100,5	125 562	
176	Tee igasugune	1,2	2 105	Egiptus	44,1	33 756	
178, 179	Suhkur peenike ja rafinaad	3 007,0	328 090	357	Kanep	14,2	2 563
	Sel.: Briti	2 079,6	324 746	Sel.: India	2,5	1 092	
204—206	Sool	2 602,1	52 528	Läti	10,2	536	
207	Kunstvõli	—	—	359	Džunt	100,4	19 046
213—217,		—	—	363	Vill värvimata	56,9	53 995
221—224	Vilnad ja veinid	2,3	4 426	Sel.: Briti	10,5	17 491	
7.	Loomasööd	13,7	689	Br. Lõuna-Aafrika	39,5	23 308	
231	Kilid igasugused (loomatoit)	—	—	13.	Ärtsid ja metallid töötlemata (metalli mured)	133,1	12 940
236	Muu loomatoid ern.	—	—	376	Malm toores	97,5	4 452
		—	—	397—399	Mineraalid peale ärtside	2 454,6	45 070
		—	—	447	Vabrik ja ehit. tarvitatav savi	83,2	16 973
		—	—		Kivisüsi	1 808,0	19 128
		—	—		Sel.: Briti	1 654,0	17 313

*) V. tab. 1.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus juulis 1932 a. (järg).
 Commerce extérieur des principaux articles en juillet 1932 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikaine nomenklat.	Besti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikaine nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale ¹⁰⁰ 225 gramma de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU—IMPORTATION.							
15.	Keemiatööstuse toorained	3 702,8	232 045	21.	Põllumajandusemasinad ja -riistad (shia ka piimatalit. sisseveoted)	36,1	20 883
a)	Õliid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	1 221,9	149 694	809	Traktorid	—	—
462	Loomarasv tehniliseks tarbeks	6,8	1 433	810, 811	Viljapeksugarnituurid jõumasina- ga ja ilma	2,8	414
473	Palmiterahh	0,5	150	817, 818	Niidumasinad	18,0	8 135
474	Kookosõli	—	—	820	Adrad	—	—
481	Kakaovõi	7,0	5 850	825	Vikatiid	0,1	146
483, 496-a	Natta ja gaasiõli	491,5	28 143	830—833	Separaatorid ja m. pümanduse masinad	0,1	809
	Sel.: Ühendriigid	357,1	18 600	835	Põllutöömasinate osad	3,6	3 525
	S. N. V. L.	116,0	8 483	22.	Jõu- ja töõmasinad	23,6	39 130
484	Masfaat	59,0	4 700	836	Aurumasinad ja lokomobiilid	—	—
485	Petrooleum	52,7	2 795	837	Plahvatusjõumasinad	0,8	1 285
	Sel.: S. N. V. L.	52,7	2 795	841	Veskite sisseveoted	—	—
487	Bensoliin	291,1	28 522	849	Kudumismasinad	1,2	4 657
	Sel.: S. N. V. L.	163,2	17 524	850	Õmbus- ja pilitusmasinad ja nende osad	0,7	1 861
	Ühendriigid	77,9	6 948	842—848,	Igasugused töõmasinad ja abi- nõud rauast, malmist, terasest	4,3	4 440
493	Parafiin	3,9	1 073	851—864	Masinate ja aparatuuride osad	7,7	22 067
495	Määrdeõli ern.	194,6	42 216	23.	Metallkaup	244,7	157 026
	Sel.: Ühendriigid	84,5	14 061	872	Rauast ja terasest taotud, pressit. ja valatud kaup ern.	2,7	566
	Saksa	59,6	10 846	878	Raud- ja terasroud ja nende ühendusjoad	83,5	22 053
	Briti	26,5	9 057	881, 885	Raudtraatnaelad ja -needid	1,6	925
498	Kivisõetõrv	—	—	875, 877—	Muu treilitud, poleeritud, lihvitud	—	—
518	Kampol	25,9	3 356	880, 886	raud- ja teraskaup igasugune	27,4	30 951
	Sel.: Ühendriigid	23,4	3 012	887, 889	Raudplekk-kaup ern. hõhne	16,4	24 558
				892	Okastaat	59,3	11 395
b)	Väetisained	2476,0	79 682	895	Raud- ja terastraatkaup ern.	3,9	3 420
535	Tõllisalopeeter	25,0	3 110	901—903	Noonkap igasugune	0,5	1 355
537	Väävelhappu ammoniaak	—	—	904-908, 911	lern. käsitööriistad	10,0	11 813
541	Superfosfaat	2 451,0	76 572	912	Vaskaup igasugune	4,3	18 392
542	Toomassulakid jahvatatud	—	—	920	Alumiiniumkaup ern.	2,0	7 752
546, 547	Kaalisoolad	—	—	24.	Elektrimasinad—aparatuurid ja tarbeasjad	21,9	107 740
c)	Muud keemiatööstuse toorained	5,0	2 669	924, 925	El.-dünamod, -mootorid, transfor- maatorid	0,6	2 844
549	Väävel toores, tükkides	—	—	932	Elektri hõõglampid	2,1	19 296
				934	El.-kaablid metallpantseriga	6,8	4 251
				935	El.-juhed isoleeritud	3,9	3 434
				943	Raadioaparatuurid, -osad ja -tarb.	0,8	41 447
				25.	Instrumentid, aparatuurid (peale elektriapar.) ja laskeriistad	3,3	26 965
				853	Arstiriistad, -aparatuurid ja -tarbed	0,3	5 218
				958—966	Ekellad	0,0	9
				973—980	Muusikariistad	1,0	6 098
				981—984	Laskeriistad	0,7	2 064
				26.	Transportabimõud	13,9	41 816
				986—992	Veesõiduriistad	18,77	3 296
				999	Sõiduosad	4 tk.	7 817
				1002	Veoaütode raamid ühes moo- tori ja ratastega	5	5 150
				1008	Jalgrattad	9 „	851
				27.	Keraamilka ja muud mineraalkaubad	485,4	66 557
				1025	Ekellad, tahud loomuliktud	34,3	1 333
				1038	Tulekindlad kivid ja tahvid (sammokivid)	341,9	17 097
				1051—1053	Põljaskaup	9,3	4 909
				1054, 1055	Portselaanikaup	1,6	1 048
				1056—1073	Tahvelklaas ja klaaskaup	56,2	30 148
				28.	Keemiatööstusesaadused	716,4	279 861
				1103	Albumiin	0,1	514
				1105—1109	Põlvest kummist teosed	14,5	4 501
				1110	Veoaütode massiiv-kummistõhid	0,3	585
				1113, 1114	Kummist jalanõud	0,3	1 175
				1146	Väävelhappu alumiinium	99,2	6 124
				1165	Fesusooda	33,6	2 750
				1168	Kaustiksõoda puhastamata	59,1	11 060
				1231	Sõehape (vedel)	0,0	10
				1308—1311	Lõhna- ja kosmeetikaained	0,2	3 314
				1321	Parkimisekstraktid	45,0	14 078
				1323—1328,	Mineraalvärvid	61,0	24 097
				1336—1344	Alisalkinvärvid ern.	7,0	50 097
				1348	Saapamähre	0,2	226
				1355	Trükkivärv	0,4	467
				1356	Brõnkspulber	1 770	1 770
				1360	Linoleum	4,2	2 745
				1363	Linoleum	3,1	16 513
				29.	Muud eraldi nimetatamata kaubad	3,0	10 094
				1394—1396	Kirjutusematerjal ern.	2,1	10 094

*) Sellest Eesti kauba tagasivedu välismaalt: puuvillane riie 247 kg 1 970 kr.; džundist pörandamatid 50 kg 189 kr. *) Sellest välis-
 maa kauba sissevedu täiendavaks ümberöötamiseks 1 878 kg 12 174 kr.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus juulis 1932 a. (järg).

Commerce extérieur des principaux articles en juillet 1932. (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Besti-Läti fihine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100 ¹ / ₁₀₀ gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU—EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).		2 tk	600	13. Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)		199,3	36 995
1	Hobused (arv)	2	600	380	Vanaraud	176,4	28 687
2	Veised (väljaarvatud vasikad)	—	—	385, 386	Vanavask	132,4	19 887
5	Send, põrsad (arv)	—	—		Sel.: Briti	—	—
II. Toidu- ja maitseained, joogid		3 738,5	2 328 547	14. Mineraalid peale ärtside		2 566,5	10 513
3. Aia- ja juurvili		218,3	6 871	408, 407	Kips	166,5	3 751
38	Kartul, toores	215,0	6 455	408	Lubi kustutamata	2 300,0	5 823
47	Sigur, viirsk ja kuivat.	—	—	417	Kaltsitkiivi (Besti marmor)	—	—
57	Õunad	—	—	15. Keemiatööstuse toorained		766,1	94 118
4. Karjasaadused		2 689,3	2 627 043	a) Õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt		739,7	53 347
78	Peekon	397,7	225 850	487	Besti Bensiin	58,5	13 200
	Sel.: Briti	397,7	225 850	497	Põlevkiviõli	635,8	36 100
77	Sealiha värsk ja soolatud	0,3	170	c) Keemiatööstuse punkid a" ja b"			
78	Sealiha suitset. (singid, küljed)	4,9	3 969		nimetatuna	26,4	40 771
79	Loomaliha	—	—		505-a Kunstsarv töötlemata	25,3	40 022
81	Lambaliha	38,5	20 576	IV. Valmissaadused.			
	Sel.: Rootsi	38,5	20 576	16. Nahad töötletud ja nahktraup		4,2	5 282
95	Kohupiim	—	—	568, 567	Suured parknahad	0,0	250
96	Või	1 040,9	2 180 008	17. Puittööstusesaadused		510,9	117 544
	Sel.: Briti	1 257,9	1 412 580	593	Vineer	319,8	67 340
	Saksa	574,5	644 739		Sel.: Briti	200,8	43 600
90	Munad	4 347 360 tk.	181 800	594	Vineerist toolipõhjad	186,1	58 070
5. Kala, kalasaadused ja vähid		66,8	33 664		Sel.: Prantsuse	78,8	24 160
100—105	Värsked kalad	65,0	31 055		Saksa	41,9	13 750
118—120	Kalakaanservid	1,8	1 709	609, 610	Mööbel	3,8	1 024
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		563,0	145 894	18. Paberitööstusesaadused		449,1	79 338
127	Kartulijahu	310,3	56 473	634	Pakkimis-paber	83,4	18 102
187	Sõkoland	5,4	5 409	635	Rotatsioonipaber	101,5	14 042
210	Teraloid, pain normal	1,2	373	636, 637	Kirjutuse- ja trükipaber	240,9	41 827
III. Toor- ja poolvalmisained		26 697,1	1 454 171	19. Tekstiilitööstusesaadused¹⁾		288,3	339 721
8. Loomariigained, peale rasvade		60,7	28 384	667-670	Puuvillaniit ja -lõng ¹⁾	37,1	62 640
237—241	Loomannahad kuivalt soolatud	6,9	8 720		Sel.: Poola-Danzig	20,6	40 767
	Sel.: Ühendriigid	6,9	8 720		Saksa	5,4	11 440
237—241	Loomannahad märjalt soolatud	25,3	12 998	671-676	Puuvillariie ¹⁾	51,9	135 538
	Sel.: Ühendriigid	10,3	9 903		Sel.: Rootsi	26,1	65 319
243—257	Karusnahad	—	—		Norra	11,4	28 039
260	Jõhvid	0,5	1 017	606	Pakkimis- ja kotiriie džundist	174,6	100 764
270	Soolad	1,9	1 985		Sel.: Taani	163,7	94 313
9. Seenned, taimed ja nende osad		—	—		Saksa	10,6	6 312
274, 275	Linasenned	—	—	702, 703	Villane riie	0,4	2 984
		—	—		Sel.: Lõuna-Saavia	0,4	2 984
10. Metsamaterjal		15 196,9	548 547	22. Jõu- ja tööstusained		32,2	22 579
310-310, 325	Palgid, prussid, pakid, latid	1 448,2 tihm.	42 764	859	Külmetusmasja sisseseaded	12,7	10 110
321	Lüürid	4 858,2	101 924	24. Elektrimasinad- aparadid ja tarbeasjad		4,3	28 529
322	Propsid	7 626,6	54 280	927	El. patarei, elemendid	—	—
320, 320-329	Kunse- ja männilauad ja -plangud	13 302,3	349 579	942	Telefoni apar. ja n. osad	3,0	15 610
	Sel.: Briti	8 720,1	200 803				
	Lõuna-Aafrika Ühendr.	956,7	41 613	27. Keraamika ja muud mineraalkaunad		603,8	39 705
338	Krohvimispeerud	—	—	1016	Tsement	507,8	16 147
11. Paberitööstused		7 560,3	608 321		Sel.: Läti	507,8	16 147
349	Tselluloos	5 708,7	577,927	1008	Tahvoklaas lihvimata	95,0	23 546
	Sel.: Briti	2 604,7	298 696	28. Keemiatööstusesaadused		41,5	17 781
	Ühendriigid	1 724,0	158 800	1102	Kasellin	—	—
12. Tekstiilitööstused		374,4	127 293	1318	Talutükid	34,5	10 753
354	Lina	268,3	117 148	29. Muud era. kaunad		2,0	15 398
	Sel.: Briti	263,7	114 898	1392	Kunstsarvkaunad	1,9	15 175
355	Takud	11,1	3 300				

Tollamette läbikäik juulis 1932 — Activité des bureaux douaniers en juillet 1932.

Ton	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap- salu	Kures- saare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sissevedu — Importation	17 307	397	1 468	273	0,0	—	275	31	8	19 849
Väljavedu — Exportation	20 681	622	4 280	2 793	—	8	2 629	521	929	32 404
Üldläbikäik — Total de l'import. et de l'exp.	38 028	1 019	5 748	3 066	0,0	8	2 895	552	937	52 253
1 000 kr.										
Sissevedu — Importation	2 442	34	99	28	3	—	8	2	0,4	2 616
Väljavedu — Exportation	4 524	129	210	53	—	3	23	17	6	4 965
Üldläbikäik — Total de l'import. et de l'exp.	6 966	163	309	81	3	3	31	19	6	7 581

¹⁾ Sellest ümbertöötatud välismaa kauba tagasivedu 3 719 kg 27 407 kr väärtuses.

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äri seis
1. augustil 1932 a.

Situation financière des banques privées et des principales banques
coopératives au 1 août 1932.

	15	26	15	26
	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.
	1. aug.	1. aug.	1. août	1. août
	1 000 kr.		%	
Aktiva — Actif				
1. Kassa — Caisse	1 140	272	1,4	0,7
2. Jooksvad arved teisis rahausut. — Comptes courants	1 613	1 845	2,0	4,0
a) Sellest Besti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	807	...	1,0	...
3. Pt. 1 ja 2 koliku — Total p. 1 et 2	2 753	2 117	3,4	5,3
4. Panga päralt olevad väärtused — Ef- fets en portefeuille	1 160	593	1,4	1,5
a) Väärtpaberid — Effets	1 094	495	1,3	1,2
1) Sellest börsil koteeritavad — Dont effets cotés à la Bourse	341	...	0,4	...
b, d) Välismaa rahad, kallismetallid, tšekid ja maksukäs. välisvaluutas — Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	75	98	0,1	0,3
5. Laenuid — Prêts	57 273	25 183	70,9	62,6
a) Disk. vekslid — Escomptes	19 390	14 008	24,0	34,8
1) Sellest sisemaa vekslid — Dont du pays	15 671	...	19,4	...
b) Tähtajal laenuid — Prêts termín. d) Kto.krt. laenuid — Autres prêts	1 540 36 884	4 821 6 854	1,9 45,0	11,9 16,8
6. Garantide doebitorid — Garanties	5 798	732	7,2	1,8
7. Korrespondendid — Correspondants	2 034	925	2,5	2,3
a) Sisemaa — en Estonie { Loro Nostro	709 305	752 123	1,0 0,4	1,9 0,3
b) Välismaa — à l'étranger { Loro Nostro	6 924	— 50	0,0 1,1	— 0,1
8. Protestitud vekslid — Effets pro- testés	298	555	0,4	1,4
9. Osakondade arved — Succursales	1 868	1	2,3	0,0
10. Kinnisvara — Immobilières	5 137	1 550	6,4	3,8
11. Vallaavara — Mobiliers	427	238	0,5	0,6
12, 13. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et com- missions payés	1 967	717	2,4	1,8
14. Üleminevad summad — Actifs tran- sitoires	801	159	1,0	0,4
15. Muud aktivid — Actifs divers	1 301	7 510	1,6	18,6
16. Liikmete nõustused *)	—	6 004	—	14,9
Kokku — Total	80 821	40 280	100	100
Passiva — Passif				
1. Panga kapitalid — Capitaux et réserves	7 593	2 953	0,4	7,3
a) Sisemakstud aktsiakapital — Ca- pital versé	5 779	2 087	7,2	5,2
b) Tagavarakapital — Réserves	1 626	637	1,9	1,6
d) Muu erikapital — Réserves spéciales	288	220	0,3	0,5
2. Hoiusummad Dépôts	32 699	22 129	40,3	54,9
a) Tähtajal. hoiusummad — Dépôts termín.	7 318	8 871	9,0	22,0
b) Jooksvad arved — Comptes courants. d) Kto.krt. arv. kred. saldod — Autres dépôts	24 181 1 150	12 998 260	29,9 1,4	32,3 0,6
3. Rediskont — Réescompts	6 878	1 404	8,3	3,5
a) Sellest maksukohaga sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	3 085	...	3,8	...
4. Võlaarved teist. asut. — Crédateurs	4 546	31010	5,6	7,5
a) Sellest sisemaa krediiditsutisid — Dont établissements du pays	4 546	...	5,6	...
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3, 4	11 219	4 414	13,9	11,0
6. Korrespondendid — Correspondants	16 079	766	19,9	1,9
a) Sisemaa — en Estonie { Loro Nostro	290 8 096	182 591	0,4 10,8	0,4 1,5
b) Välismaa — à l'étranger { Loro Nostro	208 6 887	7 6	0,2 8,5	0,0 0,0
7, 8. Maksukäsud ja akseptid — Accep- tations	162	4	0,2	0,0
9. Väljamaksmata % — % restant à payer	379	144	0,5	0,3
10. Väljamaksmata osakasu — Dividen- des restant à payer	20	180	0,0	0,5
11. Garantide kreditorid — Garanties	5 798	732	7,2	1,8
12. Osakondade arved — Succursales	1 890	1	2,3	0,0
13. Saadud prots. ja muud tulud — Inté- rêts et commissions reçus	2 404	1 597	3,0	4,0
14. Jagamata puhaakasu — Bénéfice net. 16. Üleminevad summad — Transitoires	647 2 081	114 7 236	0,8 2,5	0,3 18,0
17. Muud passivid — Passifs divers	1 137	291	1,4	0,7
18. a) Amortisatsioon kapital *)	—	6 004	—	14,9
19. Liikmete liiavaastatus *)	—	—	—	—
Kokku — Total	80 821	40 280	100	100

Tab. 11. Üksikute pankade
äri seis summad
1. augustil 1932 a.

Montant de bilans des banques
au 1 août 1932.

	1. VIII. 1932 1000 kr
Erapangad — Banques privées.	
1. Krediidipank a.-s.	32 232
2. G. Scheel ja Ko	20 048
3. Tartu pank	7 422
4. Tallinna linnapank	5 682
5. Besti laenu-pank a.-s.	2 381
6. Sakala pank	2 206
7. Tartu linnapank	2 412
8. Kaubapank a.-s.	2 237
9. Pärnu krediidipank	1 202
10. Tallinna aktsiapank	1 450
11. Valga pank	1 187
12. Tartu tööstuspank	895
13. Viru pank	840
14. Rosen ja Ko	473
15. Võru pank	159
Kokku — Total	80 821

Tähtsamad ühispankad — Principales ban-
ques coopératives.

1. Besti Rahvapank	3 684
2. Tallinna majaomanikkude p.	7 477
3. Eesti laenu- ja hoiutühis. Tartus	6 334
4. Tartu majaomanikkude pank	2 131
5. Viljandi ühispank	2 122
6. Tallinna laenu ja hoiukassa	1 286
7. Pärnu Besti laenu- ja hoiutüh.	1 201
8. Rakvere ühispank	1 309
9. Põllumeeste Keskpank	1 573
10. Võru ühispank	1 168
11. Põllupidajate ühispank	1 117
12. Tallinna Juudi ühispank	881
13. Põitsamaa ühispank	952
14. Narva ühispank	900
15. Jõgeva ühispank	911
16. Lääne-Besti ühispank	846
17. Paide ühispank	677
18. Tõrva ühispank	742
19. Tartu Juudi ühispank	685
20. Pärnumaa põllumeeste ühis- pank	577
21. Saarde laenu-hoiu ühisus	541
22. Võhma ühispank	470
23. Kinnisvara omanikkude pank	492
24. Saarte ühispank	474
25. Peatsari laenu- ja hoiu ühisus	336
26. Põllumajanduse pank	1 334
Kokku — Total	40 280

1) Responsabilité des membres.
2) Capital d'amortissement.
3) Responsabilité supplémentaire des
membres.

Tab. 27—28. ELUMAKSUMUS- ja SUURMÜGUNEKSID (geom. kesk., 1913 = 100).
Nombres-moyennes du coût de la vie et nombres-moyennes des prix de gros (moyenn. geom., 1913 = 100).

	1932				1931				1930				1929			
	Veelr.	Määrts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	1931	Moyenne annuelle	1930	1929	1931	Moyenne annuelle	1930	1929	
1. Toetus — Alimentation	81	83	83	81	80	83	80	96	103	103	103	96	103	103	103	
2. Korter ja loomused — Chauffage et écart.	145	145	145	144	144	144	139	103	52	52	52	103	52	52	52	
3. Kütte ja vahustus — Chauffage et élect.	75	75	75	75	65	66	76	80	95	95	95	80	95	95	95	
Puid — Bois	73	73	73	73	60	60	60	80	103	103	103	80	103	103	103	
Elekter — Electricité	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	
Petroleum — Pétrole	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	
Tuletikud — Allumettes	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122	
4. Riieus — Habillement	145	141	141	141	141	141	141	141	141	141	141	141	141	141	141	
Riie — Étoffe	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	
Õmblamine — Couture	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	
Pesu — Linge	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	
5. Puhustus — Hygiène et nettoyage	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Jalatsid — Chaussures	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	
6. Söömine — Nourriture	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
7. Sõnn — Élevage	111	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	
8. Hõimatus — Diversissements	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73	
9. Haridus — Instruction	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143	
10. Tervishoid — Santé	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	
11. Muud kulud — Autres dépenses	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
12. Üldindeks — N. - Ind. général du coût de la vie	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	83	

1) OH arvatud üüri- ja muude normaal kohaselt korrekteeritud ja võrdandav kuni 12 m².

Tab. 25. TOIDUAINETE MAKSUMUS KALORISE SISALDUSE JÄRGI
1928-1932 A. COÛT DES DENRÉES ALIMENTAIRES A LA
BASE DE LEUR VALEUR NUTRITIVE 1928-1932.

	Keskmine — Moyenne				1932			
	1928	1929	1930	1931	VI	VII	VIII	VIII 1931
Sealiha — Viand de porc	51	58	50	30	21	22	24	30
Soppekk — Lard	19	22	18	10	7	7	7	8
Loomaliha — Viande de boeuf	55	62	55	41	27	31	29	42
Vasikaliha — " " "	50	58	49	37	29	31	40	40
Lambaliha — " " "	36	41	39	27	21	19	20	17
Serasy sulatam. — Grasses de porc	20	21	17	10	7	7	10	10
Sulataim. — Saucisses	19	20	18	13	10	10	8	11
Loomaarav sulatam. — Grasses de boeuf non fondue	12	13	10	6	6	6	7	9
Teesvorst — Saucisson	80	88	90	63	50	50	50	59
Sink — Jambon	40	45	45	33	24	24	33	33
Räimed, värsked — Abattes fraises	58	56	51	52	10	11	13	20
Küüd, värsked — Espérons, fraises	48	36	34	35	19	11	13	20
Hangid — " " "	128	164	146	122	79	92	108	123
Avensid — " " "	107	124	131	85	29	51	60	73
Tursad — Morues	61	68	49	40	38	38	38	44
Räimed, soolat. — Pet. har. oad salés	56	56	54	40	38	38	38	44
Küüd — " " "	80	29	27	30	23	23	27	28
Keerisid — " " "	37	38	38	38	38	38	38	38
Kukkajahu — " " "	7	7	7	7	7	7	7	7
Kukkajahu — " " "	10	10	10	10	10	10	10	10
Sepaküüd — " " "	11	12	10	10	9	9	9	10
Nisupüü — " " "	16	15	14	14	14	14	14	14
Odrapüü — " " "	11	11	10	9	8	8	8	8
Krumbid — " " "	12	13	12	11	8	8	8	11
Erkneid — " " "	9	9	9	7	7	7	7	7
Peeneliid — " " "	14	14	12	14	13	13	14	14
Naelsal — " " "	15	15	15	14	13	13	14	14
Rõskpüü — " " "	18	18	19	19	17	17	17	17
Hõskpüü — " " "	23	23	21	18	12	12	12	17
Erakpüü — " " "	35	47	42	36	30	29	31	34
Kõhupüü — " " "	44	47	41	31	24	24	24	29
Või, metserel — " " "	39	37	30	24	15	15	15	23
Täimevõi — " " "	34	33	26	22	12	13	14	20
Junst Sveltai — " " "	17	17	17	16	13	13	16	16
Kanamaasud — " " "	54	55	55	45	38	38	42	48
Kartulid — " " "	112	109	95	82	60	60	60	60
Porgandid — " " "	48	104	46	48	48	48	48	48
Peedid — " " "	54	102	58	43	43	43	43	43
Keerid — " " "	65	63	63	56	54	54	54	54
Hermed — " " "	15	14	11	10	11	11	10	11
Oad — " " "	12	16	12	11	9	9	9	9
Kapsad, haprad — " " "	187	244	129	194	143	160	180	250
Sõulad — " " "	85	177	101	98	150	140	150	150
Küis — " " "	137	159	151	121	125	140	156	156
Manna — " " "	14	15	16	16	17	17	17	16
Makaroonid — " " "	17	17	17	17	20	20	20	17
Kartulijahu — " " "	20	20	21	22	22	22	22	22
Makaroonid — " " "	15	15	14	11	11	11	11	11
Suhkur, peenike — " " "	11	9	8	7	9	12	12	7
Mesi — " " "	64	66	62	56	52	52	49	54

1) Maksumus 1000 kal. kohta (sentides) — Coût par 1000 calories (en cents).

Tab. 30. Tööstusettevõtteid ja töölolu 1-ks augustiks 1932 a.
Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1. août 1932.

	Ettevõtte arv Nombre d'entreprises		Töötajate üldarv Nombre général des travailleurs				Neist töölist — Dont ouvriers				Töölist ja teenalast alustajaid (alla 18 a.) Ménagers parmis les ouvriers et service			
	1932	1931	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	1. juulil	
I. Murud ja kaevandused	18	16	3 869	180	1 416	2 633	-1 236	68,1	3 661	178	1 410	2 429	66,3	26
II. Metallitööstus	21	21	1 997	49	1 100	1 846	+ 746	98,3	3 085	46	98	1 216	-52	37
III. Metallitööstus	38	38	3 512	160	1 293	3 543	+ 31	100,9	1 268	160	126	3 089	+ 84	48
IV. Keemiatööstus	13	13	870	88	90	869	- 7	99,2	749	80	79	730	+ 1	4
V. Raudtööstus	6	6	245	8	5	948	- 9	99,2	900	8	8	200	+ 1	1
VI. Tekstiiltootmine	24	24	7 276	187	284	7 128	- 147	98,0	6 607	120	270	6 457	- 150	43
VII. Puittootmine	36	36	3 150	88	749	2 499	- 651	79,3	2 778	98	714	2 157	- 621	29
VIII. Paberi- ja pabertööstus	20	20	1 529	22	94	1 757	- 72	96,1	1 571	20	32	1 499	- 72	11
IX. Polügraafiatööstus	29	29	1 138	19	74	1 082	- 56	95,1	1 855	16	30	941	- 14	21
X. Toidu-, maitseain- ja jookide t.	37	37	2 264	13	70	2 218	- 51	97,7	1 796	16	62	1 750	- 46	10
XI. Kõhakatke- ja pudrukapi- tööstus	17	17	1 512	23	58	1 477	- 35	97,7	1 368	21	56	1 338	- 35	14
XII. Ehitustööstus	12	12	1 042	24	211	1 055	+ 13	101,2	917	217	196	1 988	+ 21	21
XIII. Elektritööstus ning gaasi- ja veetar.	2	2	786	20	23	733	- 53	99,6	486	19	21	464	- 2	2
XIV. Puhastustööstus	7	7	59	—	—	57	- 2	96,6	55	—	2	53	- 2	—
Kokku suurtööstus — Total	270	11	260 28 965	1 036	5 305 26 636	- 2 269	92,2	25 461	998	3 168	23 291	- 2 110	91,5	274
Sellest ettevõtteid 50 ja üle üksikisega — Les entrepri- ses, ayant plus de 50 travailleurs	112	4	106 24 490	768	2 685 23 628	1 807	92,4	21 692	745	2 526	10 911	- 1 781	91,8	185
Dont: ettevõtteid 10—49 üksikisega — Les entreprises, ayant 10—49 travailleurs	158	7	151 4 415	268	670 4 018	- 402	90,9	3 769	253	642	3 380	- 389	89,7	80
1932 a. juul arvud — Chiffres de juillet 1932.	272	5	272 28 648	1 884	1 748 28 784	+ 136 100,5		25 202	1 817	1 660	25 359	+ 157	100,6	333
Kokku suurtööstus — Total	2	2	19	7	3	23	+ 4	121,0	18	7	3	22	+ 4	6
I. Industries extractives	30	31	357	34	30	361	U 101,1	324	84	30	326	+ 4	101,2	—
II. Industrie minière	53	53	481	22	41	462	- 19	96,0	482	20	40	412	- 20	95,4
III. „ des métaux	24	23	237	9	23	237	- 14	94,4	178	8	22	164	- 14	92,1
IV. „ chimique	17	16	155	4	25	134	- 21	80,5	133	4	19	118	- 15	88,7
V. „ des caux et poudr.	39	39	451	8	20	430	- 21	95,3	395	7	28	374	- 21	94,7
VI. „ textile	70	71	690	62	122	630	- 60	91,3	395	61	118	577	- 57	91,0
VII. „ du bois	10	10	109	2	4	107	- 2	98,2	101	2	4	99	- 2	98,0
VIII. „ du papier	49	49	412	7	17	402	- 10	97,6	380	7	16	371	- 9	97,6
IX. „ polymérisation	166	167	1 860	44	50	1 354	- 64	90,9	1 079	38	42	1 074	- 5	99,5
X. „ de l'alimentation et des boissons etc.	49	50	384	12	36	360	- 24	93,8	306	11	32	343	- 23	93,7
XI. Confection de vêtements et fab. de mercerie	5	5	83	14	6	96	+ 8	109,1	81	11	5	80	+ 9	111,1
XIII. Usines électriques, à gaz à éclairage et distribution à eau	7	7	60	—	1	59	- 1	96,7	48	—	1	47	- 1	97,9
XIV. Industrie du nettoyage	11	11	113	7	9	111	- 2	98,2	109	6	8	104	- 2	96,1
Kokku kesk- ja väike- tööstus — Total	585	4	4 930	232	386	4 766	- 164	96,7	2 193	219	371	4 123	- 152	96,4
Üldse suur- ja kesk- tööstus — Grand total	785	5	776 53 835	1 268	3 701 31 402	- 2 433	92,5	29 736	1 211	3 539	27 414	- 2 322	92,2	413
1932 a. juul arvud — Chiffres de juillet 1932:	500	15	4 657	422	382	4 697	+ 40	100,9	4 071	402	354	4 119	+ 48	101,2
Kokku kesk- ja väike- tööstus — Total (entreprises moyennes). Üldse suur- ja kesk- tööstus — Grand total (entre- prises moyennes)	772	20	77 38 805	2 306	2 130 38 481	+ 176 100,5		29 273	2 219	2 014	29 478	+ 205	100,7	461

Tab. 31. Tööõnnetused tööstusettevõtteis juulis 1932 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en juillet 1932.

	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtte)	Sellest		Kesktööstus (5—19 töötajaga ettevõtte)	Kokku	Juunis juul 1932
		50 ja üle töötaja ga ettevõtte	20—49 töötajaga ettevõtte			
<i>Pour la nomenclature franç. s'adresser à la page 548.</i>						
I. Murrud ja kaevandused	86	85	1	—	86	98
II. Mineraalide ümbertöötamine	20	14	6	3	23	17
III. Metallitööstus	86	79	7	1	87	52
IV. Keemiatööstus	18	18	—	2	20	15
V. Nahatööstus	1	1	—	—	1	—
VI. Tekstiilitööstus	46	46	—	—	46	66
VII. Puutööstus	65	52	13	4	60	54
VIII. Faberitööstus	17	17	—	—	17	22
IX. Poligraafiatööstus	—	—	—	—	—	—
X. Toidu-, maltseain- ja jookide tööst. XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööst.	11	9	2	2	13	10
XII. Ehitustööstus	1	2	—	—	2	4
XIII. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevar. XIV. Puhastustööstus	31	23	8	—	31	21
	4	4	—	—	4	6
Kokku — Total	387	350	37	12	399	365
Kokku 1/I — 31/VII 1932 a. — Total	2 341	2 116	235	54	2 395	—

Tab. 32. Tööstusetöoliste arvu liikumise indeksid (1-ks kuup.); ehitustööstus arvestamata.
N.-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans l'industrie (au 1-er du mois); bâtiment non compris.

	A. Lüliraval baasil (selmine küü = 100 järgmise küü jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant).									B. Indeksid baasil: 1. I. 1927 = 100 B. Base: 1. I. 1927 = 100		
	Töötajad ¹⁾ — Travailleurs en général ¹⁾					Töölised — Ouvriers				Suur- ja kesk- tööstus	Töölised Entreprises grandes et mo- yennes	
	Suur- ja kesktööstus	Suurtööstus	Sellest ettev. 50 ja üle tööt.	20—49 tööt.	Kesktöös- tus (5—19 tööt.)	Enn- grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	Dont entr. ayant 50 et plus de travailleurs				
1931 Juuli	104,0	100,7	100,7	100,8	97,2	100,5	101,0	100,9	101,5	97,3	100,8	110,7
August	97,3	93,1	93,8	88,9	103,5	98,7	92,4	93,2	87,4	102,8	102,8	103,7
September	93,4	97,6	97,1	99,9	100,3	97,4	97,3	96,8	100,2	100,3	100,7	101,3
Oktoober	99,9	98,5	97,4	102,2	101,1	98,8	98,4	97,7	102,8	101,3	99,5	100,1
November	99,8	95,1	95,9	98,4	100,3	98,9	98,7	98,9	97,6	100,1	98,5	98,0
Detsember	94,0	99,2	99,2	99,2	102,2	99,5	99,1	99,2	99,1	101,0	98,2	98,6
1932 Jaanuar	99,7	94,7	95,3	91,0	96,0	94,2	94,1	94,8	89,6	94,7	93,2	92,9
Veebruar	91,9	100,2	100,1	100,5	98,6	100,0	100,3	100,2	100,5	98,7	93,1	92,0
Märts	109,9	101,6	101,4	103,3	98,1	101,4	101,8	101,6	103,4	98,7	94,1	94,1
Aprill	93,1	99,2	98,0	106,3	97,7	99,1	99,3	98,0	107,5	97,9	93,2	33,9
Mai	107,0	103,7	103,2	106,3	104,1	104,4	104,3	103,3	107,5	104,8	99,6	97,4
Juuni	106,3	106,9	107,0	106,3	102,3	107,0	107,7	107,3	107,1	102,9	102,7	104,2
Juuli	99,8	99,9	100,8	98,0	98,3	99,9	100,0	100,5	97,3	98,9	102,5	101,8
August	93,9	92,2	92,8	88,9	104,0	93,0	91,5	91,0	88,6	102,8	96,2	96,3

Tab. 33. Nakkusehaigused juulis 1932 a. — Maladies contagieuses en juillet 1932.

	Typhus abdo- minalis	Para- typhus	Typhus exan- themat	Febris recur- rens	Malaria	Variola	Morbilli	Scarla- tina	Diphi- theria	Dysen- terin	Lepra	Ence- phali- tis lethar- gica	Mein- dli- gencar- epid.	Tracho- ma	Tuber- culosis	Kokku Total
Linnad — Villes	35	5	—	—	—	—	—	23	10	—	—	—	—	—	42	114
Tallinn	25	3	—	—	—	—	—	13	4	—	—	—	—	—	21	66
Haapsalu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	0
Narva	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paide	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Põltsama	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakvere	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	6
Tapa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tartu	—	5	1	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	8	20
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Türi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valga	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Viljandi	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maad — Arrondissem.	12	6	—	—	—	—	3	21	7	1	1	—	—	5	68	125
Viru	3	2	—	—	—	—	—	6	1	—	1	—	—	—	4	10
Järva	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	9
Harju	2	2	—	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—	10	23
Lääne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Saare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6
Pärnu	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	6
Viljandi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	13
Tartu	—	3	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	8	4
Valga	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11	23
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	15	19
Kokku — Total	47	11	—	—	—	—	3	43	17	1	1	—	—	5	110	239

¹⁾ Ehitustööstuse andmete puudulikkuse tõttu ehitustööstus on jäetud välja ja indeksid 1930 a. detsembri peale arvatud ümber.
²⁾ Töölised, tehniline personal, ametnikud ja teenijad — *Ouvriers, personnel technique, employés et service.*

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „ESTI STATISTIKAS“

METODOLOOGIA.

Tähtsamad jooni Eesti majanduselust 1930 a.	Nr. 112(3),	lhk. 133—147
Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a.	„ 89(3),	„ 133—141
Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühtlustamise konverents	„ 87(2),	„ 69—75
Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel	„ 76(3),	„ 161—170
Statistika loomingu ajal	„ 75(2),	„ 65—72
Rahva suhtumine statistikalale Eestis	„ 75(2),	„ 73—81
IV Eesti-Läti statistika konverents	„ 94(9),	„ 481—485

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Rukki- ja nisukasvatuse ja kaubandus maad	Nr. 100(3),	lhk. 169—175
Balti riikide väliskaubandus 1924—29 a.	„ 99(2),	„ 57—69
Välja- ja sissearv ilmas 1920—24 a.	„ 57(2),	„ 5—10
Võrdlusandmeid Balti riikidest 1920—26 a.	„ 72(1),	„ 629—633
Palgaolud välisriikides 1914—25 a.	„ 55(10),	„ 1—4

RAHVASTIK.

Rükkonduse vahetamine 1920—29 a.	Nr. 110(1),	lhk. 1—4
Talundite rahvastik 1929 a.	„ 104(7)-105(8),	421—428
Estlaste arv Venas (N. S. V. L.)	„ 101(4),	lhk. 193—197
Vastandimute pikkus, kaal ja peamõõdud Tallinnas 1926—27 a.	„ 82(9),	„ 525—531
Sündivus surevus, abielluvus ja rahvaarv 1931 a.	„ 124(3),	„ 178
Abielulahutused 1923—28 a.	„ 90(5),	„ 279—285
Rahvaarva kasv Eestis 1921—25 a.	„ 55(10),	„ 5—8
Linnade ja alevite rahvastik 1931 a.	„ 124(3),	„ 173—177
Rahvaliidemine üle piiri 1931 a.	„ 124(3),	„ 169—172
Väljaränd 1930 a.	„ 118(4),	„ 241—243
Noorsõdurite mõõdud 1929 a.	„ 127(6),	„ 325—334

HARIDUS

Alg- ja keskkoolide majad ja maad 1930/31 õ/a.	Nr. 127(6),	lhk. 355—368
Alg- ja keskkooli õpperuumid ja tervishoidlikud tingimused 1930/31 õ/a.	„ 126(5),	„ 286—303
Tähtsusekooldid 1923—31 a.	„ 125(4),	„ 223—231
Üldharidusl. rahvuskool. 1927/28 õ/a.	„ 92(7)-93(8),	407—419
Õpetajate seminarid 1923—27 a.	„ 78(5),	„ 298—302
Mõrikoolid 1923—27 a.	„ 74(1),	„ 30—34
Alg- ja keskkoolid 1930/31 õ/a.	„ 123(2),	„ 69—93
Lasteaiad 1930/31 a.	„ 124(3),	„ 148—155
Tartu ülikool 1926—30 a.	„ 115(6),	„ 360—368
Tallinna Tehnikum 1926—28 a.	„ 89(4),	„ 240—242
Kirjastus ja ajakirjandus 1927—29 a.	„ 109(1),	„ 677—686
Avalikud raamatukogud 1929/30 a.	„ 122(1),	„ 39—44
Ühingud ja seltsid 1929—30 a.	„ 113(4),	„ 211—215

TÖÖ JA PALGAD.

Töölospalkade rahvusvaheline võrdlus	Nr. 103(6),	lhk. 359
Toodang ja töötajad suurtootuses	„ 100(3),	„ 129—148
Tööstuste tegevus 1931 a.	„ 126(5),	„ 303—305
Töökäite 1930 a.	„ 116(7)-117(8),	449—467
Tööstajate maal 1931/32 a. talvel	„ 123(7)-129(8),	385—396
Haigusekindlustus 1930 a.	„ 118(9),	„ 588—597
Tööstuseolud 1931 a.	„ 124(3),	„ 159—160
Palgatalve arv ja töölohu	„ 114(5),	„ 257—263
Tööstajate linnades 1931/32 a.	„ 123(7)-129(8),	396—412
Palgaolud tööstuses 1931 a.	„ 125(4),	„ 231—245
Noored töötajad	„ 123(7)-129(8),	412—414
Tööpäeva pikkus tööstuses 1931 a.	„ 126(5),	„ 277—286
Põllutööliliste palgad	„ 114(5),	„ 312—313
Meremeeste töö- ja palgatingimused	„ 114(5),	„ 316—319
Streikilühimise 1921—30 a.	„ 114(5),	„ 320—321
Naisete, alaalistite ja raukade töö suurtootuses	„ 114(5),	„ 322—327
Omavalitsusteenijate palgaolud 1930/31	„ 120(1),	„ 677—687

TERVISHOID.

Haigemajade ravitavad haigused	Nr. 104(7)-105(8),	415—421
Kaitseväe tervishoid 1925—27 a.	„ 82(9),	„ 513—524
Surmapõhjused 1930 a.	„ 123(2),	„ 94—103
Rinnalaste surevus 1930 a.	„ 124(3),	„ 155—159
Nakkushaigused 1931 a.	„ 126(5),	„ 272—274
Lepra 1910—28 a.	„ 84(1),	„ 630—632
Vähktõbi 1919—25 a.	„ 73(12),	„ 684—690
Tuberkuloos 1930 ja 1931 a.	„ 127(6),	„ 338—342
Arstikond Eestis	„ 116(7)-117(8),	439—441
Jaoskonnarstide tegevus 1930 a.	„ 118(9),	„ 524—523
Kohtumeditiin 1930 a.	„ 119(10),	„ 620—621
Äärmisemad tegevus 1930 a.	„ 119(10),	„ 622—623

HOOLEKANNE.

Hoolekanne ja lastekaitse 1929/30 a. . . . Nr. 128(2), lhk. 104—112

KURITEGEVUS JA ÖNNETUSED.

Salakaubandus 1922—30 a.	Nr. 122(1),	lhk. 44—49
Önnetused inimtegega 1923—29 a.	„ 104(7)-105(8),	427—432
Kõhutegevus	„ 126(5),	„ 261—271
Tulekahjud 1931 a.	„ 127(6),	„ 343—348
Ennetappid 1930—31 a.	„ 126(5),	„ 274—277
Önnetused mootorsõidukitega ja sõidumääruste rikkumisega 1930 a.	„ 116(7)-117(8),	444—446
Süütegevus 1931 a.	„ 128(7)-129(8),	415—419

TÖÖSTUS.

Kesktootusettevõt. 5—19 töötajaga 1928 a.	Nr. 101(4),	lhk. 218—220
Ürgtootva tööst. toodang väärtus 1927 a.	„ 91(6),	„ 336—338
Toodang ja töötajad suurtootuses 1930 a.	„ 121(12),	„ 721—738
Kõrteainete tarvituse tööstuses 1928 a.	„ 104(7)-105(8),	411—414
Jõumasinaid ja mehhaanilise jõu tarvituse suurtootuses 1928 a.	„ 108(1),	„ 605—608
Eesti tööstussaaduste turud 1923—26 a.	„ 70(9),	„ 498—502

VÄLISKAUBANDUS.

Kaubanduselepingute mõju sisseveole	Nr. 115(6),	lhk. 393—404
Metsasaadused meie väliskaubanduses 1920—23 a.	„ 83(3),	„ 165—175
Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1930 a.	„ 118(9),	„ 528—538
Eesti tööstussaaduste väljavedu 1927 ja 1928 a.	„ 95(10),	„ 554—557
Põllumajandus- ja tööstussaadused väliskaubanduses 1924—28 a.	„ 94(9),	„ 495—497

HINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922—29 a.	Nr. 90(5),	lhk. 285—289
Elusloomade hinnad laataladel 1928 a.	„ 89(4),	„ 229—231
Suurmõõdi ja elumaksumuse indeksid 1913—23 a.	„ 77(4),	„ 261—269
Toiduainete võrdlev maksum. 1922—27 a.	„ 68(7),	„ 389—392
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	„ 65(4),	„ 219—220

TRANSPORT JA SIDE.

Kaubavedu raudteel 1929/30 a.	Nr. 110(1),	lhk. 31—43
Raudteede tegevus 1930/31 a.	„ 119(10),	„ 533—519
Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijatevedu 1931 a.	„ 128(7)-129(8),	425—440
Kaubalaevastik I. I 1932 a.	„ 127(6),	„ 349—354
Sisveetede tegevus 1931 a.	„ 125(4),	„ 219—223
Kra lennuajandus 1930 a.	„ 118(9),	„ 548—549
Post, telegraaf, telefon ja raadio 1930/31 a.	„ 120(1),	„ 641—648
Autobussiliinid 1930 a.	„ 116(7)-117(8),	447—448
Mootorsõidukid I. I 1931 a.	„ 116(7)-117(8),	442—444
Maanteede pikkus	„ 69(8),	„ 467

KINDLUSTUS.

Pensionid 1925—30 a.	Nr. 112(3),	lhk. 161—173
Kindlustusseltsid 1930 a.	„ 125(4),	„ 197—211
Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a.	„ 95(10),	„ 587—574

KREEDIT JA KAPITAL.

Asunikudele antud riiklikud laenud ja toetused 1921—1928 a.	Nr. 94(9),	lhk. 4—525
Pikalaenu pank 1923 a.	„ 89(4),	„ 3
Aktiaseltside ja osahisuste ärksaadud 1927 ja 1928 a.	„ 88(3),	„ 1 6—186
Erapankade tulud ja kulud 1930 a.	„ 118(9),	„ 550—556
Pankade tulud ja kulud 1927 a.	„ 86(1),	„ 29—36
Maapanga tegevus 1926—27 a.	„ 71(10),	„ 536—587

EAHANDUS.

Raharingvool 1919—29 a.	Nr. 95(10),	lhk. 558—566
Maksukoormatus 1929/30 a.	„ 128(7)-129(8),	420—424
Riigi tulud ja kulud 1918—27	„ 79(6),	„ 362—366
Väljavahetuste tulud ja kulud 1929/30 m./a.	„ 122(1),	„ 25—32
Maavahetuste tulud ja kulud 1929/30 a.	„ 120(1),	„ 689—695
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1930/31 m.-a.	„ 123(7)-129(8),	441—450
Maksuabilans 1928 a.	„ 82(7)-93(8),	420—426
Puhaskaemaks 1929 a.	„ 119(10),	„ 577—582
Tulumaks 1930 a.	„ 118(4),	„ 215—224
Aruandvate ettevõtete maksud 1927—29 a.	„ 113(4),	„ 225—235

ÜHISTEGEVUS

Tarvitsjate ja majandustingud 1926 a.	Nr. 73(12),	lhk. 725—727
---------------------------------------	-------------	--------------

PÖLLUMAJANDUS.

Talundite hooned	Nr. 106(9),	lhk. 469—478
Väikemajapidamised (kuni 10 ha)	116(7)—117(8),	421—433
Masinakasutamise Eesti põllumajanduses.	116(7)—117(8),	434—439
Riigimaa suurtes ja kruntes arv 1. I 29 a.	89(4),	220—224
Kanapidamise tasuvus 1931 a.	123(2),	113—118
Kunstväetiste tarvitamine 1923/29 a.	99(2),	100—103
Põllumajanduse erakorraline krediteerimine 1928 ja 1929 a.	97(12),	727—731
Maaparanduse seisukord	96(11),	665—666
Riigi metsamajandus 1930/31 m.-a.	125(4),	212—218
Põllumajanduse tasuvus 1930/31 a.	121(12),	739—748
Põllumajandustoodangu väärtus 1922—26 a.	87(6),	319—321
Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubandus 1923—26	87(6),	322—330
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	65(4),	219—220
Kaladus 1928—31 a.	124(3),	137—147

Maakorraldus 1927 ja 1928 a.	Nr. 94(9),	lhk. 522—524
Maareformi teostamine 1919—26 a.	76(8),	171—176

VARIA.

Kultuurkapitali tegevus	Nr. 124(9),	lhk. 161—168
Rahalised loteriid 1924—30 a.	115(6),	385—392
Kirikuelu 1922—29 a.	109(12),	721—729
Pandimajad 1930 a.	118(9),	520—523
Kinnisvara oksjonid 1927—29 a.	102(5),	286—288
Suvitajad suvitusekohtades 1931 a.	127(6),	335—337
Sportistatistika 1920—30 a.	101(4),	221—225
Korterite tüürihinnad Tallinnas 1912 kuni 1931 a.	121(12),	709—716
Üürihinnad ja elumaksumus	121(12),	717—720
Ehitustegevus linnades ja alevites	120(11),	669—676
Lehtised 1922—28 a.	94(9),	492—494
Eligiteenijate palgaolud 1927/28 a.	84(11),	635—643
Turism Eestis 1927—30 a.	112(3),	174—176

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

LHK A. ESTI DEMOGRAAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I	Lhk. 288+186,	1924.	Kr. 6.—
II. Süüdivus, surevus, abielluv. ja rahvalikuum. 1921—1925 a.	52+54,	1925.	3.—
III. Tervishoid Eestis	132+80,	1925.	5.—
IV. Rahvastik ja tervishoid	306,	1930.	8.—
Surmapõhjuse registreerimiskord ja rahvusvaheline surmapõhjuse nomenklatuur	4+128,	1931.	130

ESTI MAJANDUS

Vihk I. Välikaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72,	1924.	Kr. 2.—
II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevastik	102,	1925.	250
III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	64,	1925.	2.—
IV. Välikaubandus 1924 a.	22+92,	1925.	3.—
V. Tõustus Eestis	50,	1926.	250
VI. Riigraudteed 1924 a.	35,	1926.	2.—
VII. Välikaubandus 1925 a.	109,	1926.	325
VIII. Välikaubandus 1926 a.	IV+106,	1927.	325
IX. Aktiivseisude, osatühisuste ja ühisteg. asut. äriseisud 1. I. 1926	32+34,	1927.	2.—
X. Välikaubandus 1927 a.	106,	1928.	325
XI. Eesti välikaubandus 1928 a.	120,	1929.	350
XII. Välikaubandus 1929 a.	152,	1930.	5.—
XIII. Välikaubandus 1930 a.	144,	1931.	5.—
XIV. Välikaubandus 1931 a.	140,	1932.	4.—

ESTI PÖLLUMAJANDUS

Vihk II. Eesti põllumajandus II	132,	1924.	225
III. Loomapidamine Eestis 1924	17+105,	1925.	150
IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	3+201,	1926.	3.—
V. Eesti põllumajandus 1926 a.	VIII+254,	1927.	3.—
VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	VIII+207,	1928.	275
VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	VIII+218,	1929.	275
VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	VIII+264,	1930.	350
IX. Eesti põllumajandus 1930 a.	VIII+239,	1931.	350
X. Eesti põllumajandus 1930 a.	Trükis.		

LHK B. 1. Üldrahvalgemise eelkohtuvõtted 78, 1923. Kr. 2.—
2. Sugemed yigaste laste kohta Eestis 164, 1923. 375
3. II. Riigikogu valmised 78, 1923. 3.—
4. Eesti välikaubandus 1921—1922 60+38, 1923. 250

5. 1922 a. Üldrahvalgemise andmed

Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lhk. 88,	1925.	Kr. 2.—
II. Üleriikiline kokkuvõte (tab.)	8+188,	1924.	4.—
III. Rahva tööala ja ühiskondline liikitus	88+84,	1925.	3.—
IV. Virumaakond	24+52,	1924.	2.—
V. Järvamaakond	52+60,	1923.	3.—
VI. Harjumaakond ja Tallinn	40+56,	1924.	3.—
VII. a) Läänemaakond	20+56,	1924.	2.—
b) Saaremaakond	20	56,	1924.
VIII. Pärnumaakond	40+34,	1924.	350
IX. Viljandimaakond	36+84,	1924.	350
X. Tartu- ja Valgamaakond	40+92,	1924.	3.—
XI. Võru- ja Peterburi maakond	30+48,	1927.	8.—
6. 1922 a. Üldrahvalgemise andmete läbitõttam. plaan ja tabelite sisu	48,	1923.	1.—
7. Asunaa majapidamised Eestis 1919—23 a.	46+60,	1924.	350
8. 1925 a. Põllumajandusliku tleskirjutuse andmed	4+219,	1926.	375
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	1925.		6.—
Statistiline album, v. II. Majandus (24 dia- ja kart. värv.)	1926.		6.—
Statistiline album, v. III. Põllumajandus, 112 lhk. (joonised, fotod ja tekst)	1928.		750
10. III Riigikogu valmised	48,	1927.	175
11. Karjajandus ja karjaseaduste turg välismaal ja Eestis	72,	1928.	175
12. IV Riigikogu valmised	52,	1929.	175
13. 1929 a. põllumajandusliku tleskirjutuse andmed, vihk I	XI+235,	1930.	750
14. 1929 a. põllumajandusliku tleskirjutuse andmed, vihk II	IV+95+44,	1932.	3.—
15. Eesti 1920—1930. Arvuline ülevaade (lühikõites)	XV+405,	1931.	7.—

LHK F. ESTI STATISTIKA KUUMIRI:

1922 a. Nr. 1—11 hind kokku Kr. 10.—	1926 a. Nr. 46—61 hind kokku Kr. 15.—	1930 a. Nr. 98—109 hind kokku Kr. 15.—
1923 " " 12—21 " " 15.—	1927 " " 62—73 " " 15.—	1931 " " 110—121 " " 15.—
1924 " " 22—33 " " 15.—	1928 " " 74—85 " " 15.—	1932 " " 122—130 iga nr. " " 150
1925 " " 34—45 " " 15.—	1929 " " 86—97 " " 15.—	

